

Häädemeeste valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

Aruanne

Eelnõu 21.01.2024

Nimetus: Häädemeeste valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.
Aruande eelnõu

Töö tellija: Häädemeeste Vallavalitsus
Reg nr 77000269
Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uulu küla, Pargi tee 1, 86502
Tel +372 5335 8992
E-post haademeeste@haademeeste.ee

Töö teostaja: LEMMA OÜ
Reg nr 11453673
Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621
Tel +372 505 9914
E-post info@lemma.ee

KSH juhtekspert: Piret Toonpere (KMH litsents KMH0153)

Töö versioon: 21.01.2024

Sisukord

Aruande kokkuvõte ja järeldused	7
Sissejuhatus.....	10
1 Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade	11
1.1 Üldplaneeringu vajadus ja eesmärk.....	11
1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest.....	12
1.3 Osapooled.....	13
2 Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega	14
2.1 Üldplaneeringu seos keskkonnakaitse ja säästva arengu põhimõtetega.....	14
2.2 Üldplaneeringu seos asjakohaste planeerimisdokumentidega.....	17
2.3 Kehtivad üldplaneeringud.....	19
2.4 Kohalikud arengudokumendid	19
3 Planeeringulahenduse elluviimisega kaasnev keskkonnamõju	20
3.1 Mõju looduskeskkonnale.....	20
3.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule	20
3.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	23
3.1.3 Mõju rohevõrgustikule.....	33
3.1.4 Natura hindamine	34
3.1.4.1 Natura eelhindamine	35
3.1.4.2 Natura asjakohane hindamine	60
3.1.5 Mõju veekeskkonnale	63
3.1.5.1 Mõju põhjavee kvaliteedile.....	63
3.1.5.2 Mõju põhjavee kvantiteedile	67
3.1.5.3 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele	68
3.1.5.4 Mõju maaparandussüsteemidele	69
3.1.5.5 Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud ja nende mõjud	70
3.1.5.6 Supluskohad.....	71
3.2 Mõju ressursikasutusele	71
3.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele.....	71
3.2.2 Mõju metsa-aladele	72
3.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud.....	72
3.3 Mõju tehiskeskkonnale.....	76
3.3.1 Mõju transporditaristule.....	76
3.3.2 Mõju jäätmekäitlusele	77
3.3.3 Mõju riigikaitsele.....	79

3.4	Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele	79
3.4.1	Mõju välisõhu seisundile.....	79
3.4.1.1	Tootmisettevõtete mõju	80
3.4.1.2	Põllumajandus.....	81
3.4.2	Müra mõju.....	82
3.4.2.1	Tööstusmüra	83
3.4.2.2	Liiklusmüra	84
3.4.3	Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)	84
3.5	Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale	84
3.5.1	Radoonirisk.....	84
3.5.2	Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht	86
3.5.3	Mõju sotsiaalsele taristule	87
3.5.4	Mõju ettevõtlusele	90
3.6	Mõju kultuurilisele keskkonnale	90
3.6.1	Väärtuslikud maastikud ja teelõigud.....	90
3.6.2	Mõju kultuurimälestistele	91
3.6.3	Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele.....	91
3.6.4	Mõju maaehituspärandi objektidele.....	91
3.6.5	Mõju militaarpärandi objektidele	92
3.6.6	Mõju pärandkultuuriobjektidele.....	92
3.6.7	Mõju miljööväärtuslikele aladele.....	92
3.6.8	Mõju kalmistutele ja matmispaikadele.....	92
3.6.9	Mõju arheoloogiapärandile	95
3.6.10	Mõju pühapaikadele	96
3.7	Mõju kliimale ja kliimamuutustega kaasnevad mõjud	96
3.8	Kaudsed mõjud ja koosmõjud	103
4	Keskkonnameetmed.....	105
5	Keskkonnaseire.....	106
	Kasutatud materjalid.....	107
	Aruande kokkuvõte ja järeldused	7
	Sissejuhatus.....	10
1	Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade	11
1.1	Üldplaneeringu vajadus ja eesmärk.....	11
1.2	Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest.....	12
1.3	Osapooled.....	13
2	Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega	14

2.1	Üldplaneeringu seos keskkonnakaitse ja säästva arengu põhimõtetega.....	14
2.2	Üldplaneeringu seos asjakohaste planeerimisdokumentidega.....	17
2.3	Kehtivad üldplaneeringud.....	19
2.4	Kohalikud arengudokumendid	19
3	Planeeringulahenduse elluviimisega kaasnev keskkonnamõju.....	20
3.1	Mõju looduskeskkonnale.....	20
3.1.1	Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule	20
3.1.2	Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	23
3.1.3	Mõju rohevõrgustikule.....	33
3.1.4	Natura hindamine	34
3.1.4.1	Natura eelhindamine	35
3.1.4.2	Natura asjakohane hindamine.....	60
3.1.5	Mõju veekeskkonnale	63
3.1.5.1	Mõju põhjavee kvaliteedile.....	63
3.1.5.2	Mõju põhjavee kvantiteedile	67
3.1.5.3	Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele	68
3.1.5.4	Mõju maaparandussüsteemidele	69
3.1.5.5	Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud ja nende mõjud	70
3.1.5.6	Supluskohad.....	71
3.2	Mõju ressursikasutusele	71
3.2.1	Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele.....	71
3.2.2	Mõju metsa-aladele	72
3.2.3	Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud.....	72
3.3	Mõju tehiskeskkonnale.....	76
3.3.1	Mõju transporditaristule.....	76
3.3.2	Mõju jäätmekäitlusele	77
3.3.3	Mõju riigikaitsele.....	79
3.4	Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele.....	79
3.4.1	Mõju välisõhu seisundile.....	79
3.4.1.1	Tootmisettevõtete mõju	80
3.4.1.2	Põllumajandus.....	81
3.4.2	Müra mõju.....	82
3.4.2.1	Tööstusmüra	83
3.4.2.2	Liiklusmüra	84
3.4.3	Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)	84
3.5	Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale	84

3.5.1	Radoonirisk.....	84
3.5.2	Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht	86
3.5.3	Mõju sotsiaalsele taristule	87
3.5.4	Mõju ettevõtlusele.....	90
3.6	Mõju kultuurilisele keskkonnale.....	90
3.6.1	Väärtuslikud maastikud ja teelõigud.....	90
3.6.2	Mõju kultuurimälestistele.....	91
3.6.3	Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele.....	91
3.6.4	Mõju maaehituspärandi objektidele.....	91
3.6.5	Mõju militaarpärandi objektidele	92
3.6.6	Mõju pärandkultuuriobjektidele.....	92
3.6.7	Mõju miljööväärtuslikele aladele.....	92
3.6.8	Mõju kalmistutele ja matmispaikadele.....	92
3.6.9	Mõju arheoloogiapärandile	95
3.6.10	Mõju pühapaikadele	96
3.7	Mõju kliimale ja kliimamuutustega kaasnevad mõjud	96
3.8	Kaudsed mõjud ja koosmõjud	103
4	Keskkonnameetmed	105
5	Keskkonnaseire.....	106
	Kasutatud materjalid.....	107

Aruande kokkuvõte ja järeldused

Häädemeeste valla üldplaneeringu (edaspidi *ÜP*) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) koostamine algatati Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018. a otsusega nr 64 „[Üldplaneeringu algatamine. Keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine](#)“. ÜP koostamise eesmärk on valla territooriumi tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine, maa- ja veealade üldiste kasutus- ning ehitustingimuste määramine, planeerimisseaduse § 75 sätestatud ülesannete lahendamine.

Planeerimisseaduse (edaspidi *PlanS*) § 74 lg 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 33 lg 1 p 2 kohaselt on ÜP koostamisel KSH läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

ÜP ja selle KSH koostamisel on tuginetud varasemalt koostatud riiklikele, maakondlikele ja kohalikele planeerimisdokumentidele, kasutades neid alusinformatsioonina ning vajadusel täpsustades varasemalt välja töötatud lahendusi. Ülevaade üldplaneeringu seostest teiste planeerimisdokumentidega on esitatud ptk 2. Häädemeeste valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel on arvestatud nii kõrgemalseisvaid kui ka omavalitsuse tasandi strateegilisi dokumente.

Hindamisprotsessi käigus käsitleti planeeringuala keskkonnatingimusi, mille kirjeldus on esitatud lühidalt käesoleva KSH aruande ptk 3. Üldplaneeringule sisendi saamiseks läbi viidud uuringud "Häädemeeste valla rohevõrgustiku piiride ja tingimuste täpsustamine" ja "Häädemeeste valla korduva üleujutusega ala piiri määramise ja ehituskeeluvööndi täpsustamine" on kättesaadavad Häädemeeste Valla kodulehel¹.

Häädemeeste valla üldplaneeringuga ei kavandata maakasutuse ulatuslikke muudatusi, millega kaasneks oluline keskkonnamõju. Tegu on mõõdukalt väheneva rahvastikuga omavalitsusega, kus üldplaneeringu kehtivusajal ei ole oodata ulatuslikke maakatte muudatusi. Üldplaneeringuga ei kavandata ka olulise ruumilise mõjuga objekte ning üldplaneeringu koostamisel on läbivalt väärtustatud looduskaitselisi ja kultuuriloolisi väärtusi.

Lühike ülevaade hindamisprotsessi tulemustest ja järeldustest on esitatud järgnevalt:

- mõju looduskaitsealadele ja -objektidele – Häädemeeste valla üldplaneering lähtub vallas paiknevatest väärtustest, milleks on rohked metsad, põllumajanduslikus kasutuses olevad alad. Häädemeeste valla üldplaneeringuga ei kavandata olemasolevatele kaitstavatele aladele arendusi või maakasutuse muutusi, millel võiks olla otsene negatiivne mõju looduskaitse all olevate aladele ja objektidele (sh püsielupaikadele, kaitsealustele üksikobjektidele, kaitsealuste liikide leiukohtadele). Üldplaneering lähtub vallas paiknevatest väärtustest ning peab üheks oluliseks väärtuseks looduskeskkonda. Kaitstavate loodusobjektide kaitsele lähtutakse kaitse-eeskirjade ja looduskaitseadusega seatud tingimustest.
- mõju elurikkusele, taimestikule, loomastikule – Häädemeeste vallas on võrdlemisi palju heas seisundis ökosüsteeme, peamiselt märgalad. Häädemeeste valla üldplaneeringuga ei nähta otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju bioloogilisele

¹ <https://haademeestevald.kovtp.ee/koostatav-uldplaneering>

mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. Üldplaneering ei näe ette asustuse olulist laienemist looduslikus seisundis aladele. Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb üldplaneering ette nende määramise rohevõrgustiku aladeks. Arendussurve piirkonnas on valdavalt madal kuni mõõdukas. Erandiks on rannaäärsed alad, kus kohati esineb kõrge arendussurve. Üldplaneering ei näe ette ulatuslikke maakasutuse muutusi.

- mõju Natura 2000 aladele – Natura eelhindamisel jõuti järeldusele, et üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse-eesmärkidest ei saa välistada negatiivse keskkonnamõju esinemist Kabli linnualale, Kabli loodusalale, Metsapoolle loodusalale, Orajõe loodusalale ja Uulu-Võiste loodusalale. Nimetatud alade suhtes viidi läbi Natura asjakohane hindamine.

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid ja tingimusi (meetmed ja tingimused on esitatud Tabel 7-s) on välditud ebasoodne mõju Kabli linnuala, Kabli loodusala, Metsapoolle loodusala, Orajõe loodusala ja Uulu-Võiste loodusala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele. Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda valla territooriumil projektide asjakohase hindamise nõuet, kui esineb kahtlus, et tegevus võib Natura alade kaitse eesmärke mõjutada.

- mõju pinnaveekogudele – Üldplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis võiksid otseselt põhjustada veekogude seisundite halvenemist. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks ning perspektiivsed ühiskanaliseerimise alad. Üldplaneeringus arvestatakse veemajanduskava "Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2022–2027" meetmeid.
- mõju põhjaveele – Nõrgalt kaitstud põhjaveega aladele asustuse laiendamisel, eeskätt tootmisalade arendamisel, tuleb suurt tähelepanu pöörata põhjavee võimaliku reostuse vältimisele. Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul, kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone. Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist.
- mõju transporditaristule – Üldplaneeringus kavandatavad kergliiklusteed ja puhke- ja matkateed võib pidada positiivseks keskkonnamõju omavaks. Radade kavandamisel tuleb tagada looduskeskkonna ökoloogiline tasakaal ning vältida lahendusi, mis võiksid kahjustada nii loodust kui ka kultuuripärandit ning piisav kaugus taime- ning loomaliikide elupaikadest, tagades seeläbi nende säilimine ja heaolu. Planeerimisel ja projekteerimisel tuleb arvestada looduskaitse kitsendustega (käsitletud ptk 4.1.4).
- mõju välisõhu seisundile – ÜP staadiumis ei ole teada tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete heiteid. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonna(kompleks)luba ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisele hinnata lõhna häiringutasemele vastavust. Häädemeeste vallas võib esineda loomapidamisega kaasnevana õhu saasteainete heidet, mis eeskätt väljendub lõhnahäiringu näol. Lõhnaainete heitkogust ja lõhna levikut peavad käitised üldjuhul hindama keskkonnalubade taotlemisel, kuid kuna antud juhul on peamiselt tegu väikeste põllumajandusettevõtetega, siis pole seda tehtud. Selge on,

et häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. Eesti õigusaktides puudub põllumajandusettevõtetele või sõnnikuhoidlatele otsene kuja nõue, kuid soovituslikuks vahemaaks tundlike aladega on sigalatel sõnnikuhoidlast 500 m ja lehmalautadel 300 m (juhul kui ei rakendata erimeetmeid nagu kääritamine või kinniste mahutite rajamine). ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud.

- müra mõju – Üldplaneeringuga määratavad maakasutuse juhtotstarbed liigitatakse mürakategooriate vahel, et vältida edasisel planeerimisel, projekteerimisel, tegevuslubade väljastamisel ja sellega kaasneval mürahinnangute koostamisel segadust. Maanteede äärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhervöönd või kavandada müratõke. Puhervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel. Samuti tuleb vältida uute müratundlike alade rajamist kõrge olemasoleva müratasemega tööstusalade lähedusse (või rakendada asjakohaseid mürakaitsemeetmeid), eriti tähelepanelik tuleb olla ööpäevaringselt töötavate ettevõtete puhul.
- tootmisettevõtete ja suurõnnetuste oht – ÜP on asjakohane seada tingimus, mille kohaselt ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete kavandamisel tuleb arvestada ettevõttest lähtuvaid riske ja ohte ning vajadusel vältida ettevõtete ohutsoonide kattumist tundlike aladega (nt elamud ja ühiskondlikud hooned, puhkealad). Ohualades asuvate maa-alade edasisel planeerimisel tuleb käsitleda ohtliku ettevõtte võimalikku mõju ja riske (st selgitada välja, milline oht kaasneb õnnetuse puhul) ning asjakohastel juhtudel ennetusmeetmeid.
- mõju sotsiaalsele taristule – Valla sotsiaalset taristut võib pidada võrdlemisi hästi toimivaks. ÜP loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajadustele rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse (sh kergliiklusteed) tagamiseks. Häädemeeste vallas on märkimisväärne suveelanike kogukond, keda lisandub rannaäärsetele aladele aasta-aastalt üha enam. Soovitakse kohapeal tarbida teenuseid ja külastada kultuuriüritusi. Enim hinnatakse valla mereäärset asukohta, ilusat loodust ja vaikset keskkonda, kuid muret tuntakse suvekodude turvalisuse pärast.
- väärtuslikud maastikud ja teelõigud – Häädemeeste valla väärtuslike maastike on algselt määratud Pärnu maakonnaplaneeringu lisa 3 „Pärnumaa väärtuslikud maastikud“. Väärtuslike maastike valikul lähtuti eelkõige Pärnumaa eripärast ning maastike kultuur-ajaloolisest, esteetilisest, loodus-, identiteedi- ja puhkeväärtusest. Häädemeeste valla üldplaneeringuga täpsustatakse väärtuslike maastike piire ja kasutustingimusi. Piiride täpsustamine on asjakohane ning ei ole oodata ÜP elluviimisega kaasnevana olulist ebasoodsat mõju väärtuslikele maastikele.

Negatiivse keskkonnamõju vältimise või leevendamise meetmed ning soovitused planeeringusse on esitatud KSH aruande peatükis 4 ning infot keskkonnaseire kohta annab peatükk 5.

Mõjude hindamise tulemusena selgus, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju. Üldplaneeringu lahendus võimaldab olemasoleva rohevõrgustiku toimimist, samuti kaitsealuste alade ja objektide säilimist. Keskuste alade arendamine ja tihendamine võimaldab tehnovõrkude optimeerimist ja täiustamist, mille tulemusena infrastruktuuri seisukord paraneb ning kaasneb positiivne mõju. Arvestades üldplaneeringu üldistusastet tuleb Häädemeeste valla territooriumil edasisel oluliste objektide planeerimisel ja projekteerimisel tähelepanu pöörata võimalikele negatiivsetele keskkonnamõjudele ning potentsiaalsete mõjude esinemise korral teostada keskkonnamõju (strateegiline) hindamine.

Sissejuhatus

Häädemeeste valla üldplaneeringu (edaspidi *ÜP*) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) koostamine algatati Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018. a otsusega nr 64.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks olevaks strateegiliseks planeerimisdokumendiks on Häädemeeste valla üldplaneering.

Planeerimisseaduse (edaspidi *PlanS*) § 74 lg 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 33 lg 1 p 2 kohaselt on ÜP koostamisel KSH läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

1 Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade

1.1 Üldplaneeringu vajadus ja eesmärk

Kohaliku elukeskkonna tuleviku, sh ruumilise arengu kavandamine on kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) ülesanne. Elukeskkonda saab paremaks muuta kõikide füüsilise keskkonna ehk ruumi kasutajate koostöös, ennekõike sisuliselt põhjendatud ja tegelikult elluviidavate planeeringute alusel. Ruumiline planeerimine loob eeldused selleks, et tekiks hea elukeskkond, millest võidavad kõik osapooled: elanikud-omanikud, ettevõtjad-arendajad ja puhkajad-külastajad. Üldplaneering on kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamise peamine alusdokument.²

Vastavalt PlanS on ÜP eesmärk kogu valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. ÜP lähteseisukohtade kohaselt on ÜP koostamise eesmärk valla territooriumi tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine, maa- ja veelade üldiste kasutus- ning ehitustingimuste määramine, PlanS § 75 sätestatud ülesannete lahendamine.

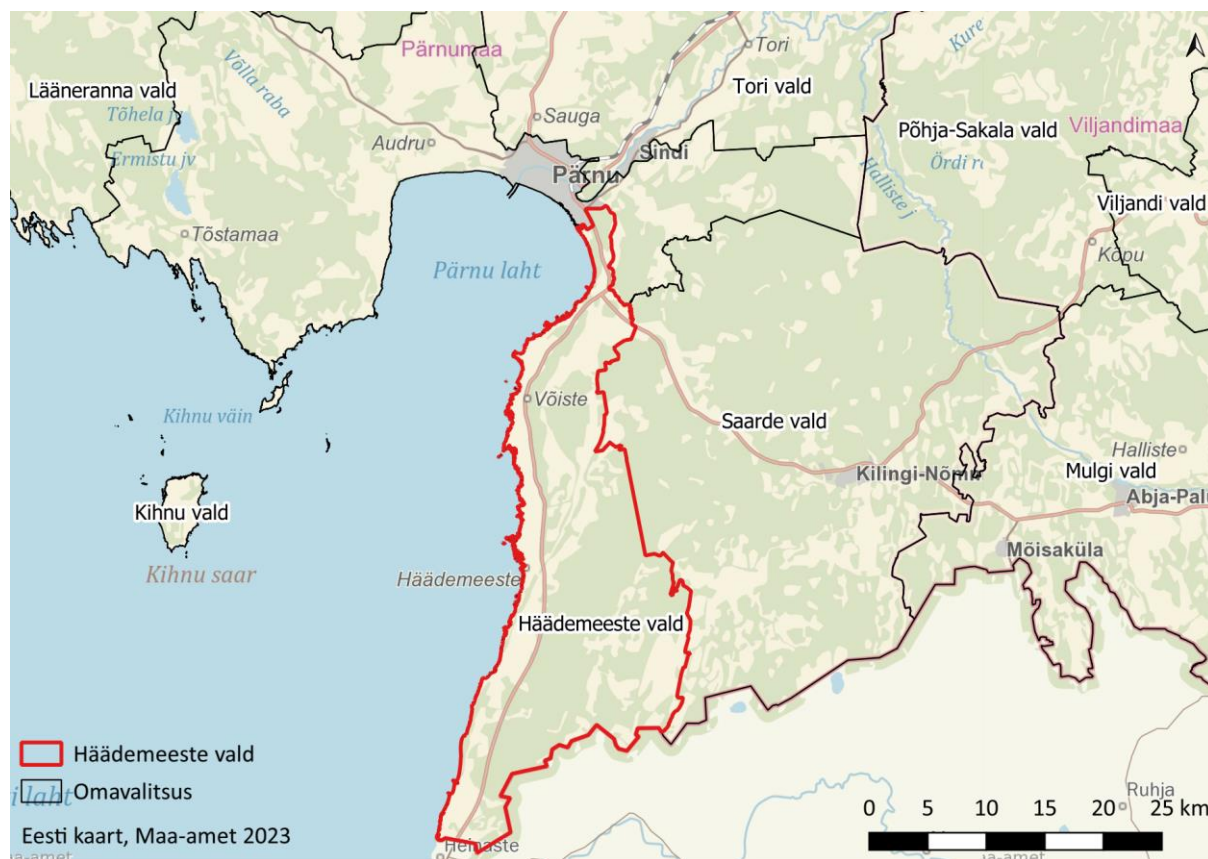
ÜP koostatakse Häädemeeste valla territooriumile järgmise 10–15 aasta perspektiivis.

Planeeringu koostamisel on lähtutud erinevatest planeerimis- ja arengudokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Üldplaneeringu eesmärk on Häädemeeste valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Üldplaneering koostatakse Häädemeeste valla territooriumi kohta järgmise 10-15 aasta perspektiivis. Üldplaneering on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja detailplaneeringu koostamise ja detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel projekteerimistingimuste andmise aluseks

KSH koostatakse Häädemeeste valla ÜP-le ja seega hõlmab hindamine Häädemeeste valla territooriumi (49 476,08 ha, Joonis 1), mis moodustab 9,1% kogu Pärnu maakonna territooriumist.

² Rahandusministeerium. 2018. Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks.

Joonis 1. Häädemeeste valla paiknemine.

Häädemeeste vald paikneb Pärnu maakonna lõuna osas. Häädemeeste vallast põhja suunda jääb Pärnu linn ja ida suunda Saarde vald. Häädemeeste vallas on kaks alevikku – Häädemeeste ja Võiste ning 29 küla – Soometsa, Võidu, Sooküla, Arumetsa, Nepste, Pulgoja, Papisilla, Rannametsa, Krundiküla, Penu, Jaagupi, Kabli, Orajõe, Majaka, Treimani, Metsapole, Ikla, Massiaru, Urissaare, Uuema, Uulu, Laadi, Leina, Lepaküla, Metsaküla, Tahkuranna, Piirumi, Mereküla ja Reiu.

1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest

Vastavalt PlanS § 74 lg 4 tuleb üldplaneeringu koostamisel läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine, et tagada keskkonnakaalutlustega arvestamine planeeringu koostamise käigus ja saavutada tasakaalustatud ruumiline areng. Üldplaneeringute KSH koostatakse tuginedes sisunõuete osas KeHJS ning menetluse osas tuginedes PlanS nõuetele.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel hinnati üldplaneeringu lahenduse elluviimisega kaasnevaid mõjusid keskkonnale. Mõjude hindamise läbiviimisel lähtuti nii üldplaneeringu lahendusega kaasnevatest keskkonnamõjudest kui ka keskkonnast enesest tulenevatest mõjuteguritest. Mõjude hindamise fookuses oli üldplaneeringuga kavandatav tegevus: keskenduti teemadele, mida saab üldplaneeringuga reguleerida. Hindamisel kasutati strateegilisele mõjude hindamisele sobivat meetodikat. Peamise meetodilise juhendmaterjalina lähtuti Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamatust³.

³ Peterson, K., Kutsar, R., Metspalu, P., Vahtrus, S. ja Kalle, H. 2017. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus põhimõtteliselt erinevaid arengustsenaariume ei tekkinud. Piiriülest mõju avaldumist Kehtna valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne. Natura hindamine on teostatud KSH aruande ptk 3.1.4.

KSH korraldusest, protsessist ja avalikkuse kaasamisest annab ülevaate ka KSH väljatöötamise kavatsus. Planeeringu lähteseisukohtade ja KSH VTK osas küsiti seisukohti vastavalt planeerimisseaduse § 81 lg 1, millele järgnevalt avalikustati lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus (programm) Häädemeeste valla veebilehel.

KSH läbiviimisel olulisi raskusi ei ilmnenu.

Koostatavale üldplaneeringu eelnõule on võimalik seada alternatiivse lahendusena ainult nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes kui üldplaneering jäetakse realiseerimata. Teiste alternatiivide seadmiseks puudub reaalne strateegiline tahe ja võimalus – üldplaneeringu koostamine on vajalik kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) arendustegevuseks.

KSH aruanne on üldplaneeringu lahutamatu lisa. Seega ei dubleerita KSH aruande lisadena üldplaneeringu raames esitatud ettepanekute kirjavahetust jm menetlusdokumente.

1.3 Osapooled

Otsustaja: Häädemeeste Vallavolikogu

KSH koostamise korraldaja: Häädemeeste Vallavalitsus

KSH ekspert: LEMMA OÜ

Kontaktisik: Piret Toonpere, tel +372 505 9914, e-post piret@lemma.ee

KSH viis läbi LEMMA OÜ ekspertrühm koosseisus:

- Piret Toonpere – KSH juhtekspert (omab nii keskkonnamõju hindamise litsentsi KMH0153 kui ka KSH juhtekspertina tegutsemise õigust) – mõjud looduskeskkonnale, sh rohevõrgustikule ja Natura hindamine, sotsiaalmajanduslikud mõjud,
- Heli Aun – keskkonnaspetsialist – keskkonnaseisundi andmete analüüs, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs, maardlad ja loodusvaradega seonduvad mõjud;
- Mihkel Vaarik – keskkonnaspetsialist – mõjud pinna- ja põhjaveele;
- Andrus Veskioja – keskkonnaspetsialist – mõjud välisõhule;
- Liis Promvalds – keskkonnaspetsialist – mõjud kliimale ja kliimakindlus.

2 Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega

Peatükk esitab ülevaate Häädemeeste valla üldplaneeringu seosest ja vastavusest muude riiklike, maakondlike ja kohalike strateegiliste planeerimisdokumentide eesmärkidele ja nõuetele.

2.1 Üldplaneeringu seos keskkonnakaitse ja säästva arengu põhimõtetega

Riiklikul tasemel määrab säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused üleriigilise planeeringu. Planeering „Eesti 2030+“⁴ on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 30.08.2012. a korraldusega nr 368.

Kehtiva üleriigilise planeeringuga seatakse eesmärkideks tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, head ja mugavad liikumisvõimalused, varustus energia-taristuga ning rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine. Häädemeeste valla üldplaneering järgib üleriigilise planeeringu eesmärke.

Eesti säästva arengu eesmärgid aastani 2030 on strateegia Säästev Eesti 21⁵ kohaselt järgmised:

- Eesti kultuuriruumi elujõulisus;
- inimese heaolu kasv;
- sotsiaalselt sidus ühiskond;
- ökoloogiline tasakaal.

Keskkonnavaldkonna arendamist suunab strateegias "ökoloogilise tasakaalu" eesmärk, mis jaguneb:

- loodusvarade kasutamine viisil ja mahus, mis kindlustab ökoloogilise tasakaalu;
- saastumise vähendamine;
- loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Keskkonnavaldkonna põhimõtteid määravaks dokumendiks üldplaneeringute ja nende KSH kontekstis võib pidada Eesti keskkonnastrateegiat aastani 2030⁶. Eesti keskkonnastrateegiat aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonnastrateegia juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21"⁵ põhimõtetest.

Keskkonnastrateegia eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 seab keskkonnakaitse eesmärgid, millega arvestamisest Häädemeeste valla üldplaneeringu lahenduses annab Tabel 1⁷.

⁴ <https://planeerimine.ee/ruumiline-planeerimine/yrp/>

⁵ <https://kliimaministeerium.ee/en/media/32/download>

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/0000/1279/3848/12793882.pdf>

⁷ Kõrgema taseme strateegiliste dokumentidega vastavusanalüüsil põhineva ülevaate tabeli koostamisel on võetud eeskujuks Hendrikson & Ko OÜ poolt koostatud Avinurme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Töö nr 2507/16.

Tabel 1. Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidele.

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
<p>1. Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Vallas on loodud võimalused liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks.</p> <p>Üldplaneeringu jäätmekäitluse käsitus lähtub kehtivast Häädemeeste valla jäätmekavast. Jäätmekava ei näe ette tegevusi, mis tingiks vajadust ÜP-ga määrata jäätmekavaga seoses kindlat maakasutust. Samas tuleb ÜPs tagada, et see võimaldaks nii olemasolevate jäätmekäitluskohtade laiendamist kui uute jäätmekäitluskohtade rajamist paindlikult erinevate juhtotstarvetega aladele võimaldamaks jäätmete ringlussevõtu suurenemist.</p>
<p>2. Saavutada pinnavee ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse.</p>
<p>3. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering seab kestliku kaevandamise tingimused ulatuses, mis on ÜPs asjakohane.</p>
<p>4. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering määratleb suure osa valla metsadest roheline võrgustiku osana.</p>
<p>5. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügi kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt veekaitsemeetmete seadmise kaudu. Otseselt kalapüügi reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.</p>
<p>6. Tagada jahilukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt roheline võrgustiku sidususe tagamisel.</p> <p>Otseselt jahinduse reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.</p>
<p>7. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering toob välja väärtuslikud põllumajandusmaad (boniteet vähemalt 35 boniteedipunkti ja 2 ha suurused ja suuremad alad) ja nende kasutamistingimused, mis toetavad kultuurmaastike säästlikku kasutust.</p>
<p>8. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus ei nähta ette maakatte olulisi muudatusi poollooduslike koosluste, märgalade ja</p>

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
	kaitsealade puhul.
9. Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on seatud tingimused rohevõrgustiku säilitamiseks. ÜP ei kavanda olulist maakasutuse muutust kaitsealadele vms väärtuslikele looduskooslustele.
10. Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnamõjusega jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks.	Eesmärgiga arvestatakse osaliselt. Üldplaneeringus seatakse tingimused päikese-, tuuleenergia arendamiseks. Asjakohane oleks käsitleda ka maasoojusenergia ja biogaasi tootmise tingimusi.
11. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt. Üldplaneeringus nähakse ette pigem olemasoleva asustuse tihendamist kui uute alade kasutuselevõttu. Kompaktne asustus vähendab transpordivajadust ning võimaldab energiaefektiivsemaid lahendusi (nt kaugküte).
12. Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained.	Eesmärki ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.
13. Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).	Eesmärgiga arvestatakse. Planeeringuga kavandatakse kergliiklusteid eelkõige keskustele juurdepääsu parandamiseks.
14. Tervist säästev ja toetav väliskeskkond.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on kavandatud täiendavad kergliiklusteed, matkarajad ja puhkealad. Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel.
15. Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering seab tingimused radooniohuga arvestamiseks tundlike ehitiste kavandamisel.
16. Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.
17. Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering sätestab tingimused vee ja kanalisatsiooni osas.

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
18. Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded.	Üldplaneering ei saa otseselt jääkreostusobjektide likvideerimist kavandada. Üldplaneeringuga ei ole kavandatud jääkreostusobjektide asukohtadesse tundlikku maakasutust.
19. Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt, planeering toob turvalisust tagamise põhimõtte välja mitmetes valdkondades.

2.2 Üldplaneeringu seos asjakohaste planeerimisdokumentidega

Eesti planeerimissüsteem on hierarhiline – kõrgema tasandi planeeringud on aluseks madalama tasandi planeeringutele. Häädemeeste valla üldplaneeringu koostamisel on hierarhiliselt kõrgemal paiknevas põhiliseks suunda andvaks strateegiliseks dokumendiks Pärnu maakonna planeering⁸.

Pärnu maakonna ruumilise arengu visioon toetub üleriigilise planeeringu visioonile ja maakonna arengustrateegias sätestatud olulistele eesmärkidele. Arengustrateegia Pärnumaa 2030+⁹ tähtsaks eesmärgiks on kogu Pärnumaa ruumiliselt tasakaalustatud areng ja elu kestmine kõigis Pärnumaa piirkondades, mida toetab elujõuliste keskuste võrgustik, kvaliteetne tehniline ja sotsiaalne taristu ning elukeskkond. Tähtsaks on peetud töökohtade olemasolu ning teenuste paindlikku kättesaadavust. Need põhimõtted on otseselt seotud maakonnaplaneeringu ülesannetega.

Kehtestatud maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisele ning selle ajaline perspektiiv on sarnaselt üleriigilisele planeeringule 2030+.

Häädemeeste valla üldplaneeringu vastavuse analüüs Pärnu maakonna planeeringu arengusuundade suhtes on esitatud Tabel 2-s.

Tabel 2. Häädemeeste valla üldplaneeringu vastavus Pärnu maakonna planeeringu ruumilise arengu suundadele ja põhimõtetele.

Pärnu maakonna planeeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
1. Asustuse arengu suunamisel on aluseks tugev keskusasulate võrgustik . Planeeringuga määratletakse erinevate tasandite keskused ja tuuakse välja soovitud nendes keskustes osutatavatele teenustele. Toetatakse Pärnu linna arendamist tugeva maakondliku ja toimepiirkonna keskusena. Järgitakse linnalise asustusega asulate tihendamise põhimõtet ja välditakse uute arendusalade rajamist. Toetatakse olemasoleva hajaasustuse struktuuri säilimist.	Arvestatakse. ÜP kohane arengu eesmärk on kujundada või säilitada terviklik ruumiline elukeskkond, tagades selle ruumilise ja funktsionaalse terviklikkuse, mitmekesisuse ja omapära. Lisaks tihendamisele hõlmab üldplaneering ka funktsioonide arendamist, mis on olulised kvaliteetse elukeskkonna jaoks, näiteks puhkealad, jalgratta- ja jalgteed. Eesmärk on soodustada asumite muutumist elujõuliseks, turvaliseks, säästvaks ja tervislikuks, parandades samal ajal nende sotsiaalset ühtekuuluvust.

⁸ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/parnumaa/parnu-maakonna-planeering/>

⁹ Arengustrateegia Pärnumaa 2030+, Pärnu Maavalitsus, 2015

Pärnu maakonna planeeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
<p>2. Teenuste ja töökohtade kättesaadavuse säilimiseks tagatakse optimaalsed ühistranspordiliinid keskuste ja maapiirkondade ühendamisel, tolmuvabad teed vähemalt ühistranspordile. Keskusasulates ja nende ümbruses selgitatakse välja olulisemad liikumissuunad. Täiendatakse kergliiklusteede võrgustikku eelkõige linnalähivööndis. Soodustatakse raudteetranspordi kasutamist rongipeatuste juures vajaliku taristu (juurdepääsuteed, auto- ja jalgrattaparklad jne) väljaehitamisega ning bussiliiklusega sidumisega</p>	<p>Arvestatakse. ÜP visiooni kohaselt omavalitsus investeerib ühistranspordi infrastruktuuri, tagades parema liikumise Pärnusse ja valla sees. Samuti rajatakse ja arendatakse kergliiklusteid, mis muudavad liikumise Pärnusse ja valla külade vahel turvalisemaks, mugavamaks ning toetavad kohalikke elanikke, terviseportlasi ja turiste.</p>
<p>3. Olulised on head ühendused nii Tallinna ja Riia kui ka Pärnumaa jaoks tähtsamate naabermaakondade keskustega, eelkõige Lõuna-Eesti ja Lääne-Eesti suunal. Vajalik on heade ühenduste loomine kavandatava Rail Balticu kiirraudtee kaudu</p>	<p>Arvestatakse. Üldplaneering kajastab teadaolevat uusimat infot RB trassi osas. Teadaoleva trassiga seonduvalt on kavandatud täiendavad kergliiklusteed tagamaks kohalike keskuste sidusust võimalike peatustega.</p>
<p>4. Toetatakse ettevõtlusalade arendamist suuremate keskusasulate mõjualades olevate ettevõtlusalade baasil (nt Suur-Pärnu ehk Pärnu linn ja lähialad, Vändra ja Kilingi-Nõmme).</p>	<p>Vallas suured ettevõtlusalad puuduvad. Arvestatakse kohalikul tasemel kavandades ettevõtlusalasid selleks eeldusi omavatesse piirkondadesse.</p>
<p>5. Tagatakse tõrgeteta elektrivarustus maakonnas ja vajalikud võimsused ettevõtluse arenguks ettevõtlusaladel ning toetatakse innovatiivsete energiatootmise lahenduste rakendamist.</p>	<p>Arvestatakse osaliselt. Üldplaneeringus seatakse tingimused päikese-, tuuleenergia arendamiseks. Asjakohane oleks käsitleda ka maasoojusenergia ja biogaasi tootmise tingimusi.</p>
<p>6. Tagatakse metsamaa ja väärtusliku põllumajandusmaa sihipärane kasutus.</p>	<p>Arvestatakse ÜP täpsustab maakonnaplaneeringu metsamaa ja väärtusliku põllumajandusmaa kasutustingimusi.</p>
<p>7. Väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik on tähtsal kohal elukeskkonna kvaliteedi tagamisel. Tähtsustatakse kultuuripärandi ja loodusväärtuste säilitamist ning arendamist.</p>	<p>Arvestatakse ÜP täpsustab maakonnaplaneeringu väärtusliku maastike ja roheline võrgustiku kasutustingimusi.</p>
<p>8. Arvestatakse riigikaitse ja turvalisuse tagamise meetmetega.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt, planeering toob turvalisust tagamise põhimõtte välja mitmetes valdkondades. ÜPs käsitletakse riigikaitsemaade paiknemist ja riigikaitselisi piiranguid.</p>
<p>9. Võetakse arvesse üleujutuste ja kliimamuutustega kaasnevaid aspekte.</p>	<p>Arvestatakse. ÜP alusuuringuna on eraldi koostatud Häädemeeste valla korduva üleujutuse piiri täpsustamise uuring ning ÜP koostamisel on lähtunud teabest üleujutusriskiga</p>

Pärnu maakonna planeeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
	alade paiknemise osas.

2.3 Kehtivad üldplaneeringud

Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Häädemeeste valla territooriumil kehtib käesoleval ajal kolm erinevat üldplaneeringut:

- Tahkuranna valla üldplaneering¹⁰. Kehtestatud Tahkuranna Vallavolikogu 31.05.2012. a määrusega nr 11;
- Häädemeeste valla üldplaneering. Kehtestatud Häädemeeste Vallavolikogu 19.06.2013. a määrusega nr 8;
- Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneering. Kehtestatud Häädemeeste Vallavolikogu 22.02.2018. a otsusega nr 17.

Üldplaneeringud vaadati üle Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018. a istungil. Ülevaatamiste tulemusel jõuti järeldusele, et üldplaneeringute kehtivusaajal on muutunud seadusandlus ja sisu on saanud mitmed uued planeerimisvaldkonnas käibivad mõisted, millest tulenevalt ei täida kehtivad üldplaneeringud mitmeid neile esitatavaid nõudeid. Uue üldplaneeringu koostamisel on arvestatud kehtivaid üldplaneeringuid vastavalt võimalustele.

2.4 Kohalikud arengudokumendid

Valdkondlike arengukavadena kehtivad Häädemeeste valla territooriumil:

1. **Häädemeeste valla arengukava aastateks 2023–2027¹¹**. Häädemeeste valla arengukava eesmärk on kohalike teenuste kvaliteedi parandamine ning kodanike kaasamine otsustusprotsessi, et tagada omavalitsuse efektiivne majandamine.
2. **Häädemeeste valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava 2018–2030¹²**. Häädemeeste valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava (edaspidi ÜVK) 2018–2030 on aluseks ÜVK rekonstrueerimisele ja väljaehitamisele Häädemeeste valla ÜVK-ga piiritletud aladel.
3. **Häädemeeste valla teede ja tänavate teehoiukava aastateks 2021–2024¹³**.
4. **Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026¹⁴**. Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärgi, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

¹⁰ <https://haademeestevald.kovtp.ee/tahkuranna-ja-haademeeste-uhinemiseelsed-uldplaneeringud>

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/419102023012>

¹² <https://www.riigiteataja.ee/akt/4121/2201/8028/Lisa.pdf#>

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/412052021007>

¹⁴ https://www.riigiteataja.ee/akt/4080/7202/1007/m4_lisa.pdf#

3 Planeeringulahenduse elluviimisega kaasnev keskkonnamõju

Häädemeeste valla loodus-, tehis-, sotsiaalmajandusliku ja kultuurilise keskkonna kirjeldus on esitatud dokumendis „Häädemeeste valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus“. KSH aruandes seega olemasoleva keskkonna kirjeldust täiemahuliselt ei korrata ning koos mõjude hindamisega esitatakse keskkonnakirjelduse mõjude hindamisega seonduvad aspektid.

3.1 Mõju looduskeskkonnale

3.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule

Häädemeeste on rikas metsade poolest, rohkelt on vallas ka põllumajanduslikus kasutuses olevaid alasid. Looduslikke rohumaid ja kultuurimaastikke on vähe (Tabel 3).

Tabel 3. Maakatastrisse kantud maa kõlvikute lõikes. Andmed seisuga 31.01.2023.

	Omavalitsus	Haritav maa	Looduslik rohumaad	Metsamaa	Õuemaad	Muu maa
Pindala, ha	49 475	8170,2	3461,8	28 777,0	962,0	8088,9
Pindala, %	100	17	7	58	2	16

Corine maakattekaardi alusel on selgelt eristatav Häädemeeste valla põhja osa, kus valitsevaks on enamuses segamets. Valla kesk- ja kagu osas on ka soiseid alasid.

Ulatusliku metsaalade osakaalu tõttu paikneb Häädemeeste valla territooriumil ka arvestataval hulgal metsa vääriselupaiku (VEP)¹⁵. Häädemeeste vallas on seisuga 07.03.2023. a EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel registreeritud 517 kehtivat metsa vääriselupaika (43 kuusiku ja segametsa tüüp A1, 219 männikute ja männi-segametsa tüüpi A2, 14 laialehiste metsade tüüpi B1, 24 haavikute tüüpi B2, 113 teiste lehtmetsade tüüpi B3, 32 leplikute tüüpi C1, 22 kuusikute ja kuuse-segametsade tüüpi C2, 40 männikute ja kaasikute tüüpi C3, kaks märgalade metsa tüüpi C, kaks jõgede ja järvede järskude nõlvakallaste tüüpi 11, kaks ojade kaldanõlvade tüüpi 13, üks ojalammi tüüp 22, kaks võsastunud puisrohumaad tüüpi 71 ja üks üksiku suure puu tüüp 9). Vääriselupaikade pindala kokku on 1470,36 ha ehk u 3% valla territooriumist (u 5% valla metsamaast). Tegu on suure katvusega. Üldplaneeringuga on potentsiaalselt konfliktseid juhtotstarbeid kavandatud vääriselupaikadega kattuvana. **Vältimaks vääriselupaikade kahjustamist ning säilitamiseks elurikkust tuleb edasisel arendustegevusel (st detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel) tagada, et maakasutuse juhtotstarbega kooskõlas oleva arendustegevuse korral ehitustegevust ja veerežiimi muutust vääriselupaikade esinemisalal ei kavandataks.**

Poollooduslike kooslusi¹⁶ on Häädemeeste vallas vähe. EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 25.10.2023. a andmetel on vallas toetuskõlblikke poollooduslike kooslusi ainult u 43,70 ha (neli objekti). **Poollooduslike koosluste esinemisaladele üldplaneeringu maakasutuse muutust ei kavanda ja seega mõju neile puudub.**

¹⁵ Vääriselupaik (VEP) on ala metsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdise või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.

¹⁶ Poollooduslikud kooslused ehk pärandkooslused on erakordselt liigirikkad looduslikud niidualad, mida on järjepidevalt niidetud või karjatatud ning mis on elupaigaks mitmetele haruldastele liikidele.

Märgalaid esineb Häädemeeste valla territooriumil rohkelt. ETAK¹⁷ andmetel (seisuga 22.11.2023. a) on Häädemeeste vallas 4601,30 ha märgalaid (16% valla pindalast). Häädemeeste valla territooriumile jäävad Tolkuse, Maasika soo, Nigula ja Tuuliku soo rabad.

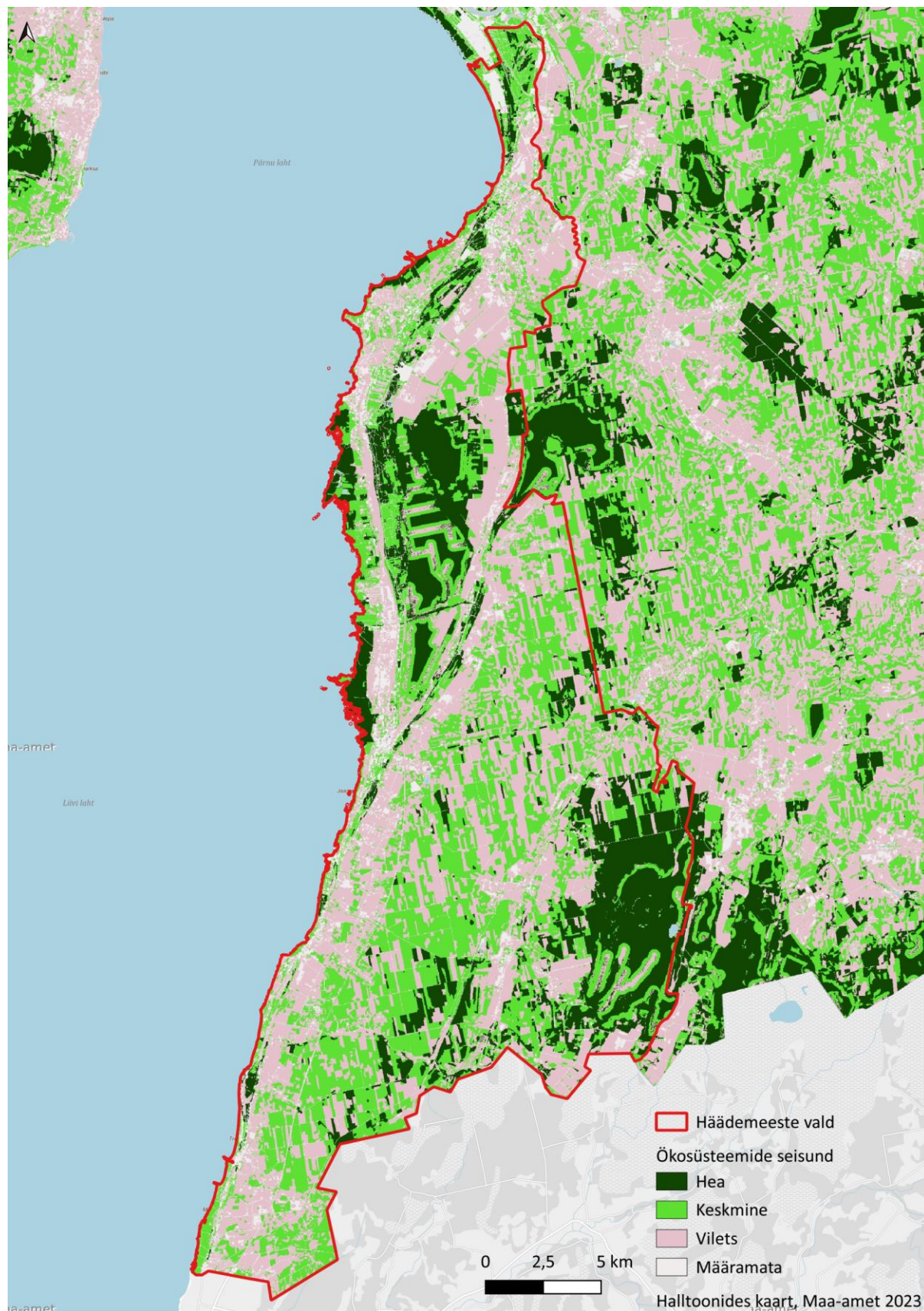
Üldplaneeringus esineb märgalade kattumist ÜP-ga kavandatavate juhtotstarvetega (P1–puhkeala hoonete ehitamise õigusega; P2–puhkeala hoonete ehitamise õiguseta; P3–supelranna ala; S–segahoonestusega ala; Ä–äri-, kaubandus- ja teenindusettevõtte ala; A–üldkasutatav ala; EK–korterelamuala; LS–sadama ala; K–kalmistute ala). **Vältimaks märgalade kahjustamist ning seeläbi ebasoodsat mõju nii elurikkusele kui kliimakindlusele tuleb edasisel arendustegevusel (st detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel) tagada, et maakasutuse juhtotstarbega kooskõlas oleva arendustegevuse korral ehitustegevust ja veerežiimi muutust märgalade esinemisaladel kavandataks minimaalselt.**

Lisaks otseselt inventeeritud kõrge väärtusega kooslustele pööratakse keskkonnakaitses järjest enam tähelepanu ökosüsteemide ja nende pakutavate hüvede ehk ökosüsteemiteenuste säilimisele. Mida rohkem on toimivaid ja elurikkaid ökosüsteeme, seda paremini oleme me varustatud toidu, loodusvarade, puhta vee ja õhuga ning suudame taluda ja pehmedada keskkonna saastatust ja kohanduda kliimamuutusega. ELME projekti¹⁸ raames koostati üle-eestiline ökosüsteemiteenuste baaskaart, mille raames liigitati eri ökosüsteemid (niit, mets, põld, soo) seisundiklassidesse A kuni D. ELME projekti üldistatud seisundiklassid üle ökosüsteemide Häädemeeste vallas on kujutatud Joonis 2-l. Nagu näha, siis on Häädemeeste vallas võrdlemisi suurel hulgal heas seisundis ökosüsteeme (19% valla kogupindalast, võrdluseks on Eesti omavalitsuste keskmine näitaja 10%). Valdavalt on heas seisundis valla territooriumile jäävad suured märgalad. Keskmises seisundis ökosüsteeme on 36% ja viletsas või määramata seisundis 46% valla pindalast¹⁹. Heas seisundis ökosüsteemid jäävad valdavalt kaitstavatele aladele kus nende säilimine on tagatud kehtiva kaitsekorraga. Üldplaneeringuga on need hõlmatud täiendavalt ka rohevõrgustikuga.

¹⁷ <https://geoportaal.maaamet.ee/est/Ruumiandmed/Eesti-topograafia-andmekogu/Laadi-ETAK-andmed-alla-p609.html>

¹⁸ www.keskkonnaagentuur.ee/elme

¹⁹ Alus: ELME maismaaökosüsteemide seisundi üldistatud kiht, vs 04.2021.

Joonis 2. Ökosüsteemide seisund Häädemeeste valla territooriumil. Allikas: ELME projekt, Keskkonnaagentuur, <https://arcg.is/1z1iO10>. Ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks tuleb arendustegevustega vältida hea seisundiklassiga (tumeroheline) ökosüsteemide kahjustamist.

Häädemeeste valla üldplaneeringuga ei nähta otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. Üldplaneering ei näe ette asustuse olulist laienemist looduslikus seisundis aladele. Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb üldplaneering ette nende määramise rohevõrgustiku aladeks. Arendussurve piirkonnas on valdavalt madal kuni mõõdukas. Erandiks on rannaäärsed alad, kus kohati esineb kõrge arendussurve. Üldplaneering ei näe ette ulatuslikke maakasutuse muutusi.

Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul võib konflikte põhjustada üldplaneeringuga kavandatav Rail Balticu trass. Rail Balticu trassi puhul tuleb arvestada, et selle paiknemist ja lahendust ei määrata üldplaneeringuga, vaid üldplaneering ainult kajastab trassi asukohta. Trassivalik on määratud maakonnaplaneeringuga ning selle mõjusid hinnatud vastava KSH raames. KSH kohaselt viiakse lisaks osadele Rail Balticu lõikudele ja nendega seotud objektidele läbi KMH-d. **Seega Häädemeeste valla üldplaneeringu KSH-s ei teostata valda läbiva Rail Balticu ja Via Baltica lõigu osas kordushindamist.**

3.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Tulenevalt looduskaitseaduse²⁰ § 4 lg 1 on kaitstavad loodusobjektid kaitsealad, hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ning kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Häädemeeste vallas paikneb seisuga 22.11.2023. a 13 hoiuala, üheksa looduskaitseala, kolm maastikukaitseala, üks kaitsealune park, kuus kaitsealust üksikobjekti ja 20 püsielupaika. Olemasolevad ja projekteeritavad kaitsealused alad hõlmavad 21 540 ha ehk u 44% valla pindalast. Täpsem ülevaade on esitatud Tabel 4-s. Üldistatud ülevaate vallas paiknevate hoiu- ja kaitsealade ning üksikobjektide asukohtade kohta annab Joonis 3.

Kaitstavate liikide leiukohti on registreeritud kokku 1178, millest 780 on III kaitsekategooria liigid, 353 II kaitsekategooria ja 45 I kaitsekategooria liigid.

Tabel 4. Looduskaitsealused objektid Häädemeeste vallas.

Registrikood, tüüp	Nimi
KLO2000280 Hoiuala	Mäeküla hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>), väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), karvasjalgakakk (<i>Aegolius funereus</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>) ja väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>).
KLO2000282 Hoiuala	Nepste hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), vanade loodusmetsade (9010*) ning rohunditerikaste kuusikute (9050) kaitse.
KLO2000251 Hoiuala	Metsapoole hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rannikulõugaste (1150*), rannaniitude

²⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/106072023018?leiaKehtiv>

Registrikood, tüüp	Nimi
	(1630*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) ning puiskarjamaade (9070) kaitse.
KLO2000242 Hoiuala	Kiusumetsa hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>).
KLO2000243 Hoiuala	Jaagupi hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – metsastunud luidete (2180) ja vanade loodusmetsade (9010*) kaitse.
KLO2000247 Hoiuala	Lemmejõe hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – saarma (<i>Lutra lutra</i>), jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja paksukojalise jõekarbi (<i>Unio crassus</i>) elupaikade kaitse.
KLO2000289 Hoiuala	Urissaare hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), soo-lookull (<i>Circus pygargus</i>), kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>), väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>) ja punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>).
KLO2000297 Hoiuala	Massiaru hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), soo-lookull (<i>Circus pygargus</i>), kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>), väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>) ja punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>).
KLO2000275 Hoiuala	Orajõe hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – metsastunud luidete (2180) ja vanade loodusmetsade (9010*) kaitse.
KLO2000286 Hoiuala	Pärnu lahe hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>),

Registrikood, tüüp	Nimi
	laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kühmnokk-luik (<i>Gygnus olor</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani (<i>Anser anser</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), ristpart (<i>Tadorna tadorna</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), soopart (<i>Anas acuta</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>), tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>), merivart (<i>Aythya marila</i>), hahk (<i>Somateria mollissima</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>), täpikhuik (<i>Porzana porzana</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>), kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>), niidurüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>), tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>), naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>), kalakajakas (<i>Larus canus</i>), tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>), jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>), randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>), väketiir (<i>Sterna albifrons</i>), rästas-roolind (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>) ja punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>).
KLO2000296 Hoiuala	Pihke hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>) ja punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>).
KLO2000250 Hoiuala	Luitemaa hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ja I lisas nimetamata rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on: väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), soopart (<i>Anas acuta</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>), herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>) ja põldtsiitsitaja (<i>Emberiza hortulana</i>).
KLO2000294 Hoiuala	Reiu jõe hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – hingu (<i>Cobitis taenia</i>), võldase (<i>Cottus gobio</i>), jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>), lõhe (<i>Salmo salar</i>) ja paksukojalise jõekarbi (<i>Unio crassus</i>) elupaikade kaitse.

Registrikood, tüüp	Nimi
<p>KLO1000318 Looduskaitseala</p>	<p>Laulaste looduskaitseala – Laulaste looduskaitseala võeti kaitse alla: 1) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260)3, vanade loodusmetsade (9010*), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) kaitseks; 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide, mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, ja jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>) kaitseks; 3) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, kaitseks.</p>
<p>KLO1000333 Looduskaitseala</p>	<p>Kabli looduskaitseala – Kabli looduskaitseala kaitse-eesmärk on: 1) märgala, looduslike ja poollooduslike koosluste soodsa seisundi ja mitmekesisuse kaitse ning taastamine; 2) kaitse tagamine elupaigatüüpidele, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: liivased ja mudased pagurannad (1140), rannaniidud (1630*), valged luited (liikuvad rannikuluited) (2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluited) (2130*), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), vanad loodusmetsad (9010*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*); 3) kaitse tagamine liikidele, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaikadele ning direktiivi IV lisas nimetatud I kategooria kaitsealuse liigi elupaikadele. Üks direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liik on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik. Direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liigid, mis on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid, on: saarmas (<i>Lutra lutra</i>), emaputk (<i>Angelica palustris</i>) ja nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius ssp. arenarius</i>). II lisas nimetatud liigid on: jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja lõhe (<i>Salmo salar</i>); 4) kaitse tagamine liigile, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas ja mis on ühtlasi II kaitsekategooria liik, ning I lisas nimetatud liikidele ja nende elupaikadele. Need I lisas nimetatud liigid on: sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>) ja jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>).</p>
<p>KLO1000020 Laiksaare männik</p>	<p>Laiksaare männik – uuendamata kaitsekorruga kaitseala.</p>
<p>KLO1000213 Looduskaitseala</p>	<p>Nigula looduskaitseala – Nigula looduskaitseala kaitse-eesmärk on: 1) Nigula soostiku ja sellega piirnevate alade koosluste ning kaitsealuste liikide elupaikade ja maastiku kaitse; 2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide - suur-laukhane (<i>Anser albifrons</i>), väike-laukhane (<i>Anser erythropus</i>), väike-konnakotka (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), öösorri (<i>Caprimulgus europaeus</i>), must-toonekure (<i>Ciconia nigra</i>), soo-loorkulli (<i>Circus pygargus</i>), rukkiräägu (<i>Crex crex</i>), laululuige (<i>Cygnus cygnus</i>), valgeselg-kirjurähni (<i>Dendrocopos leucotos</i>), väike-kärbsenäpi (<i>Ficedula parva</i>), värbkaku (<i>Glaucidium passerinum</i>), sookure (<i>Grus grus</i>), rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), herilaseviu</p>

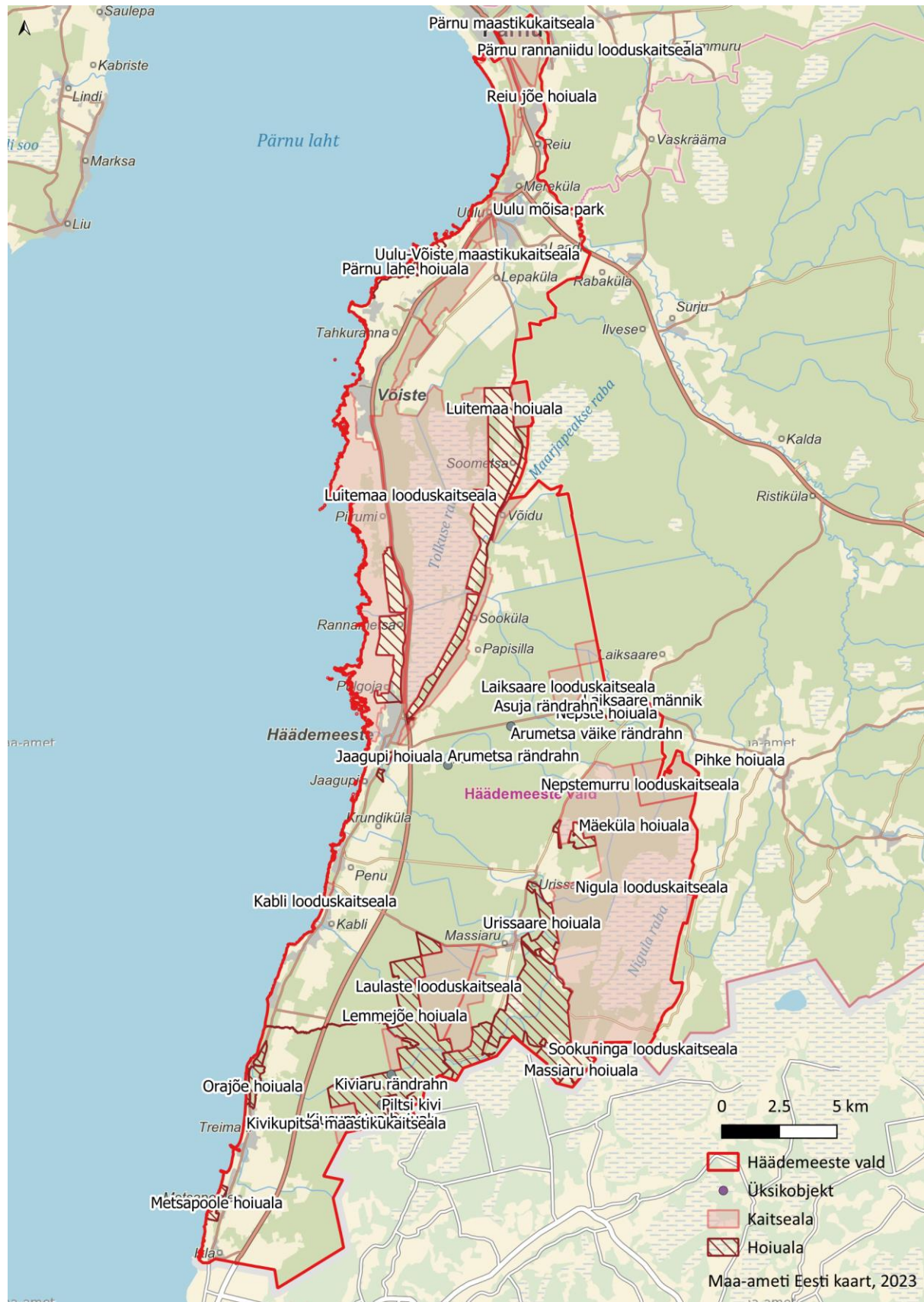
Registrikood, tüüp	Nimi
	<p>(<i>Pernis apivorus</i>), laanerähni e kolmvarvas-rähni (<i>Picoides tridactylus</i>), hallpea-rähni e hallrähni (<i>Picus canus</i>), händkaku (<i>Strix uralensis</i>), tedre (<i>Tetrao tetrix</i>), metsise e mõtuse (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatildri (<i>Tringa glareola</i>) ja rändlinnuliikide kaitse;</p> <p>3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) ning II lisas nimetatud liikide – hariliku lendorava (<i>Pteromys volans</i>) ja laialehise nestiku (<i>Cinna latifolia</i>) kaitse.</p>
<p>KLO1000584 Looduskaitseala</p>	<p>Pärnu rannaniidu looduskaitseala – Pärnu rannaniidu looduskaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta ja tutvustada:</p> <p>1) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*)³, rannaniidud (1630*), valged luited ehk liikuvad rannikuluited (2120), hallid luited (2130*) ning puiskarjamaad (9070);</p> <p>2) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud kaitsealuse liigi emaputke (<i>Angelica palustris</i>) elupaiku;</p> <p>3) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7-25) nimetab I lisas: kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>), jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>), väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>), ja nende elupaiku;</p> <p>4) rändlinnuliike nagu väiketüll (<i>Charadrius dubius</i>), liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>), hänilane (<i>Motacilla flava</i>), kuldhänilane (<i>Motacilla citreola</i>) ja nende elupaiku;</p> <p>5) kaitsealuseid liike nagu sile kardhein (<i>Ceratophyllum submersum</i>), kahelehine käoheel (<i>Platanthera bifolia</i>), kahkjaspunane sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza incarnata</i>), balti sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza baltica</i>) ja ahtalehine ängelhein (<i>Thalictrum lucidum</i>) ning nende elupaiku.</p>
<p>KLO1000282 Looduskaitseala</p>	<p>Luitemaa looduskaitseala – Luitemaa looduskaitseala kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), püsitaimestuga kivirandade (1220), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), hallide luidete (2130*), metsastunud luidete (2180), luidetevaheliste niiskete nõgude (2190), huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), jõgede ja ojade (3260), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), puisniitude (6530*), looduslikus seisundis rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), siirde- ja</p>

Registrikood, tüüp	Nimi
	<p>õötsiksoode (7140), allikate ja allikasood (7160), liivakivipaljandite (8220), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*), rusukallete ja jäärakute metsade (9180*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*), lammi-lodumetsade (91E0*) ning laialehiste lammimetsade (91F0) kaitse;</p> <p>2) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide - saarma (<i>Lutra lutra</i>), hingi (<i>Cobitis taenia</i>), emaputke (<i>Angelica palustris</i>) ja karvase maarjalepa (<i>Agrimonia pilosa</i>), millised on kõik ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid, ning jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja lõhe (<i>Salmo salar</i>) elupaikade kaitse;</p> <p>3) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud liikide, millised on ühtlasi ka II kategooria kaitsealused liigid, kaitse;</p> <p>4) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide, millised on ühtlasi I ja II kategooria kaitsealused liigid, kaitse; I lisas nimetatud liikide – laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), valgepõsklagle (<i>Branta leucopsis</i>), öösorri (<i>Caprimulgus europaeus</i>), roo-loorkulli (<i>Circus aeruginosus</i>), rukkiräägu (<i>Crex crex</i>), väike-kärbsenäpi (<i>Ficedula parva</i>), värbkaku (<i>Glaucidium passerinum</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>), nõmmelõokese (<i>Lullula arborea</i>), rüüdi (<i>Pluvialis apricaria</i>), händkaku (<i>Strix uralensis</i>), tedre (<i>Tetrao tetrix</i>), mudatildri (<i>Tringa glareola</i>), millised on III kategooria kaitsealused liigid, elupaikade kaitse ning rändlinnuliikide kaitse;</p> <p>5) III kategooria kaitsealuste liikide - õönetuvi (<i>Columba oenas</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), tõmmuvaera (<i>Melanitta fusca</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>) ning punajalg-tildri (<i>Tringa totanus</i>) kaitse.</p>
<p>KLO1000317 Looduskaitseala</p>	<p>Sookuninga looduskaitseala – Sookuninga looduskaitseala kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) ulatusliku sooala ja sellega piirnevate alade koosluste ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse;</p> <p>2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide - suur-laukhane (<i>Anser albifrons</i>), väike-laukhane (<i>Anser erythropus</i>), väike-konnakotka (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), öösorri (<i>Caprimulgus europaeus</i>), must-toonekure (<i>Ciconia nigra</i>), soo-loorkulli (<i>Circus pygargus</i>), rukkiräägu (<i>Crex crex</i>), laululuige (<i>Cygnus cygnus</i>), valgeselg-kirjurähni (<i>Dendrocopos leucotos</i>), väike-kärbsenäpi (<i>Ficedula parva</i>), värbkaku (<i>Glaucidium passerinum</i>), sookure (<i>Grus grus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), laanerähni e kolmvarvas-rähni (<i>Picoides tridactylus</i>), hallpea-rähni e hallrähni (<i>Picus canus</i>), händkaku (<i>Strix uralensis</i>), tedre (<i>Tetrao tetrix</i>), metsise e mõtuse (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatildri (<i>Tringa glareola</i>) ja rändlinnuliikide kaitse;</p> <p>3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510),</p>

Registrikood, tüüp	Nimi
	puisniitude (6530*), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide – saarma (<i>Lutra lutra</i>) ja tiigilendlase (<i>Myotis dasycneme</i>) elupaikade kaitse.
KLO1000750 Looduskaitseala	Nepstemurru looduskaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta: 1) metsa- ja niidukoosluste elustiku mitmekesisust, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku; 2) laane-, salu- ja soovikumetsi ning neile metsadele iseloomuliku elustiku mitmekesisust; 3) kaitsealuseid linnuliike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ning nende elupaiku: väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>) ja väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>); 4) kaitsealust mardikaliiki väike-punalamesklane (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) ja tema elupaiku.
KLO1000237 Looduskaitseala	Laiksaare looduskaitseala – Laiksaare looduskaitseala võetakse kaitse alla: 1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ning soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080) kaitseks; 2) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, kaitseks.
KLO1000651 Maastikukaitseala	Uulu-Võiste maastikukaitseala – Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada, taastada ja tutvustada: 1) Edela-Eesti rannikumaastikku, kõrge esteetilisega väärtusega puhkemetsi, ohustatud metsakooslusi; 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas: metsastunud luited (2180)3 ja vanad loodusmetsad (9010*); 3) järgmisi kaitsealuseid liike ja nende elupaiku: lõopistrik (<i>Falco subbuteo</i>), õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>), vaenukägu (<i>Upupa epops</i>), hoburästas (<i>Turdus viscivorus</i>), nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ IV lisas nimetatud kivisisalik (<i>Lacerta agilis</i>); 4) järgmisi liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7-25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku: musträhn (<i>Dryocopus martius</i>) ja nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>).
KLO1000330	Kivikupitsa maastikukaitseala – Kivikupitsa maastikukaitseala kaitse-

Registrikood, tüüp	Nimi
Maastikukaitseala	eesmärk on kaitsta: 1) kivikülvi, kaitsealuste liikide elupaikade ja kõrge looduskaitseväärtusega metsakoosluste terviklikkust; 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*) ning oosidel ja moreenikuhjatistel olevad okasmetsad (sürjametsad - 9060); 3) liike, mida nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas ning mis on ühtlasi II ja III kaitsekategooria liigid. Kaitstavateks III kategooria liikideks on hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>) ja laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>).
KLO1000603 Maastikukaitseala	Pärnu maastikukaitseala – Pärnu maastikukaitseala eesmärk on kaitsta: 1) Pärnu roheline võõndi metsamaastikku, sealseid rekreatsiooni- ja puhkevõimalusi, metsakooslusi ja liikide elupaiku; 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on metsastunud lited (2180)3, liivikud (2330), vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*); 3) kaitsealuseid liike ja nende elupaiku. Need on herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>), hiireviu (<i>Buteo buteo</i>), raudkull (<i>Accipiter nisus</i>), lõopistrik (<i>Falco subbuteo</i>), õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>), hoburästas (<i>Turdus viscivorus</i>) ja kivisisalik (<i>Lacerta agilis</i>).
KLO1200209 Kaitsealune park	Uulu mõisa park
KLO4000483 Kaitstav üksikobjekt	Kiviaru rändrahn
KLO4000166 Kaitstav üksikobjekt	Uulu tamm
KLO4001154 Kaitstav üksikobjekt	Piltsi kivi
KLO4001155 Kaitstav üksikobjekt	Asuja rändrahn
KLO4001140 Kaitstav	Arumetsa rändrahn

Registrikood, tüüp	Nimi
üksikobjekt	
KLO4001141 Kaitstav üksikobjekt	Arumetsa väike rändrahn
KLO3000812 Püsielupaik	Uuemaa väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001473 Püsielupaik	Kolbergi väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001590 Püsielupaik	Sihissilla väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001593 Püsielupaik	Urissaare väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001970 Püsielupaik	Kabli merikotka püsielupaik
KLO3002021 Püsielupaik	Papisilla merikotka püsielupaik
KLO3000504 Püsielupaik	Kiusumetsa must-toonekure püsielupaik
KLO3001324 Püsielupaik	Kolbergi väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001785 Püsielupaik	Leina merikotka püsielupaik
KLO3001810 Püsielupaik	Uuemaa väike-konnakotka püsielupaik
KLO3001411 Püsielupaik	Papissilla merikotka püsielupaik
KLO3001615 Püsielupaik	Piirumi merikotka püsielupaik
KLO3002686 Püsielupaik	Urissaare väike-konnakotka püsielupaik
KLO3002253 Püsielupaik	Soometsa kaljukotka püsielupaik
KLO3001189 Püsielupaik	Massiaru metsise püsielupaik
KLO3001287 Püsielupaik	Häädemeeste merikotka püsielupaik
KLO3000810 Püsielupaik	Tuuliku väike-konnakotka püsielupaik
KLO3000989 Püsielupaik	Tuuba väike-konnakotka püsielupaik
KLO3002718 Püsielupaik	Tuuba väike-konnakotka püsielupaik

Joonis 3. Hädemeeste valla looduskaitsealused alad. EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 09.03.2023.

Üldplaneering lähtub vallas paiknevatest väärtustest ning peab üheks oluliseks väärtuseks looduskeskkonda. Üldplaneeringuga ei kavandata olemasolevatele kaitstavatele aladele arendusi või maakasutuse muutusi, millel võiks olla otsene negatiivne mõju looduskaitse all olevate aladele ja objektidele (sh püsielupaikadele, kaitsealustele üksikobjektidele, kaitsealuste liikide leiukohtadele). Kaitstavate loodusobjektide kaitsele lähtutakse kaitseeskirjade ja looduskaitseasutusega seatud tingimustest.

Üldplaneeringuga ei kavandata täiendavate objektide kaitse alla võtmist. Omavalitsusel puudub info, et territooriumil paikneks objekte, mille puhul oleks kohaliku kaitse alla võtmine vajalik ja asjakohane.

3.1.3 Mõju rohevõrgustikule

Üldplaneeringu ülesanne on maakonnaplaneeringuga määrata roheline võrgustiku toimimist tagavate tingimuste, sh ruumilise paiknemise, täpsustamine. Samuti on ÜP ülesandeks täpsustada kohaliku tasandi rohevõrgustiku paiknemine ja toimimistingimused. Häädemeeste valla üldplaneeringu raames on vald tellinud uuringu²¹, mille käigus on täpsustatud maakonnaplaneeringu kohase rohevõrgustiku piire ja tingimusi. Üldplaneeringu koostamisel on alusuuringut arvestatud, kuid erinevate maakasutuse huvide tasakaalustamiseks on kohati tingimusi ja rohevõrgustiku piire täpsustatud võrreldes uuringus esitatud ettepanekutega.

Rohetaristu ehk roheline infrastruktuur on rohetaristu strateegias defineeritud kui looduslike ja poollooduslike alade ja muude keskkonnamelementide strateegiliselt kavandatud ja ökoloogiliselt toimiv võrgustik, mis on loodud ja mida hallatakse eesmärgiga tagada looduslike protsesside toimimine, pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid ning leevendada kliimamuutuste mõju. See hõlmab rohelist ruumi (või sinist, kui on tegemist veeökosüsteemidega) ja muid maismaa- (sealhulgas ranniku) ja merealadega seotud iseloomulike füüsikalisi näitajaid. Rohetaristu osa on ka ökosüsteemide elustikku ja ökosüsteemiteenuseid toetavad tehnilised rajatised (ökoduktid, rohekatused, roheseinad jne). Seejuures mõistetakse ökosüsteemide poolt pakutavate teenuste all erinevaid keskkonnakaitselisi, sotsiaalseid ja majanduslikke hüvesid, mis toetavad inimkonna heaolu.²¹

Tuginedes eelpool nimetatud uuringule, siis on roheline võrgustiku toimimist otseselt kahjustavad maakasutusviisid need, millel on võrgustiku põhifunktsioonile oluline negatiivne mõju ja seda ei saa kohapeal rohevõrgustiku piires leevendada ega kompenseerida:

- maavarade kaevandamine;
- uuendusraie enam kui poole ulatuses metsaökosüsteemist rohevõrgustiku elemendis;
- elamuarendus enam kui kolme krundiga, mis on väiksemad kui 2 ha ja/või hõlmavad rohevõrgustiku elemendi sihtliikidele sobivast ökosüsteemist enam kui 10%;
- Ulatuslike ehitiste (tööstushoonete) või sillutatud alade (laoplatside ja parklate) rajamine, sh päikese- ja tuulepargid, mis katavad enam kui kolmandiku rohevõrgustiku elemendist;
- tiheasualade rajamine väljaspool asulaid;
- paisude ja tammide rajamine rohevõrgustiku koridoriks olevale vooluveekogule rohevõrgustiku elemendi piires;

²¹ Klein L., Kose M., Loring M. 2021. Häädemeeste valla rohevõrgustiku piiride ja tingimuste täpsustamise uuring. Kättesaadav:

https://haademeestevald.kovtp.ee/documents/18024992/21392118/H%C3%A4%C3%A4demeeste+RV+anal%C3%BC%C3%BCs_seletuskiri_l%C3%B5plik.pdf/0fa97535-c87e-4395-9182-b60421c19a57?version=1.0

- veekogude õgvendamine;
- raadamine;
- pinnase koorimine;
- suuremahuline prügi või puistematerjali ladustamine ning ladustusplatside rajamine alale, mis on suurem kui 10% rohevõrgustiku elemendist või ületab kolmandiku koridori laiusest.

Üldplaneeringus on rohevõrgustiku uuringus esitatud konfliktseid maakasutusi püütud rohevõrgustiku alal vältida. Samas kohati ei ole omavalitsusel võimalik maakasutust kitsendada (nt maavara kaevandamise osas).

Üldplaneering eskiisis esineb siiski veel teatud vastuolusid rohevõrgustiku ja kavandatava maakasutuse osas. Näiteks kavandatakse mitmeid elumuala juhtotstarbega alasid ÜP-ga kavandataval rohevõrgustiku alale. Üldplaneeringu edasisel koostamisel tuleb vastuolud lahendada.

Üldjoontes on üldplaneeringus järgitud maakonnaplaneeringu kohast rohevõrgustiku paiknemist ja tingimusi ning rohevõrgustikku puudutavat on kohalikul tasandil täpsustada. Rohevõrgustikku on hõlmatud kaitsealused alad ning suur osa kõrgema loodusväärtusega kooslustest ja kaitsealuste liikide elupaikadest. Seega on üldplaneeringus tagatud rohevõrgustiku toimivus ning olulist ebasoodsat mõju rohevõrgustikule põhjustavaid tegevusi ei kavandata.

3.1.4 Natura hindamine

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 alade võrgustiku mõte ja sisu on kirjas 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivis (92/43/EMÜ). Sama direktiiviga sätestati Natura võrgustiku osaks ka 1979. aastal jõustunud linnudirektiivi (2009/147/EÜ) alusel valitud linnualad. Natura hindamine on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasneva mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura 2000 hindamisel on lähtutud asjakohastest juhenditest^{22, 23}.

Natura hindamise esimene etapp on Natura-eelhindamine. See on protseduur, mis aitab otsustada, kas üldplaneeringu elluviimine võib Natura ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele ebasoodsat mõju avaldada. Eelhindamise etapis prognoositakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 võrgustiku ala(de)le ning sealsetele kaitse-eesmärkidele, sh vajadusel koosmõju teiste kavade või projektidega ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et tegemist on tõenäoliselt ebasoodsa mõjuga ala kaitse-eesmärkidele või mõju ei ole välistatud. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et ebasoodne mõju on tõenäoline või jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp – asjakohane hindamine.

Üldplaneeringu täpsusastmes on oluline välja tuua ja hinnata, millised tegevused Natura ala kaitse-eesmärkidest lähtuvalt on välistatud ja konfliktised ning hindamise järgmised etapid tuleb asjakohase hindamise eelduseks oleva täpsustatud informatsiooni alusel läbi viia järgmises

²² Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet.

²³ Euroopa Komisjon. Komisjoni teatis Natura ET 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. ET Brüssel, 28.9.2021 C(2021) 6913 final.

etapis, milleks on detailplaneering, projekteerimistingimused, projekt, keskkonnanõu taotlus. Nendes etappides on eeldatavalt teada täpsemad tegevuse asukohad, ehitusmahud ning tehnoloogiad, mis on vajalikud mõjude täpseks prognoosimiseks ja hindamiseks.

3.1.4.1 Natura eelhindamine

Kas projekt või kava on Natura ala(de) kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Üldplaneeringu koostamise otsene eesmärk ei ole seotud Natura-alade kaitsekorraldusliku tegevusega, st ei ole otseselt suunatud kaitsekorralduskavades määratletud vajalike kaitsetegevuste elluviimiseks.

Mõjuala ulatuse määratlemine

Kuna tegemist on üldplaneeringuga, siis eelhindamise ulatus hõlmab kogu Häädemeeste valda ning selle lähiala. Käsitletakse ka neid Natura 2000 alasid, mis ei jää tervikuna Häädemeeste valda.

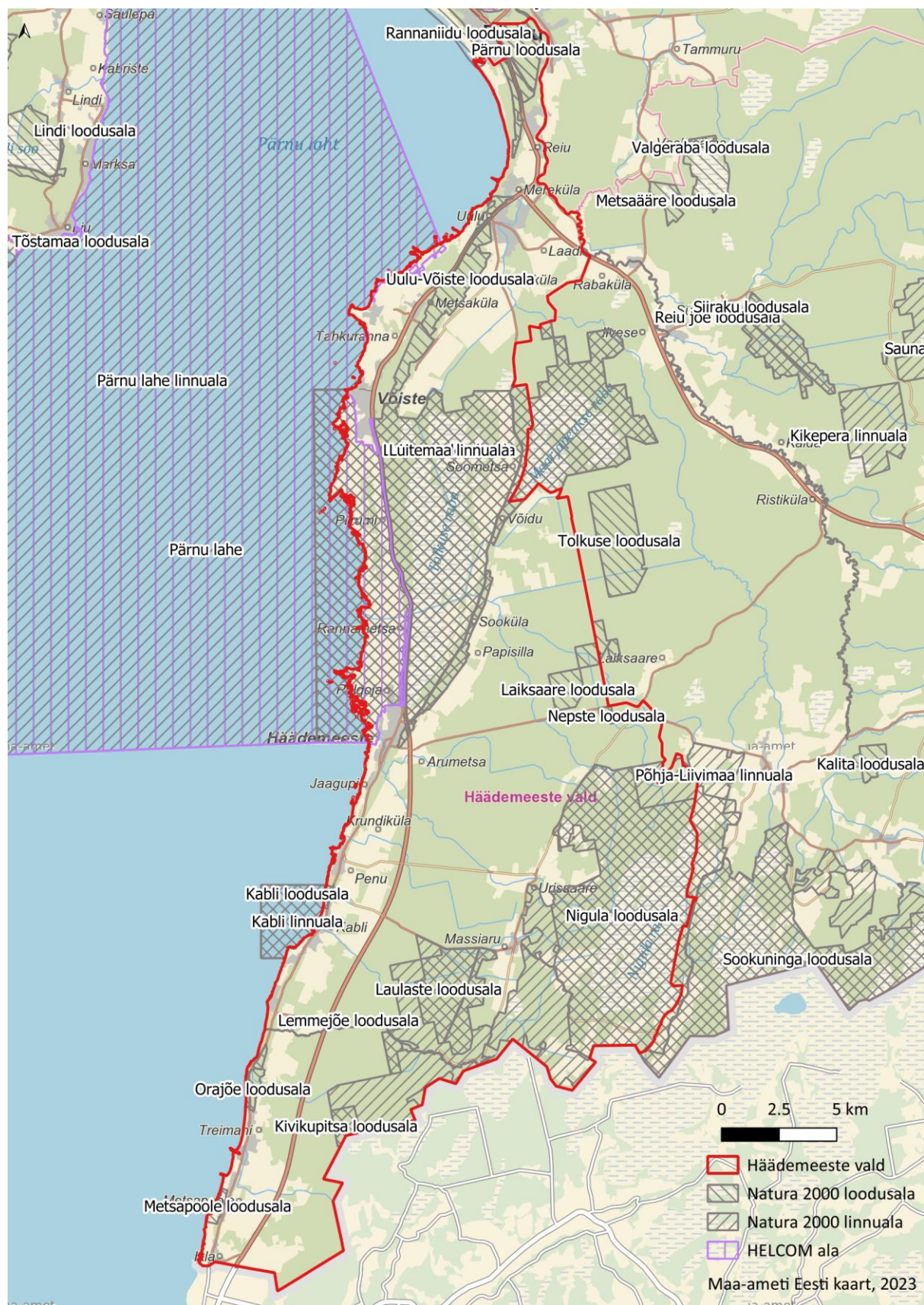
Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Häädemeeste valla üldplaneeringu eesmärk ja ruumilise arengu põhimõtted on leitavad käesoleva aruande peatükis 1.1. Detailselt on tegevused kajastatud Häädemeeste valla üldplaneeringu seletuskirjas ning joonistel. Siinkohal neid uuesti ei esitata.

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Häädemeeste vallas rahvusvahelise tähtsusega aladena (Natura 2000 võrgustiku aladena) keskkonnaregistris registreeritud 15 loodusala (Nepste, Metsapöle, Laulaste, Lemmejõe, Orajõe, Uulu-Võiste, Kabli, Kivikupitsa, Nigula (sh ka Ramsar ala, kood: 3EE007), Pärnu, Laiksaare, Rannaniidu, Sookuninga (sh ka Ramsar ala, kood: 3EE012), Luitemaa (sh ka Ramsar ala, kood: 3EE013) ja Reiu jõe), 4 linnuala (sh ka IBA ala) (Kabli (IBA kood: EE058), Luitemaa (IBA kood: EE030), Põhja-Liivimaa (IBA kood: EE031) ja Pärnu lahe (IBA kood: EE059)) ja 1 HELCOM ala (Pärnu lahe (kood: 94)).

Natura alasid on kirjeldatud Tabel 5-s, kus on tärniga tähistatud nn esmatähtsad elupaigatüübid. Need on elupaigatüübid, mille kaitsmise eest kannab EL erilist vastutust, pidades silmas seda kui suur osa nende elupaikade looduslikust levilast jääb EL-i territooriumile.

Joonis 4. Natura alade paiknemine Häädemeeste vallas.

Tabel 5. Natura alad Häädemeeste valla territooriumil.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
EE0040305 Kabli linnuala	737,0	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Kabli küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Penu küla	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>) ja jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>).	Kabli linnuala on üks väiksemaid linnualasid Eestis. Suurema osa alast moodustab meri (97%), maismaa osas on tegemist luidete, poollooduslike koosluste ja metsaga.	Ohuks võib olla randade tallamine, mootorsõidukitega liiklemine väljaspool selleks ettenähtud teid.
EE0040305 Kabli loodusala	737,0	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Kabli küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Penu küla	II lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liivased ja mudased pagurannad (1140), rannaniidud (*1630), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluided – 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluided – *2130), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), vanad loodumetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), suurmosaiikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>), emaputk (<i>Angelica palustris</i>) ja nõmmnelk (<i>Dianthus arenarius subsp. arenarius</i>).	Kabli loodusala (kattub tervikuna Kabli linnualaga) puhul on tegemist põhiosas merealaga. Maismaaosa maastik (ca 24 ha) koosneb peamiselt liivarannast, vanast männimetsast ja sanglepikust. Kabli looduslal paikneb Kabli linnujaam, kus alates 1968. aastast viiakse läbi lindude sügisrände uuringuid.	Ohuks võib olla randade tallamine, mootorsõidukitega liiklemine väljaspool selleks ettenähtud teid.
EE0040317 Kivikupitsa	135,6	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Orajõe küla; Pärnu maakond,	II lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020)	Kivikupitsa loodusala on Põhja-Liivimaa linnuala üks osa. Alale jääv Kivikupitsa mägi on laugete nõlvadega ebaühtlase	Raieoht

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
loodusala		Häädemeeste vald, Treimani küla	ning okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060).		laiusega ja kivikülviga loodekagusuunaline kruusaseljandik. Seljandiku ligikaudne pikkus on 600 meetrit, laius kuni 150 meetrit ja suhteline kõrgus 7 meetrit. Seljandik ulatub ka Läti Vabariiki. Seljandikul kasvab tihe noor pärnamets, mis on valdavalt vegetatiivse tekkega. Seljandiku lauetel nõlvadel esineb kivikülvi üksikuid suuremaid rahne (suurima übermõõt on 17 meetrit, kõrgus 2,5 meetrit). Kaitsealustest liikidest esinevad alal laanerähn, hallpea-rähn, musträhn, händkakk, värbkakk, väikekärbsenäpp ja laanepüü.		
EE0040322 Laiksaare loodusala	401,3	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Nepste küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Laiksaare küla	I lisa nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodusemetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).		Peaaegu tervikuna metsamaal (vaid väiksed soolaigud) asuv Laiksaare loodusala koosneb kahest metsaga kaetud lahustükist. Mitmekesine ja erivanuseline metsakooslus on heaks elupaigaks musttoonekurele ja teistele kaitsealustele linnu- ja taimeliikidele.		Ala ohustaks kuivendamise kaugmõju.
EE0040309 Laulaste loodusala	1064,6	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Majaka küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Massiaru küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Orajõe küla; Pärnu	I lisa nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), vanad loodusemetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080). II lisa nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja		Laulaste loodusala (kattub osaliselt Põhja-Liivimaa linnualaga) asub Pärnumaal ning ala pindala on ca 1060 ha. Kahest lahustükist koosnev loodusala asub keskdevoni Aruküla lademel ning jääb Vahe-Eesti soostunud ja soomuldade valdkonda. Alal leidub gleiliiv-, saviliiv-,		Metsa kuivendamine, potentsiaalne raie.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		maakond, Häädemeeste vald, Penu küla	paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>).	liivsavi- ja mitmekihilisi muldasid, vähemal määral leede-ja leetunud muldasid. Maastik on Laulaste looduslal tasase reljeefiga. Tegemist on metsamaastikuga, looduslikud- ja kultuurheinamaad puuduvad. Vähesel määral elustavad maastikku vanad tuletõrje veevõtukoerad, osaliselt oma loodusliku süngi säilitanud Priivitsa oja ja endine kruusakarjäär, millesse on tekkinud veekogu. Loodusala linnustikust tuleks esile tõsta musttoonekurge (<i>Ciconia nigra</i>) ja valgeselg kirjurähni (<i>Dendrocopus leucotus</i>). Vanametsaliikidest on looduslal esindatud laanerähn (<i>Picoides tridactylus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>) ja väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>).	
EE0040342 Lemmejõe loodusala	5,9	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Majaka küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Massiaru küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Orajõe küla	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on jõed ja ojad (3260); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>).	Lemmejõe loodusalaks on Lemmejõe kesk- ja alamjooks, mis paikneb Pärnumaal Häädemeeste vallas. Inimasustus looduslal ja selle vahetus läheduses on vähene. Rohkem jõe-äärseid majapidamisi on alamjooksul, Via Baltika maanteest allavoolu kuni suudmeni. Valdavalt on jõe kaldad kaetud metsaga, alamjooksul ka põllumaadega. Enamuses voolab looduslale jääv Lemmejõgi	Tammid, reostusohu.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
				looduslikus sängis, õgvendatud ja süvendatud on lõigud Via Baltikast üles- ja allavoolu. Looduslikus sängiga jõelõikude laius, vee sügavus ja voolukiirus on varieeruv, mis oluliselt sõltub ka periooditi väga muutuvast veeseisust. Loodusalal leidub rohkesti kivise-kruusase põhjaga väärtuslikke jõelõike, sh karestikke, mis vahelduvad liivaste aladega. Liikidest esineb Lemmejões saarmast (<i>Lutra lutra</i>), jõesilmu (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja paksukojalist jõekarpi (<i>Unio crassus</i>).	
EE0040351 Luitemaa linnuala	13012,0	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Häädemeeste alevik; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Leina küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Lepaküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Papisilla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Piirumi küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Pulgoja küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Rannametsa küla; Pärnu maakond,	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on rästas-roolind (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>), karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>), soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>), luitsnökk-part (<i>Anas clypeata</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>),	Luitemaa linnuala moodustab ühtse ja loogilise terviku Pärnu lahe linnualaga. Luitemaa linnuala jaguneb maastikuliselt kaheks – Maarjapeakse ja Tolkuse rabaks koos neid ümbritsevate mitmekesiste metsadega ning mereäärseteks rannaniitudeks ja rannikumereks. Siin on Eesti kõrgeimad luiteid ja suurim rannaniiduala. Linnualale jääv Luitemaa looduskaitseala on rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).	Roostumine, võsastumine.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		Häädemeeste vald, Sooküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Soometsa küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Võidu küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Võiste alevik; Pärnu maakond, Saarde vald, Ilvese küla	õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>), väikekärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), vöötsaba-vigle (<i>Limosa lapponica</i>), nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>), suurkoovitaja (<i>Numenius arquata</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>), kormoran e karbas (<i>Phalacrocorax carbo</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), sarvikpütt (<i>Podiceps auritus</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), väikehuik (<i>Porzana parva</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).		
EE0040351 Luitemaa loodusala	13012,0	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Häädemeeste alevik; Pärnu maakond,	l lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad	Luitemaa loodusala (kattub Luitemaa linnualaga) asub Pärnumaal ning ala pindala on ca 13 000 ha. Luitemaal on omanäoline rannik, rannajoon on	Roostumine, võsastumine.

Natura ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		Häädemeeste vald, Leina küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Lepaküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Papisilla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Piirumi küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Pulgoja küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Rannametsa küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Sooküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Soometsa küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Võidu küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Võiste alevik; Pärnu maakond, Saarde vald, Ilvese küla	madalad lähed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), hallid luided (kinnistunud rannikuluided – *2130), metsastunud luided (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liivakivipaljandid (8220), vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0), lammi-lodumetsad (*91E0) ning laialehised lammimetsad (91F0). Il lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>), tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>), harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>), emaputk (<i>Angelica palustris</i>), läikiv	liigestatud, mistõttu leidub siin palju väikseid lahtesid, lõukaid, neemikuid ja saari. Meresetete kuhjumise tõttu on meri väga madal: veidi sügavamad kohad vahelduvad rannajoonega rööbiti kulgevate liivaseljandikega. Madal ja mitmekesine rannikumeri on väga soodne toitumis- ja peatumispaik veelindudele. Loodusala suurimaid väärtusi on rannaniidud. Hooldatavate niitude pindala küünib ca 800 ha. Madalmurused lagedad rannaniidud on olulised elupaigad lindudele, kes on sobivate elupaikade kadumise tõttu muutunud haruldaseks: näiteks niidurüdi, tutkas, mustsaba-vigle, punajalg-tilder. Madal rannaniit ja madalaveelised lombid on olulised ka rannaniitude kõige tüüpilisemale kahepaiksele – kõrele. Viljaka mulla ja üsna märja pinnase tõttu on taimestik siin lopsakam ja liigirikkam kui tavalistel Lääne-Eesti rannaniitudel, sarnaneb pigem jõeluhtade taimestikuga. Luitemaa rannaniitudel on leitud kasvamas üle 250 liigi taimi. Peale siinse loodusala vapilille - niidu-kuremõõga - leidub veel ahtalehist ängelheina, balti sõrmkäppa, kuradi-sõrmkäppa, kahelehist käokeelt, kahkjaspunast sõrmkäppa ja emaputke. Loodusalale on nime andnud luided. Luided	

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
			kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>) ja kollane kivirik (<i>Saxifraga hirculus</i>).		on saavutavad oma suurima kõrguse Rannametsas: Tootusemägi (kõrgus jalamilt 29 m) ja Tornimägi ehk Sõjamägi (kõrgus merepinnast 34 m) on Eesti kõrgeimad luided. Eriilmelised leht- ja segametsad on levinud loodusala kirde- ja idaosas. Sooservi katavad rabamännikud ning sookaasikud, harvem lodumetsad. Mõõduka niiskusega paikades kasvavad laanemetsad. Luidete ja Soometsa küla vahelise ala viljakal pinnasel võib aga näha salumetsi, mille puurindes kasvab ohtralt laialehiseid puuliike: pärna, künnapuud, vahtrat ja saart. Lopsaka metsa all on aga ainus väljaspool Põhja-Eesti paekallast teada olev mets-kuukressi looduslik kasvukoht. Samas kasvab ka karulauk. Ura jõe lammil on tulvavee mõjualal kujunenud lammimetsad: neis leidub peale eelmainitud lehtpuude ka tamme. Luitemaa piirides asub kaks raba. Soometsa ehk Maarjapeakse raba (1600 ha) on valdavalt puisraba, kujunenud liival ja moreenil paikneva nõo soostumisel. Tolkuse raba (5500 ha) koosneb mitmest ajapikku ühtseks laamaks liitunud soost. 1856. aastal kaevatud Timmkanal jaotab raba kaheks: neist lõunapoolset kutsutakse ka Maasika rabaks. Antsülusjärve ja Litoriiinamere aegu oli siin		

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
					luitevallide vahel merelaht, mis muutus rannikujärveks ehk laguuniks ning lõpuks soostus. Turbakihi tusedus küünib raba vanimas osas ligi viie meetrini. Tolkuse raba teeb eriliseks veel asjaolu, et raba keskosa laugasjärvedes ja älvestes kasvavad toitainerikkale veele viitavad taimed, nagu hundinui, mürkputk, ubaleht, nende kallastel madalsoodele iseloomulikud tarna- ning sõnajalaliigid, vaevakask, pajud ja isegi üksikud kidurad kuused. Raba paiknemise tõttu luidetevahelises nõos on rabarinnak peaaegu märkamatu. Luidete jalamilt väljuva surve põhjavee mõjul on kohati tekkinud allikasoo, kus kasvavad mõnedki haruldased taimed. Ilmselt peitub veerežiimi eripäras ka põhjus, miks raba põhjaosas on registreeritud Eesti oludes rekordiline turbakihi juurdekasv: 1,6–1,9 mm aastas. Loodusalale jääv Luitemaa looduskaitseala on rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).		
EE0040330 Metsapoole loodusala	60,7	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Metsapoole küla	l lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on rannikulõukad (*1150) ja rannaniidud (*1630).		Metsapoole loodusala on Pärnu maakonna rannikuala, mille pindala on ca 60 ha. Loodusala pindalast moodustavad lagedad alad 50 ha ja metsamaa 7 ha. Tegemist on olulise poollooduslike koosluste esinemisalaga. Kaitsealustest		Roostumine. Võsastumine.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
					liikidest leidub alal kahkjaspunast sõrmkäppa, vööthuul-sõrmkäppa, niidukuremõõka ning kõret.		
EE0040335 Nepste loodusala	34,2	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Nepste küla	I lisan nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vanad loodusmetsad (*9010) ja rohunditerikkad kuusikud (9050).		Peaaegu tervikuna metsamaal asuv Nepste loodusala asub Pärnumaal ning selle pindala on ca 34 ha. Valdavalt on ala kaetud lehtpuumetsaga, domineerivad kask, haab, sanglepp, kuusk. Loodusala poolitab keskelt kõrgepingeliin ja loodusala lõunapiir kulgeb mööda Nepste oja. Nepste oja on madal, käänuliste kallastega. Loodusala piiril ja territooriumil on säilinud oja looduslik voolusäng.		Potentsiaalne raieoht.
EE0040370 Nigula loodusala	6431,0	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Nepste küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Urissaare küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uuemaa küla; Pärnumaa, Saarde vald, Pihke küla; Pärnumaa, Saarde vald, Reinu küla; Pärnumaa, Saarde vald, Tuuliku küla	I lisan nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), liigirikkad niidud lubjavesel mullal (*6270), niiskuslembedes kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (*7110), siirde- ja õötsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soolehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisan nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on		Nigula loodusala (kattub osaliselt osaliselt Põhja-Liivimaa linnualaga) asub Pärnumaal ning ala pindala on ca 6400 ha. Kõlvikuliselt jaguneb Nigula loodusala soolaks (46% üldpindalast), metsamaaks (42%) ja põllumajanduslikult kasutatavaks maaks (12%), mille hulka on loetud nii looduslikud rohumaad, haritav maa kui ka söötis olev ala. Nigula loodusala peamisteks väärtusteks on Nigula raba ja seda ümbritsevad vanad metsad. Nigula raba on Lääne-Eesti tüüpi lageraba suhteliselt järsu rabarinnaku ja lameda keskplatooga. Rinnak on paremini näha soostiku lääneosas, kus rabapind tõuseb		Raieoht.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
			saarmas (<i>Lutra lutra</i>), harilik lendorav (<i>Pteromys volans*</i>), suur-mosaiikliblikas (<i>Hypodryas maturna</i>), suur-kuldtiib (<i>Lycaena dispar</i>) ja laialehine nestik (<i>Cinna latifolia</i>).	mõnekümne meetri jooksul kuni 3 meetrit kõrgemaks. Raba areng sai alguse umbes 10 000 aastat tagasi pärast viimast jääaega. Jääajajärgsest tuhandete hektarite suurusest veteväljast on Nigulasse alles jäänud vaid 18 ha suurune jäänukjärv Järve ehk Nigula järv. Nigula soostiku uhkuseks on viis rabasaart, mis oma põlismetsaga hakkavad silma üle kogu lageda raba, kuigi asuvad 1–1,5 meetrit rabapinnast allpool. Saarte kõrgematel osadel paikneb liigirikas laialehine salumets, mis on relikt soojust ja niiskest atlantilisest kliimaperioodist 5–6 tuhat aastat tagasi. Nigula rabas on palju raskesti läbipääsetavaid älvestikke. Nigula loodusala on Edela-Eesti üks suurimaid looduskomplekse. Oma esinduslike loodusväärtuste tõttu on loodusala arvatud rahvusvahelise tähtsusega märgalade hulka (Ramsari ala).	
EE0040340 Orajõe loodusala	116,1	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Orajõe küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Treimani küla	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luited (2180) ja vanad looduspõhised metsad (*9010). II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>).	Orajõe loodusala asub Pärnumaal ning selle pindala on ca 115 ha. Loodusala väärtuseks on pea kogu ala katvad metsastunud luited (2180), lisaks on väiksemas ulatuses vanu looduspõhised metsad (*9010). Enamasti on luited kaetud männimetsaga. Kaitsealustest liikidest leidub alal tiigilendlast, künnapuud,	Inimmõju, tallamine.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
				karulauku, nõmmnelki.	
EE0040344 Põhja-Liivimaa linnuala	19 343,4	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Majaka küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Massiaru küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Nepste küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Orajõe küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Penu küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Treimani küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Urissaare küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uuemaa küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Jäärja küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Laiksaare küla; Pärnumaa, Saarde vald, Lanksaare küla; Pärnumaa, Saarde vald, Pihke küla; Pärnumaa, Saarde vald, Reinu küla; Pärnumaa, Saarde vald, Tali küla; Pärnumaa, Saarde vald,	liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), väike-laukhani (<i>Anser erythropus</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), soo-loorkull (<i>Circus pygargus</i>), rukkirääk (<i>Crex crex</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), väike-kirjurähn (<i>Dendrocopos minor</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>), järvekaur (<i>Gavia arctica</i>), värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>), sookurg (<i>Grus grus</i>), rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), hallõgija (<i>Lanius excubitor</i>), väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>), herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), laanerähn e kolmvarvas-rähn (<i>Picoides tridactylus</i>), hallpea-rähn e hallrähn (<i>Picus canus</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).	Põhja-Liivimaa linnuala asub Pärnumaal. Tegemist on suure märgalade, metsade ja seda ümbritseva kultuurmaastiku kompleksiga Läti piiri ääres. Tegemist on esimese piirülese märgalaga Eestis, mida kaitstakse koos Lätiga. Suurema osa alast moodustavadki rabakooslused ning linnualale jääb ka Eesti esimene soode kaitseala. Rabad on Lääne-Eestile tüüpiliselt lameda keskplatoo ja järsu rabarinnakuga. Soostikku ilmestavad rabasaared. Sookompleksi linnukaitseline väärtus on suur. Linnualale jäävad Nigula ja Sookuninga looduskaitseala on rahvusvahelise tähtsusega märgalad (Ramsari ala).	Potentsiaalseks ohuks maakasutuse vähenemine, kuivendamise kaugmõju

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		Tuuliku küla; Pärnumaa, Saarde vald, Veelikse küla			
EE0040346 Pärnu lahe linnuala	110 409,4	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Metsaküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uulu küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Võiste alevik; Pärnu maakond, Kihnu vald, Lemsi küla; Pärnu maakond, Kihnu vald, Linaküla küla; Pärnu maakond, Kihnu vald, Rootsiküla küla; Pärnu maakond, Kihnu vald, Sääre küla; Pärnu maakond, Lääneranna vald, Matsi küla; Pärnu maakond, Lääneranna vald, Raespa küla; Pärnu maakond, Lääneranna vald, Saare küla; Pärnu maakond, Lääneranna vald, Saulepi küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Audru alevik; Pärnu maakond, Pärnu linn, Kabriste küla; Pärnu	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on rästas-roolind (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>), soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>), luitsnokk-part (<i>Anas clypeata</i>), piilpart (<i>Anas crecca</i>), viupart (<i>Anas penelope</i>), sinikael-part (<i>Anas platyrhynchos</i>), rägapart (<i>Anas querquedula</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>), kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>), sooräts (<i>Asio flammeus</i>), tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>), merivart (<i>Aythya marila</i>), valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>), sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>), niidurüdi e rüdi niidurüdi (<i>Calidris alpina schinzii</i>), liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>), roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>), aul (<i>Clangula hyemalis</i>), väikeluik (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>), kalakajakas (<i>Larus canus</i>), tõmmukajakas (<i>Larus fuscus</i>), naerukajakas (<i>Larus ridibundus</i>), mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>), tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>), mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>), jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>), rohukoskel (<i>Mergus</i>	Pärnu lahe linnuala asub Pärnumaal ning see on suuruselt kolmas linnuala Eestis. Ala hõlmab suure osa Pärnu lahest ja Kihnu saare rannaalast. Oluliste pesitsus- ja peatuspaikadena on linnualasse hõlmatud ka roostikud ja avatud kooslused. Pärnu laht on Eesti edelaranniku suurim laht. Laht on madal, suurim sügavus on kuni 8 meetrit. Pärnu laht on tugevalt mõjutatud Pärnu jõe sissevoolust ning seetõttu on selle soolsus madalam võrreldes Liivi lahe soolsusega. Piirkond on kalarikas ning see loob see head toitumis- ja pesitsustingimused veelindudele.	Merereostus, turismi mõjud.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		maakond, Pärnu linn, Kastna küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Kavaru küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Lao küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Lindi küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Liu küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Manija küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Marksa küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Papsaare küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Peerni küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pootsi küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn; Pärnu maakond, Pärnu linn, Põldeotsa küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Ranniku küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Saulepa küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Seliste küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Tõlli	<i>serrator</i>), kormoran e karbas (<i>Phalacrocorax carbo</i>), tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>), tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>), hahk (<i>Somateria mollissima</i>), väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>), jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>), randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>), tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>), tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>), punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).		

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Tõstamaa alevik; Pärnu maakond, Pärnu linn, Valgeranna küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Värati küla; Pärnumaa, Häädemeeste vald, Tahkuranna küla; Pärnumaa, Lääneranna vald, Vaiste küla			
EE0040347 Pärnu loodusala	518,8	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Reiu küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn	I lisa nimetatud kaitstav elupaigatüübid on metsastunud luited (2180), vanad loodumetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).	Pärnu loodusala maastikuilme kujunemist on oluliselt mõjutanud Litoriaanimere aegsete setete kuhjumine, mille tulemusena tekkinud rannamoodustiste vöö on liitunud ahelikeks, saavutades ilmeka luitemaastiku. Kogu kaitseala on kaetud metsaga, mida läbib tihe teede ja radade võrgustik. Kaitseala on osa Pärnu maakonna väärtuslikest maastikest, olles tervikuna Reiu jõe suudmeala roheala osa (sh osaliselt ka tuumala). Kaitsealustest liikidest esineb alal herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), händkakk (<i>Strix uralensis</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>), musträhn (<i>Dryocopus martius</i>), nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>), väike-kärbsenäpp (<i>Ficedula parva</i>), punaselg-õgija (<i>Lanius collurio</i>), suur	Pärnu linna negatiivne mõju (risustamine, inimõju), kuivendamine, raie.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskkonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel)
					käopõll (<i>Listera ovata</i>), laialehine neiuvaip (<i>Epipactis helleborine</i>), kahkjaspunane sõrmkäpp (<i>Dactylorhiza incarnata</i>) ja harilik ungrukold (<i>Huperzia selago</i>).		
EE0040348 Rannaniidu loodusala	396,9	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Reiu küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liivased ja mudased pagurannad (1140), hallid luided (*2130), rannikulõukad (*1150), rannaniidud (*1630), valged luided (liikuvad rannikuluided – 2120) ja puiskarjamaad (9070). II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on emaputk (<i>Angelica palustris</i>).		Rannaniidu loodusala on Pärnu linnas asuv rannaäärne ala. Pärnu rannaniidu loodusala maastikuilme kujunemist on oluliselt mõjutanud peamiselt liivast koosnevate setete liikumine hoovuste mõjul piki Liivi lahe rannikut põhjasuunas ja nende kuhjumine Pärnu Lahe suudmes. Sellest tulenevalt on Pärnu ümbruse rannaalad pidevas arengus, kus jääajajärgne maakerge on kombinatsioonis aktiivse setete kuhjumisega; seeläbi tekib pidevalt juurde uusi mineraalmaaga rannikualasid, mis ajapikku hakkavad taimestuma. Lisaks setete kuhjumisele on ala kujunemist mõjutanud see, et linna vahetus läheduses asuvaid rannalähedasi niidualasid on ajalooliselt kasutatud linnaelanike kariloomade karja- ja heinamaadena. Ka tänapäeval karjamaadena kasutataval looduslal on kaitsealustest taimeliikidest leitud emaputke (<i>Angelica palustris</i>), kahelehist käokeelt (<i>Platanthera bifolia</i>), kahkjaspunast sõrmkäppa (<i>Dactylorhiza incarnata</i>), balti sõrmkäppa (<i>Dactylorhiza</i>		Linnastumise surve.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
					<i>baltica</i>), vööthuul-sõrmkäppa (<i>Dactylorhiza fuchsii</i>), laialehist neuuvaipa (<i>Epipactis helleborine</i>), soo-neiuvaipa (<i>Epipactis palustris</i>), ahtalehist ängelheina (<i>Thalictrum lucidum</i>), künnapuud (<i>Ulmus laevis</i>), küürlemmelt (<i>Lemna gibba</i>) ja villast katkujuurt (<i>Petasites spurius</i>).		
EE0040384 Reiu jõe loodusala	105,4	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Laadi küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Reiu küla; Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn; Pärnu maakond, Pärnu linn, Silla küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Ilvese küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Kalda küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Metsaääre küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Rabaküla küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Ristiküla küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Surju küla; Pärnumaa, Pärnu linn, Paikuse alev; Pärnumaa, Saarde vald,	I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on jõed ja ojad (3260). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>).		Reiu jõe loodusala on peamiselt veeala (94,32 ha) ning vähemal määral hõlmab ala ka maismaad (11 ha). Reiu jõgi on Pärnu jõe alamjooksu vasakpoolne lisajõgi. Reiu jõe pikkus on 73 km, valgala 917 ruutkilomeetrit. Reiu jõgi paikneb Pärnu madalikul ning on neerukujulise vesikonnaga. Algab Soka järvest Lätis ja suubub Pärnu jõkke vasakult kaldalt 9,1 km kaugusel suudmest. Katsepüükidel jõe kuues lõigus registreeriti kaks sõõrsuu- ja 20 kalaliiki: jõesilm, ojasilm, jõforell, haug, särg, teib, turb, säinas, lepamaim, roosärg, rünt, viidikas, tippviidikas, vimb, koger, trulling, hink, luts, ogalik, ahven, kiisk, võldas. Jõeosades varieerus kalastiku liigirikkus, koosseis ning kalade hulk.		Reostusohu linnast, põllumajandusest.

Natura ala nimetus	Pindala (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	Ohutegurid (EELIS infosüsteem), andmetel)
		Lodja küla; Pärnumaa, Saarde vald, Marina küla; Pärnumaa, Saarde vald, Viisireiu küla			
EE0040369 Sookuninga loodusala	5900,4	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uuema küla; Pärnu maakond, Saarde vald, Jäärja küla; Pärnumaa, Saarde vald, Lanksaare küla; Pärnumaa, Saarde vald, Reinu küla; Pärnumaa, Saarde vald, Tuuliku küla; Pärnumaa, Saarde vald, Veelikse küla	II lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), puisniidud (*6530), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusemetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soolehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on saarmas (<i>Lutra lutra</i>) ja tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>).	Sookuninga loodusala (kattub osaliselt Põhja-Liivimaa linnualast) asub Pärnumaal, ning ala pindala on ca 5800 ha. Loodusalale jääb kuus sood, mis moodustavad 1/3 suurest soostikust, mille Läti vabariiki jääv osa on samuti kaitse all. Soostik paikneb Sakala kõrgustiku edelaserval ja tegemist on Edela-Eesti vanimate suurrabadega. Suurimad neist on Tõrga (1291 ha) ja Rõiküla (1348 ha) sood. Loodusalale jäävatel rabadel on tähtis veekaitseosa, sest neist lähtuvad nt Reiu, Rannametsa ja Ura jõgi. Sookuninga loodusalale jäävad rabad moodustab üle 77% loodusdirektiivi elupaigatüüpide. 17% elupaigatüüpide pindalast on erinevatel metsaelupaikadel, neist levinuimad on soostunud ja soolehtmetsad. Õige vähe (ca 1%) on poollooduslikke rohumaid. Ligikaudu 5% elupaigatüüpide moodustavad magevee elupaigatüübid. Kogu kaitseala pindalast moodustavad loodusdirektiivi elupaigatüübid 41%. Sookuninga loodusala maad on enamasti soised ja	Piiriülene potentsiaalne negatiivne mõju. Kuivendamise kaugmõju.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
					metsased, inimasustus ei ole siin kunagi tihe olnud, seetõttu on loodusala võrdlemisi vähe pärandmaastikke, kuid olemasolevad on olulised paljude loomaliikide elupaigana. Väärtuslikest niidutüüpidest on esindatud aas-rebasesaba ja ürtpunanupuga niidud ja puisniidud. Sookuninga rabasid ümbritsevad väga erinevad metsad. Kuigi enamus metsadest on mõjutatud inimtegevusest, leidub siin ka üksikuid inimtegevusest puutumatu metsatükke. Ka inimõju on praeguseks vähenenud määran, kus metsade ilme on päris lähedane loodusmetsadele. Looduskaitsealal leidub tükati vanu loodusmetsi, vanu laialehiseid metsi, rohunditerikkaid kuusikuid ning palju siirdesoo- ja rabametsi. Loodusala on ühtlasi ka rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).		
EE0040364 Uulu-Võiste loodusala	687,6	Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Leina küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Lepaküla küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Metsaküla küla; Pärnu maakond,	I lisa nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on metsastunud luited (2180), vanad loodusmetsad (*9010) ja rohunditerikkad kuusikud (9050).		Pärnumaal asuv Uulu-Võiste loodusala on moodustatud mitme erinevate piiride ja kaitsekorraga alade liitmisega üheks tervikuks. Selle piirkonna luitemetsade kaitse on juba enam kui 150-aastane traditsioon, sest juba 19. sajandi keskel määrati need metsad kaitsemetsade staatusesse. Uulu-Võiste loodusala		Raieoht.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Kirjeldus (EELIS infosüsteem), andmetel)	(Eesti looduse Keskonnaagentuur	Ohutegurid (Eesti looduse infosüsteem), Keskonnaagentuur andmetel)
		Häädemeeste vald, Reiu küla; Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Uulu küla			piirkonnas on pikaajalise kaitsemetsade režiimi tulemusel välja kujunenud ja säilinud majandusmetsast suurema osakaaluga kõrge vanusega metsaosasid. Nende ulatus ja vanus ning suhteline esinemise stabiilsus on loonud head eeldused kõrge loodusliku mitmekesisusega elupaikade kujunemiseks, mille kvaliteedi ja funktsionaalsuse tagamine muutub ajas üha olulisemaks.		

Natura 2000 alade kaitsekord on määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitsealade alusel. Kaitse-eeskirja kõrval on oluliseks kaitse korraldamise vahendiks (tegevusplaaniks) kaitsekorralduskavad, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse-eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd ja meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht. Kaitsekorralduskavade koostamist korraldab Keskkonnaamet (edaspidi KeA).

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 alade kaitse-eesmärke kahjustada. Natura eelhindamise käigus peab arvestama üksnes mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ja nende kaitse eesmärkidele. Samas kuna Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitstud hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealadega ning üldjuhul enamik kaitse-eesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. See tähendab, et kui alal on tegemist hoiuala või püsielupaigaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealades sätestatud kitsenduste ja tingimustega ning kui tegemist on kaitsealaga (looduskaitseala või maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealades ja kaitse-eeskirjades sätestatud tingimustega.

Mõjude eelhindamisel on lähtutud EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetest kaitsealuste liikide ja elupaigatüüpide esinemise kohta.

Mõjude hindamisel ei ole arvestatud tegevuste ja objektidega, millele on väljastatud keskkonnaluba või ehitusluba, kuna nende mõju Natura aladele on hinnatud loa andmise menetluste raames läbiviidud eelhindangute ja/või KMH-de käigus.

Natura hindamist ei teostata Rail Balticu kavandamise suhtes, sest seda hinnatakse vastava maakonnaplaneeringu KSH käigus²⁴ ning kui see on asjakohane, hinnatakse mõju Natura aladele ka vastava lõigu projekti KMH käigus. Üldplaneering ei muuda kuidagi Rail Balticu osas kavandatavat tegevust ega kavanda trassi, vaid ainult kajastatakse selle eeldatavat paiknemist. Teadaolevaid Rail Balticu kavandatavaid keskkonnameetmeid (nt ökoduktide paiknemine) on üldplaneeringu ja KSH koostamisel arvestatud.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele on toodud Tabel 6-s.

Tabel 6. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura ala	Hinnang mõjule	Mõju võimalikkus
EE0040305 Kabli linnuala	ÜP-ga kavandatakse Kabli linnualale kahte hoonete ehitamise õigusega puhkeala juhtotstarbega ala. Samuti kattub linnuala väikesel määral ka supelranna juhtotstarbega alaga. Üldplaneeringu kavandatav kattub Natura linnuala kaitse-eesmärgiks oleva II kategooria linnuliigi elupaigaga. Linnuala on osaliselt hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib linnuala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.	Mõju ei saa välistada.

²⁴ Rail Baltic KSH aruande eelnõu. Lisa IV. Planeeritava RB raudtee trassikoridoride mõjusfääri jäävad Natura 2000 võrgustiku alad, alade kaitseväärtused ning hinnang kaitseväärtustele otsese või kaudse mõju esinemisele <https://maakonnaplaneering.ee/120>

Natura ala	Hinnang mõjule	Mõju võimalikkus
<p>EE0040305 Kabli loodusala</p>	<p>ÜP-ga kavandatakse Kabli loodusalale kahte hoonete ehitamise õigusega puhkeala juhtotstarbega ala. Samuti kattub loodusala väikesel määral ka supelranna juhtotstarbega alaga. ÜP-ga kavandatud P1, P2 ja A ala kattuvad loodusala kaitse-eesmärgiks olevate II kategooria kaitsealuse loomaliigi elupaigaga ja II kategooria kaitsealuste taimeliikide kasvukohtadega. Mh kattub ÜP-ga kavandatu loodusdirektiivi elupaikadega liivased ja mudased pagurannad (1140), eelluited (2110), liigirikad niidud lubjavesel mullal (*6270), luidetevahelised niisked nõod (2190), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), vanad loodusmetsad (*9010), metsastunud luided (2180),</p> <p>Loodusala on osaliselt hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib linnuala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p> 	<p>Mõju ei saa välistada.</p>

Natura ala	Hinnang mõjule	Mõju võimalikkus
EE0040317 Kivikupitsa loodusala	<p>Tegu on metsaalade kaitseks loodud alaga. ÜP ei näe ette loodusalale mitte ühtegi juhtotstarbega ala vms konfliktset maakasutust.</p> <p>Loodusala on täielikult hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib loodusala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	Mõju puudub.
EE0040322 Laiksaare loodusala	<p>Tegu on liigniiskete looduskoosluste ja metsaalade kaitseks loodud alaga. ÜP ei näe ette loodusalale mitte ühtegi juhtotstarbega ala vms konfliktset maakasutust.</p> <p>Loodusala on täielikult hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib loodusala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	Mõju puudub.
EE0040309 Laulaste loodusala	<p>Tegu on liigniiskete looduskoosluste ja metsaalade kaitseks loodud alaga. ÜP ei näe ette loodusalale mitte ühtegi juhtotstarbega ala vms konfliktset maakasutust.</p> <p>Loodusala on täielikult hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib loodusala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	Mõju puudub.
EE0040342 Lemmejõe loodusala	<p>ÜP-ga kavandatakse Lemmejõe loodusalaga kattuvaid potentsiaalselt konfliktseid maakasutusi, kuid arvestades, et tegu on jõega ning kehtivad looduskaitse- ja veeseadusest tulenevad kitsendused jõe kallaste kaitseks, siis ei ole oodata, et ÜP kohaste maakasutuste arendustegevuste puhul mõjutataks jõge kui elupaika või selle elustikku. Uusi sildasid üle loodusala ei kavandata.</p>	Mõju puudub.
EE0040351 Lütemaa linnuala	<p>ÜP- ÜP-ga Pärnu loodusalale maakasutuse muutust või täiendavat taristu kavandamist. Kajastatakse kohati juba olemasolevat maakasutust andes sellele juhtotstarbega kooskõlas oleva laienemise võimaluse. ÜP-ga kavandatu ei kattu linnuala kaitse-eesmärgiks olevate I, II ega III kaitsekategooria linnuliikide elupaikadega.</p> <p>Linnuala on hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib linnuala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	Mõju puudub.
EE0040351 Lütemaa loodusala	<p>ÜP-ga Pärnu loodusalale maakasutuse muutust või täiendavat taristut ei kavandata. Kajastatakse kohati juba olemasolevat maakasutust andes sellele juhtotstarbega kooskõlas oleva laienemise võimaluse. Juhtotstarvetega alade puhul kattuvus kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisaladega puudub.</p> <p>Loodusala on hõlmatud roheline võrgustikku, mida võib loodusala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	Mõju puudub.
EE0040330 Metsapoole loodusala	<p>ÜP-ga kavandatakse Metsapoole loodusalale elumuala juhtotstarbega ala. Mh kattub ÜP-ga kavandatu loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigaga rannaniidud (*1630).</p>	Mõju ei saa välistada.
EE0040335 Nepste loodusala	<p>ÜP ei näe ette loodusalale mitte ühtegi juhtotstarbega ala ega täiendava taristu kavandamist.</p>	Mõju puudub.

Natura ala	Hinnang mõjule	Mõju võimalikkus
EE0040370 Nigula loodusala	ÜP ei näe ette loodusalale mitte ühtegi juhtotstarbega ala ega täiendava taristu kavandamist.	Mõju puudub.
EE0040340 Orajõe loodusala	ÜP-ga kavandatakse Orajõe loodusalale hoonete ehitamise õigusega puhkela juhtotstarbega ala, mis mh kattub ka loodusala kaitse-eesmärgiks olevate loodusdirektiivi elupaikadega metsastunud luited (2180) ja vanad loodumetsad (*9010).	Mõju ei saa välistada.
EE0040344 Põhja- Liivimaa linnuala	ÜP ei näe ette linnualale mitte ühtegi juhtotstarbega ala ega täiendava taristu kavandamist. Linnuala on hõlmatud rohelisse võrgustikku, mida võib linnuala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.	Mõju puudub.
EE0040346 Pärnu lahe linnuala	ÜP ei näe ette linnualale uusi juhtotstarbega alasid (esineb kattuvust olemasolevate sadamate maaga) ega täiendava taristu kavandamist.	Mõju puudub.
EE0040347 Pärnu loodusala	ÜP-ga Pärnu loodusalale maakasutuse muutust või täiendavat taristut ei kavandata. ÜP kajastab loodusalaga kattuvana Via Baltica projekti teetrasse, mille Natura hindamine on teostatud vastava projekti KMH käigus. Kordushindamist ÜP-s ei teostata. ÜPs eeldatakse, et leitud on sobilikud leevendusmeetmed, mis tee rajamise ebasoodsad mõjud Natura ala kaitse-eesmärgile välistavad.	Mõju puudub.
EE0040348 Rannaniidu loodusala	ÜP ei näe ette loodusalaga seonduvat maakasutuse muutust või täiendavat taristut.	Mõju puudub.
EE0040384 Reiu jõe loodusala	ÜP-ga kavandatakse Reiu jõe loodusalaga kattuvaid potentsiaalselt konfliktseid maakasutusi, kuid arvestades, et tegu on jõega ning kehtivad looduskaitse- ja veeseadusest tulenevad kitsendused jõe kallaste kaitseks, siis ei ole oodata, et ÜP kohaste maakasutuste arendustegevuste puhul mõjutataks jõge kui elupaika või selle elustikku. Uusi sildasid üle loodusala ei kavandata.	Mõju puudub.
EE0040369 Sookuninga loodusala	ÜP ei näe ette loodusalaga seonduvat maakasutuse muutust või täiendavat taristut.	Mõju puudub.
EE0040364 Uulu-Võiste loodusala	ÜP-ga kavandatakse Uulu-Võiste loodusalale kalmistute ala juhtotstarbega ala ja uut kergliiklustee trassi. ÜP-ga kavandatav kalmistute ala kattub loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigaga metsastunud luited (2180). Kergliiklustee on kavandatud loodusdirektiivi elupaigaga metsastunud luited (2180) ja vanad loodumetsad (9010) esinemisalale.	Mõju ei saa välistada.

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse-eesmärkidest **ei saa välistada negatiivse keskkonnamõju esinemist Kabli linnualale, Kabli loodusalale, Metsapoole loodusalale, Orajõe loodusalale ja Uulu-Võiste loodusalale. Nimetatud alade suhtes tuleb läbi viia Natura asjakohane hindamine.**

Teiste eelhindamisse hõlmatud Natura alade osas on üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste negatiivne mõju alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele välistatud.

3.1.4.2 Natura asjakohane hindamine

Asjakohase hindamise ulatuse määrab üldplaneeringu üksikasjalikkuse tase, kuid igal juhul peab hindamise eesmärk olema teha kindlaks tundlikud või haavatavad alad või muud võimalikud ohud või konfliktid Natura 2000 aladega, et neid saaks kavandamisprotsessi hilisemates etappides arvesse võtta.

Üldplaneeringu tasemel asjakohane hindamine peab olema proportsionaalne geograafilise ulatuse, planeeringu üksikasjalikkuse taseme ning tõenäolise mõju laadi ja ulatusega. Mõnel juhul ei pruugi olla võimalik üksikasjalikult analüüsida kõiki võimalikke mõjusid üksikutele aladele; siiski tuleb teha piisav analüüs, et teha kindlaks:

- peamised mõjud Natura 2000 võrgustiku tasandil, sealhulgas tõenäoliselt mõjutatud Natura 2000 alad, samuti võimalik mõju alade ühenduvusele, ning mõju linnu- ja elupaikade direktiiviga kaitstud liikide ja elupaikade riiklikele või piirkondlikele kaitse-eesmärkidele, kui need on olemas;
- võimalikud üldised leevendusmeetmed, näiteks tundliku elurikkusega alade väljajätmine või teatavate standardite ja parimate tavade kohaldamine (nt metsloomade läbipääsude miinimumtihedus, mürabarjäärade kasutamine, pesitsusperioodil häirimisest hoidumine);
- võimalikud alternatiivid, sealhulgas projektide muud asukohad või muud meetodid oodatavate tulemuste saavutamiseks (nt muude transpordiliikide või energiatootmise tehnoloogiate kasutamine);
- võimalik kumulatiivne mõju, võttes arvesse muid olemasolevaid või kavandatud kavasad, programme ja strateegiaid.

Üldplaneeringut on asjakohane käsitleda kõrgema taseme strateegilise planeerimisdokumendina ja ühtlasi „kavana“ loodusdirektiivi art 6 lg 3 tähenduses. Euroopa Komisjon on juhise „Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sättes“ (2019/C 33/01) ptk-s 4.6.1 selgitanud, et Natura asjakohane hindamine tuleb läbi viia enne kava heakskiitmist. Sama juhise ptk-s 4.7.3 on Euroopa Komisjon omakorda märkinud, et „Heakskiitmisotsuse võib teha ainult pärast seda, kui nad on veendunud, et kava või projekt ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju.“ Muu hulgas võivad vastava mõju ära hoida leevendusmeetmed (juhise ptk 4.6.6). Natura asjakohasel hindamisel ei pea strateegilise planeerimisdokumendi tasandil minema üksikasjalikumaks või kasutama rohkem ressursse, kui on Natura alade kaitse-eesmärgi saavutamiseks vajalik ning oleks kohatu ja teostamatu hinnata mõju detailsusastmes, mida tavaliselt nõuab projekti tasandi asjakohane hindamine. Järelikult kõrgema tasandi strateegilise planeerimisdokumendi täpsusaste ise määrab Natura asjakohase hindamise võimaliku ulatuse ehk tuleb arvestada strateegilise planeerimisdokumendi täpsusastet. Kui strateegilise planeerimisdokumendi täpsusaste ei võimalda Natura asjakohase hindamise tulemusena anda lõplikke hinnanguid kavandatava tegevuse elluviimisega kaasnevatele mõjudele nt ehituse- ja kasutuse etappi (mahu, koha jm spetsiifilisi), tuleb siiski ette näha **meetmed ja tingimused, millega abil välistatakse ebasoodne mõju Natura alale ja**

mis võimaldavad järeldada, et ebasoodne mõju puudub. Selleks tuleb välja pakkuda meetmed ja tingimused järgmisele planeerimise või loatasandile, iga kavandatava tegevuse või strateegilise planeerimisdokumendi suunise osas, millel võib olla mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

Tabel 7. Mõju hindamine Natura alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele ning leevendavate meetmete/tingimuste kavandamine.

Natura ala	Hinnang mõjule, ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ²⁵	Leevendavad meetmed või tingimused	Tõhusus/rakendamine
EE0040305 Kabli linnuala	Linnualale peetakse mõjuteguriteks jalutamist, ratsutamist ja mootorita sõidukeid (nõrk neutraalne mõju), tallamine, ülekasutamine (keskmise negatiivne mõju), mürasaaste (nõrk negatiivne mõju), mootorsõidukid (keskmise negatiivne mõju). Puhkeala juhtotstarbega alale hoonete rajamisega võib kaasneda seega negatiivne mõju. Oluline on väga hoolikalt valida hoonete konkreetsed asukohad ja mahud.	Hoonete ja rajatiste kavandamisel vältida negatiivse mõju avaldamine Natura ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja kooslustele. Ehitusload kooskõlastada KeA-ga. Ehitusalad tuleb valida väljaspool kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide elupaiku.	Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.
EE0040305 Kabli loodusala	Loodusalale peetakse mõjuteguriteks jalutamist, ratsutamist ja mootorita sõidukeid (nõrk neutraalne mõju), tallamine, ülekasutamine (keskmise negatiivne mõju), mürasaaste (nõrk negatiivne mõju), mootorsõidukid (keskmise negatiivne mõju). Samuti on enamuses maismaaga kattuva ala puhul tegu II kategooria kaitsealuse liigi elupaigaga, mistõttu kaasneks nt puhkeala juhtotstarbega alale hoonete rajamisega oluline negatiivne mõju. Oluline on väga hoolikalt valida hoonete konkreetsed asukohad ja mahud.	Hoonete ja rajatiste kavandamisel vältida negatiivse mõju avaldamine Natura ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja kooslustele. Ehitusload kooskõlastada KeA-ga. Ehitusalad tuleb valida väljaspool kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisalad ja liikide elupaiku.	Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.
EE0040330 Metsapoole loodusala	ÜP-ga kavandatakse Metsapoole loodusalale elamuala juhtotstarbega ala. Mh kattub ÜP-ga kavandatu loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigatüüpidega *1630 ja 2130.	Loodusalaga kattuv osas loobuda elamumaa juhtotstarbe kavandamisest. Kattuv alal puuduvad piirkonnad, mis ei oleks kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisalad. Seega	Meetme täitmist peab jälgima KOV edasisel ÜP koostamisel.

²⁵ Ala terviklikkus on seega seotud ala kaitse-eesmärkide, peamiste loodusobjektide, ökoloogilise struktuuri ja funktsiooniga. Kui kavandatud kava või projekt (üksi koos teiste kavade ja projektidega) ei kahjusta ala kaitsekult ja eesmärke, ei avalda see ala terviklikkusele ebasoodsat mõju.

Natura ala	Hinnang mõjule, ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ²⁵	Leevendavad meetmed või tingimused	Tõhusus/rakendamine
		sobilik ehitusala puuduks.	
EE0040340 Orajõe loodusala	<p>ÜP-ga kavandatakse Orajõe loodusalaale hoonete ehitamise õigusega puhkela juhtotstarbega ala, mis mh kattub ka loodusala kaitse-eesmärgiks olevate loodusdirektiivi elupaikadega metsastunud luited (2180) ja vanad loodusemetsad (*9010). Oluline on väga hoolikalt valida hoonete konkreetsed asukohad ja mahud.</p>	<p>Hoonete ja rajatiste kavandamisel vältida negatiivse mõju avaldamine Natura ala kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja kooslustele. Ehitusload kooskõlastada KeA-ga. Ehitusalad tuleb valida väljaspool kaitse-eesmärgiks olevate koosluste esinemisalasid ja liikide elupaiku.</p>	<p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>
EE0040364 Uulu-Võiste loodusala	<p>ÜP-ga kavandatakse Uulu-Võiste loodusalaale kalmistute ala juhtotstarbega ala ja uut kergliiklustee trassi.</p> <p>ÜP-ga kavandatav kalmistute ala kattub osaliselt loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigaga metsastunud luited (2180).</p> <p>Perspektiivne kergliiklustee on kavandatud loodusdirektiivi elupaigaga metsastunud luited (2180) ja vanad loodusemetsad (9010) esinemisalale.</p>	<p>Mitte kavandada kalmistu ala juhtotstarbega ala loodusala kaitse-eesmärgiks oleva 2180 koosluse esinemisalale. Antud ala osas ei ole kalmistu laiendamine võimalik.</p> <p>Kergliiklustee projekteerimisel tuleb maksimaalselt kasutada olemasoleva sõidutee trassi, mis minimeerib nii otsese elupaikade pindala vähenemise kui ka võimalikud kaudsed mõjud. Uue killustava teekoridori rajamine läbi loodusala ei ole lubatud.</p>	<p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasisel ÜP koostamisel.</p> <p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>

Natura ala	Hinnang mõjule, ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ²⁵	Leevendavad meetmed või tingimused	Tõhusus/rakendamine
			

Natura asjakohase hindamise tulemused ja järeldus

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid ja tingimusi (meetmed ja tingimused on esitatud Tabel 7-s) on välditud ebasoodne mõju Kabli linnuala, Kabli loodusala, Metsapoolse loodusala, Orajõe loodusala ja Uulu-Võiste loodusala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda valla territooriumil projektide asjakohase hindamise nõuet, kui esineb kahtlus, et tegevus võib Natura alade kaitse eesmärke mõjutada.

3.1.5 Mõju veekeskkonnaleveekeskonnale

3.1.5.1 Mõju põhjavee kvaliteedile

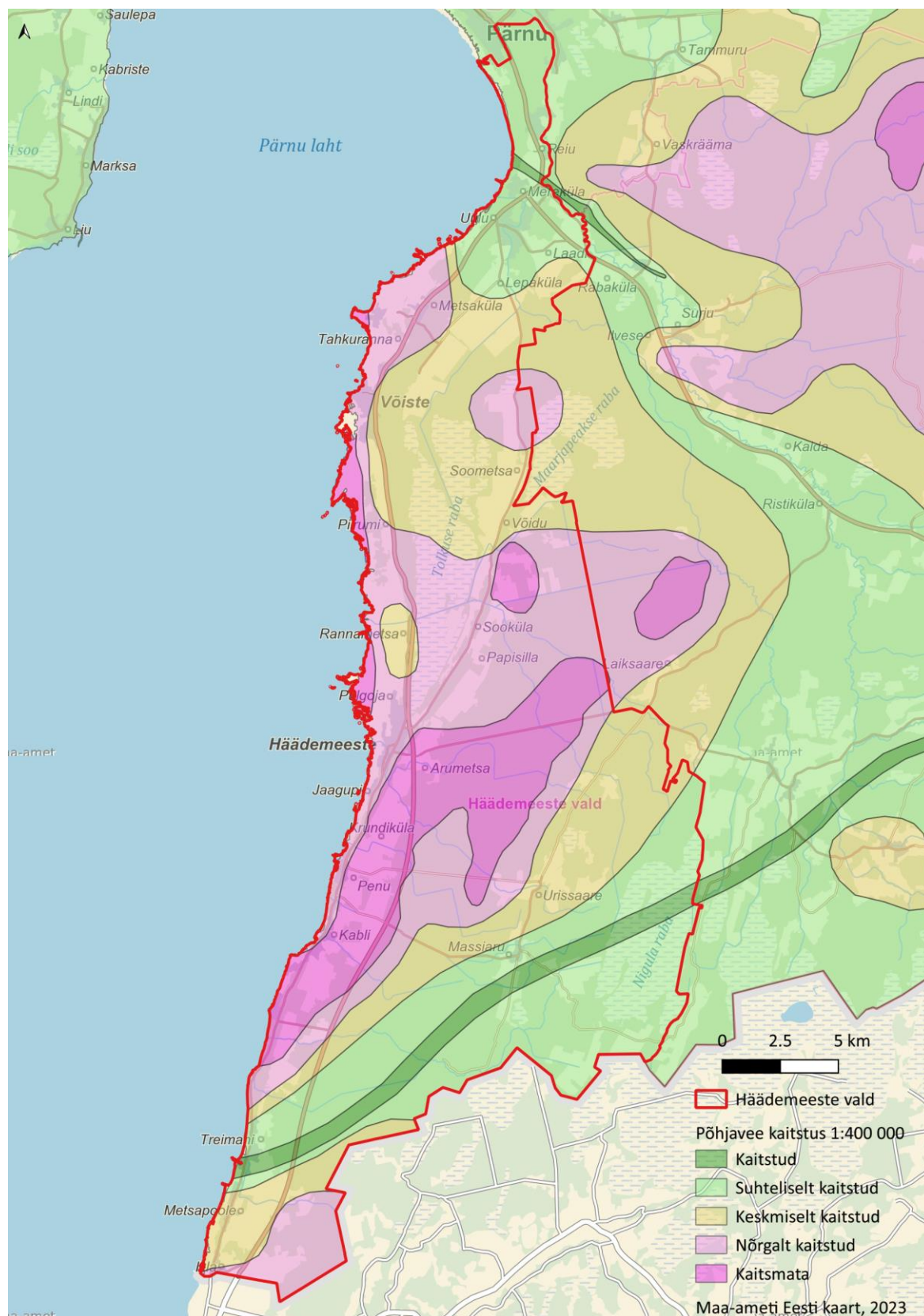
Tuginedes Maa-ameti põhjavee kaitstuse kaardi 1:400 000 andmetele, siis kuulub Häädemeeste valla keskosas peamiselt keskmiselt-, nõrgalt kaitstud ja kaitsmata põhjaveega alade hulka (Joonis 5). Sh on ka valla lõuna osa keskmiselt- ja nõrgalt kaitstud põhjaveega ala.

Kaitsmata (väga kõrge reostusohtlikkus) põhjaveega alad on eelkõige alvarid, kus moreenist pinnakatte paksus on alla 2 m. Nõrgalt kaitstud (kõrge reostusohtlikkus) põhjaveega aladel on valdavalt moreenist pinnakatte paksus 2–10 m ning savi või liivsavi paksus alla 2 m.

Keskmiselt kaitstud (keskmine reostusohtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus 10–20 meetrit ning savi ja liivsavi paksus 2–5 meetrit.

Valla põhja- ja lõunaosas leidub ka alasid, mis on suhteliselt kaitstud ja kaitstud põhjaveega alad (Joonis 5).

Suhteliselt kaitstud (madal reostusohtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus 20–50 meetrit ning savi ja liivsavi paksus 5–10 meetrit. Kaitstud (väga madal reostusohtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus üle 50 meetrit ning savi ja liivsavi paksus üle 10 meetri.

Joonis 5. Häädemeeste valla põhjavee kaitstus 1:400 000²⁶.

²⁶ <https://teenus.maaamet.ee/ows/geologia400k>

Valla piirkonnas saab eraldada 5 põhjaveekihti: Kvaternaari, Kesk-Alam-Devoni-Siluri, Siluri-Ordoviitsiumi, Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Kambriumi-Vendi. Kolm viimast on suure sügavuse tõttu kasutamiseks ebaotstarbekad.

Tabel 8. Häädemeeste valla põhjaveekogumite seisund. (Andmed: Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014–2019. Eesti Geoloogiateenistus, 2020).

Põhjaveekogum	Põhjavee- kogumi number	Keemiline koondhinnang 2020	Koguseline koondhinnang 2020	Põhjavee koondseisund 2020
Ordoviitsiumi–Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas	4	Hea (ohustatud)	Hea	Hea (ohustatud)
Siluri–Ordoviitsiumi põhjaveekogum Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas	17	Hea	Hea	Hea
Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas	21	Hea (ohustatud)	Hea	Hea (ohustatud)
Kesk-Devoni põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas	23	Hea	Hea	Hea

Häädemeeste valla põhjaveekogumite seisund on hea. Hea kuid ohustatud koondhinnangu on 2020. a saanud Ordoviitsiumi–Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas ja Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. (Tabel 8)

Põhjavee seisundi seisukohalt on eeskätt tähtsad erinevad hajukoormusallikad nagu põllumajandustegevus, kanaliseerimata alad, karjääridest põhjavette minev reostus ning võimalikud punktkoormusallikad, milleks on võimalikud lekked tööstusaladelt, lekked jäätmete ladustamisega seotud aladelt ja roveepuhastite väljalasud.

Üldplaneeringu tasandil ei ole võimalik olulisel määral reguleerida põllumajanduslikku hajureostust. Reostuskoormuse vähendamiseks tuleks eelistada mahepõllumajanduslikku tootmist ning järgida tuleb põhjavee kaitseks veeseaduses ja selle alamaktides kehtestatud nõudeid võimaliku põllumajandusreostuse vältimiseks.

Põhjavee reostuskoormuse vähendamiseks vajalikud tegevused põllumajanduse valdkonnas vastavalt meetmekavale ei ole valdavalt üldplaneeringu kontekstis ellu viidavad.

Üldplaneeringus osaliselt reguleeritavaks on roveekogumisalade temaatika. Reoveekogumisala on piirkond, kus elanikkond ja/või majanduslik tegevus on piisav asula rovee kogumiseks ja roveepuhastisse juhtimiseks või keskkonda heitmiseks. Reoveekogumisalad kinnitab keskkonnaminister käskkirjaga. Reoveekogumisala määramiseks või muutmiseks tuleb esitada taotlus. Häädemeeste vallas on kaheksa roveekogumisala (Tabel 9).

Tabel 9. Reoveekogumisalad Häädemeeste vallas. EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur 24.11.2023.

Nimi	Kood	Tüüp	Koormus (ie)	Pindala (ha)
Treimani	RKA0670284	Alla 2000 ie	195	7,5
Võiste	RKA0670304	Alla 2000 ie	400	39,3
Pärnu	RKA0670295	Üle 2000 ie	99 785	1671,6

Nimi	Kood	Tüüp	Koormus (ie)	Pindala (ha)
Tahkuranna	RKA0670306	Alla 2000 ie	130	12,4
Kabli	RKA0670285	Alla 2000 ie	435	43,6
Uulu	RKA0670305	Alla 2000 ie	410	21,6
Häädemeeste	RKA0670286	Alla 2000 ie	855	84
Reiu	RKA0670303	Alla 2000 ie	500	12,9

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine toimub kehtiva arengukava²⁷ järgi. Valla kehtiva ÜVK arengukava järgi on Häädemeeste alevikus kavas rekonstrueerida olemasolevad amortiseerunud ühiskanalisatsiooni torustikud ning laiendada olemasolevat ühiskanalisatsiooni Häädemeeste reoveekogumisalal, lisaks on vajalik rekonstrueerida olemasolev Häädemeeste reoveepuhasti. Pikaajalises perspektiivis (2023–2030) on ette nähtud ühiskanalisatsiooni laiendamine väljaspool reoveekogumisala. Uulu külas on kavas rekonstrueerida olemasolev Uulu küla reoveepuhasti. Võistre alevikus on vajalik rekonstrueerida olemasolevad amortiseerunud ühiskanalisatsiooni torustikud aleviku keskuses ning laiendada ühiskanalisatsiooni reoveekogumisala piires, lisaks on vajalik rekonstrueerida olemasolev Võiste aleviku reoveepuhasti. Pikaajalises perspektiivis (2023–2030) on kavas laiendada ühiskanalisatsiooni väljaspool reoveekogumisala. Reiu külas on vajalik leida lahendus piirkonna reovee käitlemiseks. Pikemaajaliselt on plaanis Posti teel olemasolevat kanalisatsioonisüsteemi laiendada. Pihla elumupiirkonnas on vajalik leida lahendus piirkonna reovee käitlemiseks. Kabli külas on planeeritud rekonstrueerida olemasolevad amortiseerunud ühiskanalisatsiooni torustikud. Pikaajalises perspektiivis (2023–2030) on ette nähtud ühiskanalisatsiooni laiendamine Kabli reoveekogumisalal. Treimani külas on planeeritud rekonstrueerida olemasolevad amortiseerunud ühiskanalisatsiooni torustikud. Lisaks on vajalik rekonstrueerida ka olemasolev Treimani reoveepuhasti. Pikaajalises perspektiivis (2023–2030) on ette nähtud ühiskanalisatsiooni laiendamine küla keskuses. Massiaru külas on planeeritud rekonstrueerida olemasolevad amortiseerunud ühiskanalisatsiooni torustikud. Lisaks on vajalik rekonstrueerida ka olemasolev Massiaru reoveepuhasti. Pikaajalises perspektiivis (2023–2030) on ette nähtud ühiskanalisatsiooni laiendamine küla keskuses. Ikla, Metsapoole ja Soometsa külades pole parendusi ette nähtud (seal puudub ühiskanalisatsioon).

ÜP-ga määratakse perspektiivse ühiskanalisatsiooni ala Reiu külas, kus kavandatakse asustuse laiendamist ning vajalik on ka ühiskanalisatsiooni laiendamine.

Piirkondades, mis paiknevad reoveekogumisaladel, mille koormus on suurem alla 2000 ie ja kus puudub ühiskanalisatsioonisüsteem, võib rajada omapuhasti või kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid (veeseadus § 124 lg-d 2 ja 3). Reoveekogumisaladel, mille koormus on suurem kui 2000 ie, on omapuhastite kasutamine keelatud (VeeS § 124 lg 4). Kogumiskaevude tühjendamist teostatakse äravedamisteenust pakkuva paakautoga. Kaevude tühjendamist tellivad kohalikud elanikud ise.

Väljaspool ühiskanalisatsiooni piirkondi uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega. Heitvee pinnasesse immutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Reovesi tuleb enne immutamist nõuetekohaselt puhastada, lähtuvalt põhjavee kaitstuse astmest (KKM määrus nr 61 § 8).

²⁷ Häädemeeste valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018–2030.

Soojuspuuraukude ja horisontaalsete maasoojussüsteemide rajamine on lubatud kui kaitsmata põhjaveega aladel kavandatav süsteem on kinnine (st põhjavesi juhatakse samasse veekihti).

Kehtivad reoveekogumisalad ja perspektiivsed ühiskanalisatsiooni alad on kantud ÜP maakasutuskaardile, sh on perspektiivsete alade määramisel arvestatud ÜVK tegevusi.

Häädemeeste valla ÜP-ga on seatud ka põhimõtted sademevee käitlemiseks. Arvestatud on nii kliimamuutustest tuleneva valingvihmade sagenemise kui ka sademevee võimaliku reostuse vältimise meetmetega.

Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone.

3.1.5.2 Mõju põhjavee kvantiteedile

Häädemeeste vallas on ühisveevärk välja arendatud Häädemeeste ja Võiste alevikus ning Uulu, Reiu, Kabli, Treimani, Metsapoole, Ikla, Massiaru ja Soometsa külates.

Veeseaduse § 12 lg 6 alusel, Põhjaveekomisjoni 02. detsembri 2005. a ettepaneku põhjal (protokoll nr 79) ning vastavalt Keskkonnaregistri põhjaveehaarete nimistus hoitava põhjaveevarude arvestusele maakondade kaupa on vastavalt Keskkonnaministri 6. aprilli 2006. a käskkirjale nr 400 "Pärnu maakonna põhjaveevarude kinnitamine" Häädemeeste valla territooriumil kinnitatud põhjaveevarud toodud Tabel 10-s.

Tabel 10. Häädemeeste valla territooriumil kinnitatud põhjaveevarud.

Põhjaveemaardla	Põhjaveemaardla piirkond	Veekihi geoloogiline indeks	Põhjaveevaru m ³ /ööpäevas	Varu kategooria ²⁸ ja otstarve	Kasutusaeg
Pärnu	Reiu	D ₂₋₁ -S	3000	T ₁ joogivesi	kuni 2024
	Reiu	D ₂₋₁ -S	2000	T ₂ joogivesi	kuni 2024

Tabel 11-s on esitatud andmed 01.01.2017. a Häädemeeste vallas veetootmise ja -tarbimise osas.

Tabel 11. Häädemeeste valla veetootmise ja -tarbimise kogused seisuga 2017. a (Allikas: Häädemeeste valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018–2030).

Asula	Tarbijate arv/liitu-nute osakaal, %	Vee toodang, m ³ /a	Elanike tarbimine, m ³ /päevas	Asutuste ja ettevõtete tarbimine, m ³ /päevas	Veetarve kokku, m ³ /päevas
Häädemeeste	451/71%	39 178	27,2	11,6	38,9
Uulu	366/66%	25 695	34,2	7,5	41,7
Võiste	333/70%	12 338	20,6	2,7	23,3
Reiu	258/53%	9919	17,1	0,0	17,1
Pihla	46/11%	2035	4,6	0,0	4,6
Kabli	194/71%	4168	9,4	1,0	10,4

²⁸ Keskkonnaministri 27. jaanuari 2003. a määruse nr 9 "Põhjaveevaru hindamise kord" kohaselt jaguneb põhjaveevaru uurituse detailsuse alusel tarbevaruks T₁ või T₂ või prognoosvaruks P. T₁ on tagatud põhjaveevaru, T₂ on hinnatud põhjaveevaru ja prognoosvaru P on haldus- või hüdrogeoloogilise piirkonna põhjaveevaru eeldatav hulk, millega tuleb arvestada piirkonna arengukavade koostamisel, vee erikasutuslubade andmisel ja ühest puurkaevust koosneva veehaarde projekteerimisel.

Asula	Tarbijate arv/liitu-nute osakaal, %	Vee toodang, m ³ /a	Elanike tarbimine, m ³ /päevas	Asutuste ja ettevõtete tarbimine, m ³ /päevas	Veetarve kokku, m ³ /päevas
Treimani	169/85%	9482	11,3	3,1	14,4
Massiaru	71/89%	3063	2,3	1,1	3,5
Metsapoole	50/50%	2473	2,0	1,1	3,1
Soometsa	38/34%	1497	3,2	0,0	3,2
Ikla	70/45%	3574	2,6	0,0	2,6
Kokku	2046/59%	113 422	134,6	28,2	162,8

Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist.

3.1.5.3 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele

Häädemeeste valla territooriumile jääb 76 veekogu – seitse jõge, üks kanal, 17 kraavi, 10 looduslikku järve, kaks laheosa, üks lihtlaht, üks liitlaht, neli rannamadalat, 13 oja, üks paisjärv, kolm peakraavi ja 15 tehisi järve.

Häädemeeste vald jääb täielikult Lääne-Eesti vesikonna Pärnu alamvesikonda.

Vooluveekogude seisund Häädemeeste vallas on seisundi-hinnangutelt valdavalt hea, kuid esineb ka kesises seisundis veekogusid²⁹ (Lemmejõgi, Häädemeeste, Ura Rae paisust suudmeni).

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuuri andmebaasis 24.11.2023. a seisuga olevad paisud on esitatud Tabel 12-s.

Tabel 12. Paisud Häädemeeste vallas. Allikas: EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur, 24.11.2023. a.

Nimi	Kood	Keskkonnamõju kirjeldus	Vooluveekogu	Kohanimi
Häädemeeste	PAIS011780	Paisu ületatavus kaladele – raskesti ületatav	Häädemeeste jõgi VEE1151500	Häädemeeste alevik
Arumetsa	PAIS011120	Paisu ületatavus kaladele – raskesti ületatav	Arumetsa jõgi VEE1151600	Arumetsa küla
Lillekopli	PAIS027090	–	Häädemeeste jõgi VEE1151500	Arumetsa küla

Lääne-Eesti vesikonna veekogude seisundi parandamiseks vajalikud meetmed on määratud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2022–2027³⁰. Meetmed on kavandatud nii punktkoormuse kui hajukoormuse vähendamiseks. Sealjuures punktkoormuse vähendamise meetmed on rakendatavad pigem projekti tasandil (keskkonnalubade tingimuste ja järelevalvega seotud meetmed). Hajukoormuse vähendamise meetmed seostuvad üldplaneeringutega suuremal määral. Hajukoormuse vähendamiseks nähakse ette näiteks järgnevaid meetmeid (esitatud need, mille rakendamisel on seosed üldplaneeringuga):

²⁹ <https://arcg.is/1Tbnbl>

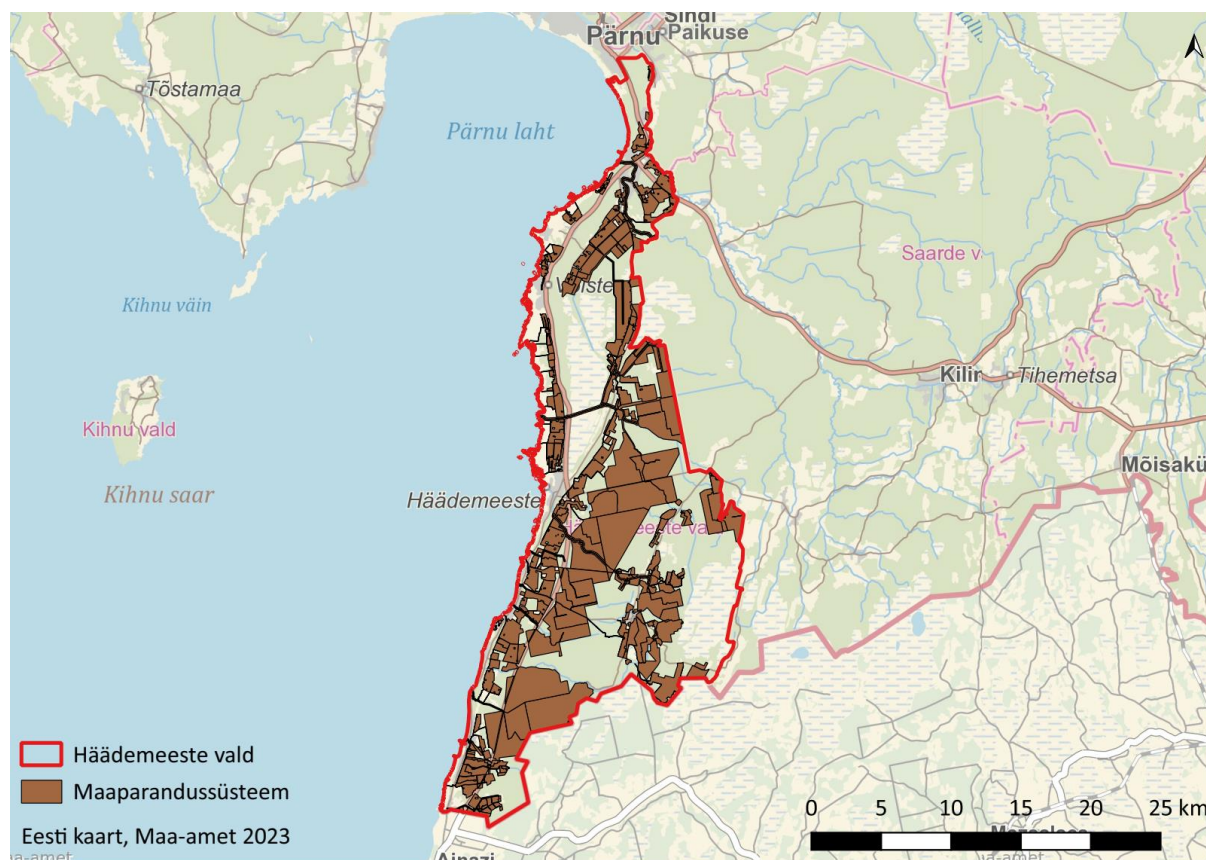
³⁰ <https://kliimaministeerium.ee/media/7664/download>

- ühiskanalisatsiooni välja ehitamine ja rekonstrueerimine;
- oluliste taristuobjektidele sademevee nõuetekohase kogumise ja puhastamise lahendamise (settetiigid, liiva- ja õlipüüdurid vm).

Üldplaneering arvestab veemajanduskava meetmeid. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks ning perspektiivsed ühiskanalisatsiooni alad.

3.1.5.4 Mõju maaparandussüsteemidele

Häädemeeste valla põllumajanduslikud maad on kaetud ulatusliku maaparandussüsteemide võrguga. Vastavalt Maaparandussüsteemide registrile (MSR)³¹ asub seisuga 24.11.2023. a Häädemeeste vallas 207 maaparandussüsteemi reguleerivat võrku. Ulatuslikud maaparandusalad annavad teavet suuresti liigniisketest aladest.

Joonis 6. Maaparandussüsteemide paiknemine Häädemeeste vallas seisuga 01.11.2023 (Allikas: Maa-ameti kitsenduste „Maaparandussüsteemide mõjualad“ ruumiandmed).

Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule ja looduskaitseadusest tulenevate veekaitsevöönditega.

Maaparandussüsteemid ja nende eesvoolud tuleb säilitada ja hoida korras ja avatud. Planeeritavad tegevused maaparandussüsteemi maa-alal või maaparandussüsteemi eesvooludel tuleb kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga (maaparandussüsteemi lisavee juhtimisel või maaparandussüsteemile ehitustegevuse planeerimisel). Olemasolevaid maaparandussüsteeme tuleb hooldada.

³¹ <https://portaal.agri.ee/avalik/#/maaparandus/msr/ehitise-otsing>

Maaparandussüsteemiga ala kasutuselevõtt elamu-, äri- või tootmisalana nõuab maaparandussüsteemi toimimisega arvestamist. Ebakorreksete lahenduste puhul võib tegevusega kaasneda üleujutusohu ning sellega seotult kahju varale. **Maaparandussüsteemidega alade arendamisel on vajalik Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus ning kohalik omavalitus peaks lahenduse toimimise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või eksperthinnangut.**

3.1.5.5 Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud ja nende mõjud

Vastavalt looduskaitseaduse § 40 võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit (edaspidi ka EKV) suurendada või vähendada, **arvestades ranna või kalda kaitse eesmärgi ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.** Ehituskeeluvööndit võib vähendada Keskkonnaameti nõusolekul. Ehituskeelu vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt vastuvõetud üldplaneeringu, kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu ning vastuvõetud detailplaneeringu kui kehtestatud üldplaneering puudub. Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile ja looduskaitseaduse § 40 lg-s 1 sätestatule. Ehituskeeluvööndi laiuse vähenemine jõustub kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu jõustumisel.

Kui üldplaneeringuga määratud tiheastusala jääb kehtestatud detailplaneeringu ala, kus on vähendatud ehituskeeluvööndit siis seal kehtib looduskaitseaduse järgne ehituskeeluvööndi piir (§38, nt lg 3 - linnas ja alevis ning aleviku ja küla selgelt piiritleval kompaktsel asustusega alal 50 meetrit). Detailplaneeringud, peale mille kehtestamist looduskaitseaduse muudatustest tulenevalt ehituskeeluvööndi piiri määramise alused muutusid (oli veepiir + 100 m, tuli korduva üleujutusega ala piir + 100 m alates 01.04.2007) jäävad kehtima ning ehituskeeluvööndit vähendatakse lähtudes nendes planeeringutes kajastatud ehituskeeluvööndi joonest ning selle määramise põhjendustest ja lisatingimustest.

ÜP jätab jõusse kõik senised EKV vähendamise ettepanekud. Nende vähendamise mõju KSH aruandes ei käsitleta.

Üldplaneeringu eskiisis tehakse täiendava EKV vähendamise ettepanek ettepanek ettepanek ehituskeeluvööndi vähendamiseks:

1. Rannametsa külas on Rannametsa jõest lõuna poole paralleelselt merega rajatud kaldakindlustuseks pinnasevall, mis kaitseb läänesuunal paiknevaid kinnistuid kõrgvee eest. Seega tehakse üldplaneeringuga ettepanek määrata ehituskeeluvööndi piiriks olemasolev kaitsevall.

Mõju kalda kaitse eesmärkidele: Tegemine on hajaasustusalaga, kus EKV vähendamise vajadus tuleneb kaldakindlustesks rajatud pinnasevallist, mis kaitseb kinnistuid kõrgvee eest. ÜP-ga kavandatava tegevusega ei kaasne olulist kaldakoosluste kahjustamist, inimtegevusest lähtuv kahjulik mõju kaldaalal ei suurene olulisel määral, reljeefi ning asustusstruktuuri ei muudeta ning kaldale ligipääsu ega kallasrajal liikumist ei takistata. Mõju on väheoluline.

Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekutel lähtutakse väljakujunenud ehitusjoonest, teedest või maakasutuse loogilisusest. Kavandatava tegevusega ei halvendata juurdepääsu kallastele. Säilitatakse kallasrajal.

Eelneva alusel ei ole EKV vähendamise ettepanekuga kaasnevana oodata olulist ebasoodsat keskkonnamõju. **Ehituskeeluvööndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt vastuvõetud üldplaneeringu.**

Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile. Ehituskeeluvööndi laiuse vähendamine jõustub kehtestatud üldplaneeringu jõustumisel.

3.1.5.6 Supluskohad

Terviseameti avalike supluskohtade kaardirakenduse³² kohaselt on Häädemeeste vallas ainult üks supluskoht – Kabli rand ning kaks rannaala – Raeküla rand ja Kabli rannaala. Suplusvee viimase veeproovi (17.08.2023) alusel vastab suplusvesi nõuetele, supluskoha veekvaliteedi klass on „hea“.

Veekogud ning nende äärsed kohalikud supluskohad täidavad puhke- ja virgestusala funktsiooni. Kõikidele traditsioonilistele kohalike elanike poolt kasutatavatele supluskohtadele, mis asuvad avalikult kasutatava veekogu ääres, tuleb tagada juurdepääs avalikult kasutatavate teede kaudu. Supluskohtades tuleb tagada elementaarsed taristud (nt prügikastid).

Häädemeeste valla üldplaneeringuga ei kavandata uusi supluskohti. Juhul kui uusi supluskohti tulevikus siiski plaanida, siis supluskohtade kavandamisel tuleb lahendada külastajate parkimine väljaspool riigiteed ning parkimine võimalusel planeerida kavandatud objektiga samale küljele, et tagada liiklejate ohutus. Juhul kui tulevikus soovitakse kavandada uusi avalikke supluskohtasid, siis tuleb arvestada, et neile kehtivad 03.10.2019. a sotsiaalministri määruse nr 63³³ nõuded. Määruse 63 nõudeid kohaldatakse kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitusi mitte supelda. Määruse kohaldamise konkreetsele supluskohale otsustab Terviseamet.

3.2 Mõju ressursikasutusele

3.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele

Väärtuslike põllumajandusmaade määramise lähtekohaks on Maaeluministeriumi poolt omavalitsustele antud sisend ning Pärnu maakonnaplaneering. Maakonnaplaneering kajastab väärtuslike põllumajandusmaade kihti informatiivse andmekihina ning lähtus Maaeluministeriumi 2015. a koostatud aruandest³⁴. Väärtusliku põllumajandusmaana käsitletakse üldplaneeringus maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusele jäävat haritava maa (põllumaa), püsirohumaa ja püsikultuuride all olevat kompaktselt vähemalt 2 ha suurust maa massiivi, mille boniteet on võrdne või suurem Pärnumaa põllumajandusmaa kaalutud keskmise boniteediga (35 hindepunkti) ning mis ei jää riigitee kaitsevööndisse. Üldplaneeringus jäeti väärtuslikest põllumajandusmaadest välja:

- kehtestatud detailplaneeringute alad;
- olemasolevad ja üldplaneeringuga kavandatud reserveeritud juhtotstarbega alad, mis ei ole põllumajandusmaad;
- tiheasustusalad ja kompaktsed hoonestusega alad, õuemaad ja metsamaad.

³² https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/terviseamet_veetervis

³³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

³⁴ Väärtusliku põllumajandusmaa kaardikihi loomine, aruanne (Kuressaare 2015).

ÜP-s esitatud tingimused tagavad väärtuslikke põllumaade kaitstuse ning arvestavad piirkonna eripäradega.

3.2.2 Mõju metsa-aladele

Tuginedes seisuga 31.01.2023. a Maakatastri andmetele, siis kuulub Häädemeeste valla territooriumist 58% metsamaa alla.

Asulate olulist laiendamist metsamaade arvel ei kavandata ning seega ei ole oodata üldplaneeringus kavandatavast maakasutusest tulenevat negatiivset mõju metsa-aladele.

Metsa majandamine toimub metsaseaduse alusel ning metsa majandamist ÜPs oluliselt reguleerida ei kavandata. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.

Metsade suurest osakaalust tingituna on valla territooriumile jäävatel metsadel nii metsamajanduslik, looduskaitsealine kui ka puhkemajanduslik väärtus. Üldplaneeringu kontekstis on oluline eeskätt puhkemajanduslik väärtus. Metsad toimivad asulate puhkealadena. Üldplaneeringus on kaardistatud piirkonna jaoks olulised puhkeotstarbeliselt kasutatavad metsaalad. Antud alasid võib käsitleda **kui kõrgendatud avaliku huviga metsaalasid (KAH)**. Häädemeeste valla rohealade puhkefunktsiooni toimimiseks ja säilimiseks on seatud tingimuseks, et kõikide Häädemeeste valla üldplaneeringuga määratud roheline võrgustiku alade ja üldplaneeringuga määratud rohealade (P1, P2, HK ja HP) raied tuleb kohaliku omavalitsusega ooskõlastada enne metsateatise esitamist. Tasakaalu leidmiseks erinevate huvide vahel on soovitatav seotud huvirühmasid planeeritud töödest informeerida. Teavitamise ja infovahetuse käigus selgitatakse välja, kas neil aladel on vaja rakendada tavapärasest erinevaid majandamisvõtteid. Teavitamine on omavalitsuse ülesanne ja see tehakse koostöös RMK-ga.

3.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud

Häädemeeste valla territooriumil paiknevad osaliselt või täielikult seisuga 24.11.2023. a 10 maardlate maavarade registris arvel olevat maardlat (Tabel 13), 12 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist (Tabel 13), kaheksa taotletavat mäeeraldist, kaks aktiivset uuringuala ja mitte ühtegi taotletavat uuringuala.

Maavarade registris registreeritud maardlate alusel leidub Häädemeeste vallas maavaradest liiva, savi ja turvast.

Tabel 13. Häädemeeste vallas paiknevad maardlad ja kehtivad mäeeraldised (Allikas: Maa-ameti geoportaal seisuga 23.03.2023).

Reg. kaart i nr	Maardla	Põhimaavara (kasutusala)	Kaasnev maavara	Pindala, ha	Kehtiv mäeeraldis	Kaevandamisloa kehtivus
552	Häädemeeste (Võiduküla)	Liiv (ehitusliiv)	–	61,36	–	–
67	Arumetsa	Savi (keraamiline savi, keramsiidi-savi)	–	59,86	Arumetsa savikarjäär (KMIN-107) II	21.01.2009–21.01.2039
704	Võiste	Liiv (ehitusliiv)	Liiv (täieliiv)	312,89	Võiste liivakarjäär (L.MK/330078)	01.12.2017–30.11.2032

Reg. kaardi nr	Maardla	Põhimäärava (kasutusala)	Kaasnev maavara	Pindala, ha	Kehtiv määraldis	Kaevandamisloa kehtivus
					Võiste liivakarjäär (KL-516304) II	28.02.2023–28.02.2038
749	Kiusumetsa	Liiv (ehitusliiv)	–	20,97	–	–
839	Urissaare	Liiv (ehitusliiv)	Kruus (ehituskruus)	89,00	Urissaare liivakarjäär (L.MK/322660) II	12.12.2012–11.12.2027
853	Massiaru	Liiv (ehitusliiv)	Liiv (täiteliiv), kruus (ehituskruus)	123,62	Massiaru liivakarjäär (L.MK/320352)	02.05.2011–01.05.2032
					Massiaru liivakarjäär (KL-514852) II	04.05.2022–04.05.2037
91	Tolkuse	Turvas (hästilagunenud turvas, vähelagunenud turvas)	–	4129,32	–	–
951	Nepste	Liiv (ehitusliiv)	Liiv (täiteliiv), kruus (ehituskruus)	92,55	Nepste liivakarjäär (KL-508029) III	16.06.2020–16.06.2035
					Nepste liivakarjäär (L.MK/330554)	16.04.2018–15.04.2033
					Nepste liivakarjäär (KL-508072) II	15.06.2020–15.06.2035
					Nepste liivakarjäär (L.MK/334117) IV	06.01.2020–05.01.2035
961	Krundi	Liiv (ehitusliiv)	–	8,08	Krundi liivakarjäär (L.MK/333548)	13.09.2019–12.09.2029
970	Võidu	Liiv (täiteliiv)	–	3,47	Võidu liivakarjäär (L.MK/334202)	11.02.2020–10.02.2028

Häädemeeste valda jääb lisaks olemasolevatele maardlatele maavarade perspektiivalasid³⁵ (Massiaru perspektiivala ja Nepste perspektiivala).

Massiaru liivamaardlas on arvel nii aT kui ka P varu. Massiaru perspektiivala kuulub Massiaru maardla juurde, kasuliku kihi paksus on 1,7 m, paikneb riigimaal, olulised kaitsealused loodusobjektid puuduvad. Ala pindala on 236,2 ha ning täiteliiva prognoosvaru suuruseks on hinnatud 4016,0 tuh m³. Varustuskindluse tagamiseks on pikemas perspektiivis soovitatud hinnata nii maardlate juurde kuuluvate kui ka eraldiseisvate perspektiivalade prognoosvaru kvaliteeti ning kaevandamisvõimalusi sh ka Massiaru perspektiivalal.³⁵

Nepste perspektiivala kuulub Nepste maardla juurde, kasulik kiht koosneb liustikujärvesetetest, paikneb suures osas eramaal (osaliselt ka riigimaal), olulised kaitsealused loodusobjektid puuduvad. Ala pindala on 45,3 ha ning ehitusliiva prognoosvaru suuruseks on hinnatud 1361,0 tuh m³. Varustuskindluse tagamiseks on pikemas perspektiivis soovitatud teha geoloogilisi uuringuid perspektiivsete liiva- ja kruusamaardlate piirkonnas täiendava varu arvele võtmiseks sh ka Nepste perspektiivalal.³⁵

Tuginedes Maa-ameti maardlate WFS teenuse³⁶ andmetele seisuga 24.11.2023. a, siis paikneb Häädemeeste vallas kaheksa taotletavat mäeeraldist (Tabel 14).

Tabel 14. Häädemeeste vallas taotletavad mäeeraldised seisuga 24.11.2023. a³⁶.

Reg. kaardi nr	Nimetus	Taotleja	Maavara	Pindala, ha	Märkus
704	Kingu liivakarjäär	OÜ Teed	Liiv (ehitusliiv)	12,93	Uus mäeeraldis
951	Nepste VII liivakarjäär	Marina Minerals OÜ	Liiv (täiteliiv)	10,98	Uus mäeeraldis
67	Arumetsa II savikarjäär	Leca Eesti Osühing	Savi (keramsiidisavi)	31,87	Olemasoleva keskkonnaloo muutmine
839	Urissaare V liivakarjäär	NIIDU LADU OÜ	Liiv (ehitusliiv)	20,35	Uus mäeeraldis
951	Nepste V liivakarjäär	AS TREV-2 Grupp	Liiv (ehitusliiv, täiteliiv)	17,74	Uus mäeeraldis
951	Nepste VI liivakarjäär	AS TREV-2 Grupp	Liiv (täiteliiv)	11,34	Uus mäeeraldis
853	Massiaru III liivakarjäär	VALICECAR OÜ	Liiv (ehitusliiv)	24,49	Uus mäeeraldis
749	Kiusumetsa liivakarjäär	OÜ YIT Teed	Liiv (ehitusliiv)	17,84	Uus mäeeraldis

KSH koostamise hetkel on Häädemeeste vallas kokku kaheksa liivamaardlat, üks savimaardla ja üks turbamaardla (Tabel 14). Maavara kaevandamise load on väljastatud kuuete liivamaardlale ja ühele savimaardlale.

³⁵ Tamm J., Liivamägi S., Pärn T., Bauert H., Kuivkaev H. 2020. Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Pärnu maakonnas. <https://fond.egt.ee/fond/egf/9333>

³⁶ <https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0>

Üldiselt on kaevandamise lubade lõppemisel keskkonnale positiivne mõju, sest aladel lõpetatakse kaevandamistegevus ning need korrastatakse. Kohalik omavalitsus saab anda arvamuse kaevandatud ala korrastamise suuna suhtes kaevandamisloa andmisele arvamuse esitamise osana. Korrastamine toimub vastavalt korrastamistingimustele koostatud korrastamisprojektile, ka korrastamistingimuste kohta küsib loa andja kohaliku omavalitsuse arvamust. Nõusoleku korrastamisprojekti rakendamiseks annab KeA.

Urissaare II liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2027 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on metsamaa. Võidu liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2028 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on metsamaa ja veekogu. Krundi liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2029 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on osaliselt metsamaa. Massiaru liivakarjääri ja Võiste liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2032, mõlema mäeeraldise kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu. Nepste liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2033 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on looduslik rohumaa. Nepste II liivakarjääri, Nepste III liivakarjääri ja Nepste IV liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2035. Nepste II liivakarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on tehisveekogu, rohumaa ja metsamaa, Nepste III liivakarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on osaliselt veekogu ning osaliselt rohu- ja metsamaa, Nepste IV liivakarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on metsamaa. Massiaru II liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2037 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on osaliselt metsamaa ja osaliselt veekogu. Võiste II liivakarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2038 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu ja liivane ala jäetakse kaitsealustele liikidele. Arumetsa II savikarjääri kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2039 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu.

Karjääride puhul, mille korrastussuund on veekogu, on võimalik omavalitsusel tulevikus kavandada alade kasutuselevõttu puhkealadena. Oluline on selle saavutamiseks koostöö kaevandusettevõtte ja KeA-ga saavutamaks soovitud korrastusviisi. Veekogude puhkealadeks määramisel tuleb arvestada ka maaomaniku soovidega ning sellega, kes hakkab antud alasid tulevikus puhkealana hooldama.

Vastavalt Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) 2020. a töö³⁵ tulemustele, siis moodustab Häädemeeste (Võiduküla) maardlast 98,72% ning Kiusumetsa maardlast 99,36% kitsenduste osakaal. Kitsenduste olemasolu ei tähenda aga koheselt, et kaevandamine alal tõenäoline ei ole. Kaevandamine alal on võimalik kui on saadud vastav kooskõlastus.

Arumetsa savimaardlas on arvele võetud savi nii aktiivse tarbevaruna (aT), passiivse tarbevaruna (pT), aktiivse resevvaruna (aR) kui ka prognoosvaruna (P). Arumetsa savimaardla juurde kuulub perspektiivala hinnangulise keramsiidisavi prognoosvaruga 562 tuh m³ (plokk 9; pindala 5,62 ha, kasuliku kihi paksus 10 m).

Võiste liivamaardlas on arvele võetud ehitusliiva nii aT-na, aR-na kui ka passiivse reservvaruna (pR). d. Maardla kattub peaaegu kogu ulatuses kaitsealadega: passiivne varu kattub Luitemaa looduskaitsealaga ja aktiivne varu suures osas Uulu-Võiste maastikukaitsealaga. Arvestades looduskaitsest tulenevaid kitsendusi, lähedal olevaid elamuid ja maavara madalat kvaliteeti (peamiselt täiteliiv), ei ole maardla varustuskindluse seisukohast perspektiivne. Võiste maardlas on mahajäetud karjäär, mille kohta on tehtud ettepanek võimaliku liiva- ja kruusavaru täiendavaks uurimiseks. Laienemisvõimalusena on pakutud lõunasuunda Võiste liivamaardla ehitusliiva plokile, kus 2017. aastast kehtib kaevandamisloa taotlus

Urissaare maardla piirkonna osas on antud EGT töö³⁵ soovitus veel geoloogilisi uuringuid teha. Krundi maardlat peetakse üheks suurimaks piirangutega maardlaks Pärnumaal.

Vastavalt maapõueseadusele jaguneb arvele võetud maavara kogus olenevalt uurituse detailsusest tarbevaruks ja reservvaruks. Tarbevaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada maavaravaru kaevandamiseks ja kasutamiseks vajalikud andmed. Reservvaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada vajalikud andmed maavaravaru perspektiivi hindamiseks ja edasise geoloogilise uuringu suunamiseks. Tarbevaru ja reservvaru jagunevad nende kasutusvõimalikkuse alusel aktiivseks ja passiivseks. Vastavalt maapõueseaduse § 23 lg-le 6 on maavaravaru passiivne juhul kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnakaitse vajadust arvestades võimalik. Muul juhul on maavaravaru aktiivne.

Karjääride puhul mille korrastamissuund on rekreatiivne, on asjakohane kaaluda alade kajastamist üldplaneeringus perspektiivsete rekreatiivaladena.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb vastavalt maapõueseadusele tagada:

- 1) maavara kaevandamisväärsena säilimine juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses;
- 2) juurdepääs maavarale;
- 3) maavara majanduslikult otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust võib lubada üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

Üldplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis halvendaksid maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist.

3.3 Mõju tehiskeskkonnale

3.3.1 Mõju transporditaristule

Valla territooriumile jääb riikliku Teederegistri andmetel u 346 km teid ja tänavaid, millest kohalikke teid on u 175 km, avalikke erateid u 41 km, mitteavalikke erateid u 64 km, metsateid u 63 km ja kergteid u 5 km.

Häädemeeste valda läbib rahvusvaheline Tallinn–Pärnu–Ikla põhimaantee nr 4 (Via Baltica) ja Uulu–Valga põhimaantee nr 6. Kõrvalmaanteed on järgmised:

- 19330 Tõitoja–Häädemeeste
- 19331 Rannametsa–Ikla
- 19332 Häädemeeste tee
- 19333 Uulu–Soometsa–Häädemeeste
- 19334 Laiksaare–Massiaru–Teaste
- 19335 Jaagupi–Urissaare

- 19336 Kabli–Massiaru
- 19337 Tali–Tuuliku–Massiaru
- 19338 Lemme tee
- 19340 Uulu–Laadi
- 19350 Metsaküla–Leina

Paljud valla teed on kruusakattega, mille kandevõime on väike. Aastate jooksul on rajatud üle 20 km mustkattega teid. Teid hooldatakse koostöös teenusepakkujatega ning teehooldustööde mahtu on suurendatud iga aasta. Prioriteediks on kergliiklusteede rajamine Pärnu linna piirist Posti teeni, Häädemeeste alevikus ning Kabli, Treimani ja Metsapöole külades. Tiheasustusalade tänavate kvaliteet on rahuldav, probleemiks on kõnniteede puudumine peatee (Rannametsa–Ikla maantee) ja Via Baltica ääres ehk Pärnust Iklasse.

Olemasolevad raudteed valla territooriumil puuduvad.

Üldplaneeringuga ei nähta ette teedevõrgus olulisi muudatusi ja uute avalike teede ehitust. Kohalike teede ja avalikus kasutuses olevate erateede arendamine toimub vastavalt Häädemeeste valla teehoiukavadele.

Üldplaneeringu joonistel on toodud avalikud teed, perspektiivsed avalikud teed ja perspektiivsed avalikud erateed. Perspektiivsed avalikuks kasutamiseks ette nähtud teed või nende osad, mis jäävad eraomandis olevatele maaüksustele, määratakse üldplaneeringu elluviimisel avalikuks kasutamiseks. Planeeringuga avalikuks kasutamiseks määratud eratee ei muutu planeeringulahenduse kehtestamisel automaatselt avalikuks, vaid siis, kui kohalik omavalitsus või riik on planeeringu järgselt sõlminud tee omanikuga vastavasisulise kokkuleppe (nt servituudilepingu) või seadnud sundvalduse. Avalikuks määratud teel on pärast avalikuks määramise otsuse kehtima hakkamist (vastavalt ehitusseadustikule) vastava ulatusega tee kaitsevöönd.

Üldplaneering määrab kohalike teede ja avalikult kasutatavate erateede kaitsevööndiks 20 m (äärmise sõiduraja servast). Avalikuks teeks määratud erateel võib tee kaitsevöönd olla väiksem kui 20 m (äärmise sõiduraja servast) vastavalt tee aluse maa omanikuga sõlmitud kokkuleppele, eeldusel et on tagatud ohutus ning tingimused tee hooldamiseks. Tiheasustusalade tänavate kaitsevööndid tulenevad kehtivast seadusandlusest.

Üldplaneeringus kavandatavaid täiendavaid matka- ja puhketeid võib pidada positiivset keskkonna mõju omavaks. Raja kavandamisel tuleb tagada looduskeskkonna ökoloogiline tasakaal ning vältida lahendusi, mis võiksid kahjustada nii loodust kui ka kultuuripärandit ning piisav kaugus taime- ning loomaliikide elupaikadest, tagades seeläbi nende säilime ja heaolu.

Üldplaneeringus kavandatavat täiendavat kergliiklusteede võrgustikku võib pidada positiivset keskkonna mõju omavaks. Kergliiklusteede edasisel planeerimisel ja projekteerimisel tuleb arvestada looduskaitsekitsetega.

3.3.2 Mõju jäätmeäitlusele

Vastavalt Keskkonnaportaali jäätmete infopäringule³⁷ tekkis Häädemeeste vallas 2022. a jäätmeid kokku 2207,2 tonni. Tekkelt olid valdavalt ehitus- ja lammutusjäätmed, mille teke on tavapäraselt väga kõikumisvõimeline sõltuvalt konkreetsetest suuremahulistest ehitusobjektidest.

³⁷

https://tableau.envir.ee/views/Avalikud_pringud_2020-2022/Omavalitsusetasand?%3Aembed=y&%3Aiid=4&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y

Tabel 15. Jäätmete ja käitlus Häädemeeste vallas 2022. a.

Jäätmete põhigrupi nimi	Koguteke	Taas- kasutatud	Transport sisse	Transport välja
Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil ning toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed	13,4	0,0	0,0	11,9
Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli ning tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	2,3	181,8	179,5	0,0
Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	3,2	0,0	0,0	3,2
Õli- ja vedelkütusejäätmed	8,0	0,0	0,0	8,0
Pakendijäätmed	134,7	0,0	0,0	134,4
Muud jäätmed	6,1	0,0	0,0	7,8
Ehitus- ja lammutuspraht	1138,4	0,0	0,0	1157,6
Inimeste või loomade tervishoiu käigus tekkinud jäätmed	0,1	0,0	0,0	0,1
Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõtteväliste reoveepuhastite ning joogi- ja tööstusvee käitlemisel tekkinud jäätmed	10,6	0,0	0,0	10,6
Olmejäätmed	891,5	0,0	0,0	894,6
KOKKU	2207,2	181,8	179,5	2228,2

Registreeritud jääkreostusobjekte on Häädemeeste valla territooriumil üks – Häädemeeste kolhoosi ja Edela-Eesti savitööstuse masuudihoidla (jääkreostus suures osas likvideeritud)³⁸. Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026 kohaselt nähakse ette ajavahemikus 2021–2024 maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine.

Häädemeeste vallas on KOTKAS jäätmekäitluskohtade registri andmetel kuus töötavat jäätmekäitluskohta – JTK710393 -Jaagupi sadam; JKK6700065 -Laadi suurfarm; KKL/31819 - osauhing Weiss; JKK6700260 - Metsaküla Ranna pinnasetäitekoht; JKK6700257 - Metsapoole autolammutus; JKK6700131 - Tehas Fibo ExClay; JTK710841 - Võiste sadam.

ÜP maakasutusplaani kohaselt jääb Häädemeeste valla territooriumile 24 jäätmekäitluse ja tehnoehitise ala. Joonisele ei ole tehnotaristu ehitise alust maad piirkonnana kantud, kui objekt on piirkondliku tähtsusega, üldplaneeringu mõistes vähese ruumilise mõjuga või mõne elamuala või tootmisüksuse osa. Jäätmekäitluskohtade puhul tuleb arvestada, et tänapäeval on tegu sageli tootmise- või äritegevuse osaga. Mitmed ettevõtted liigituvad jäätmekäitlejateks kui nad tegelevad oma äritegevuses materjalide ringlussevõetuga. Arvestades riiklike ringmajanduse eesmärke, siis tuleb tagada, et üldplaneering ei kitsendaks jäätmekäitluskohtade rajamist eeskätt juhtudel kui nendes toimuv tegevus ei erine ÜP maakasutuse juhtotstarbega kooskõlas olevast äri- ja tootmistegevusest.

³⁸ EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur väljavõte seisuga 27.11.2023.

Tuginedes Häädemeeste valla jäätmekavale¹⁴, siis moodustavad vallas liigiti kogutud jäätmetest enamiku pakendijäätmed ja neile järgnevad paber ja kartong, ohtlikud jäätmed, biolagunevad jäätmed, puit ning elektroonika.

Tabel 16. Prognoositavad jäätmetekke kogused Häädemeeste vallas 2021–2026.¹⁴

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv	4908	4893	4879	4864	4849	4835
Olmejäätmete kogus, t	842,1	839,6	837,0	834,5	832,0	829,5
Pakendijäätmete kogus, t	120,2	119,8	119,5	119,1	118,8	118,4
Ohtlike jäätmete kogus, t	432,1	432,0	431,9	431,8	431,7	431,6

Jäätmekava kohaselt plaanitakse Uulu-Laadi piirkonda ning Häädemeeste aleviku piirkonda rajada automatiseeritud ja mehitamata jäätmete kogumisplatsid. Kogumisplatsid on asfalteeritud, aiaga piiratud, videovalvega ning territooriumile pääsemiseks tuleb elanikul end tuvastada näiteks ID-kaardi või mobiilirakenduse kaudu. Jäätmeliikidest kavandatakse elanikelt vastu võtta üksnes liigiti kogutud jäätmeid ning nende vastuvõtt toimub tasuta. Liigiti kogutud jäätmed on näiteks pakendijäätmed, paberi- ja papijäätmed, klaasijäätmed, tekstiilijäätmed, elektroonikajäätmed (TV, külmkapp vms), patareid, vanarehvid jms. Kogumisplatsid vajaksid kajastamist ka üldplaneeringus.

Üldplaneeringuga ei ole kavandatud jääkreostusobjektide, sh prügilate asukohtadesse tundlikku maakasutust. Jääkreostusalale uute ehitiste rajamisel tuleb eelnevalt veenduda pinnase ja põhjavee vastavuses kavandatava kasutusotstarbe nõuetele.

3.3.3 Mõju riigikaitsele

Riigikaitse alad (R1) asuvad Majaka külas ja Ikla külas. Päästeteenistuse ja korrakaitse asutuse ala (R2) asub Häädemeeste alevikus, kus asub Lääne regiooni päästekomando. Päästekomandod on partneriks Päästemeetile ja toetavad riiklikku päästevõimekust. Üldplaneeringus on välja toodud, et Kaitseministeeriumiga tuleb kooskõlastada kõik riigikaitse ehitise piiranguvõõndisse jäävad või ulatuvad planeeringud ning projekteerimistingimused või nende puudumisel ehitusloa eelnõud või ehitamise teatised. Tingimuse järgimisel ei ole oodata ebasoodsat mõju riigikaitsele.

3.4 Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele

3.4.1 Mõju välisõhu seisundile

Välisõhu kvaliteeti puudutavat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus. Seaduse § 47 lg 1 alusel on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016. a määrus nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“. Määrus sätestab õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused keskkonna ja inimese tervise kaitseks.

Õhukvaliteedi piirväärtus on saasteaine lubatav kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikule sadestunud saasteaine lubatav kogus, mis on kehtestatud teaduslike andmete alusel ning mis nimetatud koguse ületamise korral tuleb saavutada kindlaksmääratud aja jooksul ja mida edaspidi ei tohi enam ületada. Piirväärtuse kehtestamise eesmärk on vältida, ennetada või vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele või keskkonnale.

Õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise korral eeldatakse olulise keskkonnahäiringu tekkimist.

Häädemeeste valla välisõhu seisundit võib enamike saasteainete osas pidada heaks. Enamus saasteainete osas jäävad kontsentratsioonid teadaolevalt väga madalatele tasemetele ning piirväärtuste ületamine on ebatõenäoline.³⁹

3.4.1.1 Tootmisettevõtete mõju

Peamised objektid, mis võivad välisõhu seisundit tulevikus mõjutada, on tootmisaladele tulevikus rajatavad või laiendatavad tootmisettevõtted. Käesoleval ajal valla territooriumil õhukvaliteeti olulisel määral mõjutavad ettevõtted puuduvad. Vallas paikneb ettevõtteid, kes omavad registreeringut, keskkonnaluba või keskkonnakompleksluba saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks. Ülevaade on esitatud Tabel 17-s. Kõigi olemasolevate ettevõtete saasteainete heitmeid ja heitkoguste vastavust kehtivatele saasteainete piirnormidele välisõhus on hinnatud vastavate keskkonnalubade või komplekslubade taotluste koostamisel. Sealjuures hinnatakse igakordselt loa muutmisel või loa taotlemisel tekkivaid saasteainete kontsentratsioone koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Käitisele ei väljastata luba kui on võimalik välisõhu piirväärtuste ületamine väljaspool käitise tootmisterritooriumit.

Tabel 17. Häädemeeste vallas paiknevad heiteallikaid omavad loastatud ettevõtted seisuga 27.11.2023. a, Allikas: KOTKAS Heiteallikate register⁴⁰.

Number	Seotud objekt	Objekti asukoht	Omaja	Liik ⁴¹
L.ÕV.PM-45998	Aktsiaselts Tarriks	Reiu küla	Aktsiaselts Tarriks	KL
PHRR/334330	katlamaja	Uulu küla	SW ENERGIA OÜ	Registreering
KKL/31819	Laadi veisefarm	Laadi küla	osaühing Weiss	KKL
PHRR/334831	Osaühing Weiss Aiand katlamaja	Võistre alevik	Osaühing Weiss Aiand	Registreering
PHRR/514729	AS Alexela automaattankla	Võistre alevik	AS Alexela	Registreering
KKL/318414	Leca Eesti OÜ tehas	Arumetsa küla	Leca Eesti OÜ	KKL
L.ÕV/324471	ALOSA OÜ kalajahutehas	Jaagupi küla	ALOSA OÜ	KL
L.ÕV/327705	Urissaare ABT	Urissaare küla	AS TREV-2 Grupp	KL
PHRR/330949	Ikla piiritollipunkti katlamaja	Ikla küla	Riigi Kinnisvara Aktsiaselts	Registreering

ÜP staadiumis ei ole teada kavandatavatel tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete emissioone. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. **Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonkakaitse luba ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele**

³⁹ Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

⁴⁰ https://kotkas.envir.ee/registry/index?represented_id=

⁴¹ KL-keskkonnaluba, KKL – keskkonnakompleksluba.

vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisel hinnata lõhna häiringutasemele vastavust.

ÜP määrab tootmisalad juba olemasolevatele tootmismaadele ning nende vahetusse lähedusse. Uusi ulatuslikke tootmisalasid ette ei nähta.

Vallas paiknevate reoveepuhastite puhul tuleb arvestada, et **puhastusseadmetele kehtivad lähtuvalt projekteeritud reostuskoormusele ja seadme iseloomule erineva ulatusega kujud.** Kanalisatsiooniehitise kuja määratakse eraldi igale reovee puhastamise ja reoveesette töötlemise protsessi tehnoloogilisele osale ning kuja ulatust arvestatakse kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast või rajatise või seadme välispiirjoonest (veeseadus (edaspidi VeeS) § 134 lg 4 ja 5). Kanalisatsiooniehitise kuja on kõige väiksem lubatud kaugus elamust ning majutus-, ravi-, spordi-, haridus-, kaubandus- ja teenindushoonest, samuti transpordihoonest, mis teenindab regulaarselt inimesi, ning salv- ja puurkaevust (VeeS § 134 lg 1). Seega ei tohi kavanda reoveepuhasti kujasse elamuid vms tundlikke hooneid. Kuja on vajalik vältimaks häiringuid ja kõrgendatud terviseriske, mis kuja ulatuses võivad esineda. EELIS andmetel on jaanuar 2024 seisuga Häädemeeste vallas 13 töötavat reoveepuhastit mille projektikohane jõudlus on üle 50 ie ehk tegu on väikepuhastite mille lähialale ehitustegevusel tuleb arvestada kehtivate kujadega. Suurimaks puhastiks on Häädemeeste reoveepuhasti, mille osadele seadmetele kehtivad kuni 100 m ulatusega kujud. Ümbritsevate alade arendustegevusel tuleb kujast tulenevate kitsendustega arvestada.

ÜP tingimused on piisavad tagamaks õhukvaliteedi nõuetega arvestamise edasisel planeerimisel ja projekteerimisel. Olulise keskkonnamõju esinemist ei ole oodata.

3.4.1.2 Põllumajandus

Häädemeeste valla territooriumil on erinevaid loomakasvatusega seotud hooneid võrdlemisi palju (PRIA veebirakenduse 27.11.2023. a seisuga 178). Enamik loomakasvatusega seotud hooneid ja alasid on väiksemahulised. Õhukvaliteeti mõjutavateks saab pidada suuri põllumajanduskäitisi, mida on vallas kolm (osaühing Weiss, Osaühing Weiss Aiand ja ALOSA OÜ). Antud käitised omavad tegevuseks vastavaid keskkonnalubasid. Eeldatavalt jäävad teistes loomakasvatustevõtetes peetavate loomade arvud allapoole loastamise künniskoguseid. Siiski võib esineda loomapidamisega kaasnevana õhu saasteainete emissioon, mis eeskätt väljendub lõhnahäiringu näol. Lõhnaainete heitkogust ja lõhna levikut peavad käitised üldjuhul hindama keskkonnalubade taotlemisel, kuid kuna antud juhul on tegu väikeste põllumajandustevõtetega, siis pole seda tehtud. Selge on, et **häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. Eesti õigusaktides puudub põllumajandustevõtetele või sõnnikuhoidlatele otsene kuja nõue, kuid soovituslikuks vahemaaks tundlikute aladega on sigalatel sõnnikuhoidlast 500 m ja lehmalaudadel 300 m⁴².**

ÜP ei kavanda põllumajandushoonete juurde uusi elamualasid vms tundlikke objekte, soovituslikud kujud sõnnikuhoidlate ümbruses on käesoleval ajal valdavalt tagatud. Seega ei ole oodata ülenormatiivse lõhnahäiringu esinemist elamualadel (olemasolevate suurfarmide puhul tuleb lõhnahäiringutaset hinnata vastava keskkonnakaitseloa taotlemisel või muutmisel). **Uute elamute või tundlike hoonete kavandamine keskkonnaloa saasteainete paiksest heiteallikast**

⁴² AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

välisõhku viimiseks künnist⁴³ ületavatest põllumajandusettevõtetest lähemale kui 300 m ei ole mõistlik. ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud. Samuti ei ole soovitatav keskkonnavalda künnist ületavate uute põllumajandusettevõtete kavandamine lähemale kui 300 m elamutest.

3.4.2 Müra mõju

Atmosfääriõhu kaitse seadus⁴⁴ sätestab, et mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- 1) I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;
- 2) II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandetasutuste ning elamumaa-alad, maatulundusmaa õuealad, rohealad;
- 3) III kategooria – keskuse maa-alad;
- 4) IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
- 5) V kategooria – tootmise maa-alad;
- 6) VI kategooria – liikluse maa-alad.

Uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasemeid. **Uus planeeritav ala on väljaspool tiheasustusala või kompaktse hoonestusega piirkonda kavandatav seni hoonestamata uus müratundlik ala.** Müratundlik ala on üldplaneeringu juhtotstarbega määratud ala, millele on kehtestatud müra normtasemed.

Nimetatud mürakategooriatest lähtuvalt tuleb uute tegevuste (st uute müraalike) kavandamisel ja uute müratundlike alade kavandamisel väljaspool tiheasustusalasid järgida keskkonnaministri 16.12.2016. a määruses nr 71 toodud müra sihtväärtusi:

- 1) I kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 45 dB ja öösel 35 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB;
- 2) II kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 55 dB ja öösel 50 dB;
- 3) III ja IV kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 55 dB ja öösel 45 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 60 dB ja öösel 50 dB.

Hajaasustusaladel uute elamumaade planeerimisel on asjakohane II kategooria sihtväärtuste rakendamine.

Uute hoonete projekteerimisel tiheasustusaladel ja kompaktse asustusega aladel ning juba hoonestatud aladel lähtutakse müra piirväärtuse nõuetest.

Eksisteerivate teede- ja tänavate äärde uute hoonete rajamisel ei ole hoonete teepoolsel küljel alati võimalik müra normtasemete nõuete täitmine. Hoonete teepoolsel fassaadil on oluline nii olemasolevate kui planeeritavate hoonete puhul rakendada eelkõige ehituslikke meetmeid (akende helipidavuse parandamine, fassaadikonstruktsioonide helipidavuse tõstmine), mis tagavad head tingimused hoonete siseruumides.

Selleks, et vältida edasisel planeerimisel, projekteerimisel, tegevuslubade väljastamisel ja sellega kaasneval mürahinnangute koostamisel segadust, millistele juhtotstarvetele kohalduv vastav müra normtaseme kategooria, tuleks kõik üldplaneeringuga määratavad maakasutuse juhtotstarbed liigitada mürakategooriate vahel.

⁴³ Vastavalt <https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010>

⁴⁴ [Atmosfääriõhu kaitse seadus – Riigi Teataja](#)

ÜP-ga oleks soovitatav määrata müra kategooriad vastavalt maakasutuse juhtotstarbele järgnevalt:

- I kategooria – puhke- ja virgestuse maa-ala (P1, P2), kalmistu maa-ala (K);
- II kategooria – elamu maa-ala (E), korterelamu maa-ala (EK), haljasala ja parkmetsa maa-ala (HP), supelranna ala (P3);
- III kategooria – segahoonestusega maa-ala (S), äri-, kaubandus- ja teenindusettevõtete ala (Ä), äri- ja väiketootmise ala (T2).

Eritingimustega puhke -ja spordiehitiste maa-ala (PE), kaitsehaljastuse ala (HK) ja juhtotstarbeta hajaasustusalala ei loeta müratundlikuks alaks. Samuti ei loeta müratundlikuks alaks liikluse (LR), tootmise (T, T3), riigikaitse (R2), sadama (LS) ja mäetööstuse (T1) juhtotstarbega maa-alasid.

Siseruumide müratasemed ei tohi ületada sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“⁴⁵ kehtestatud normtasemeid. Vajadusel tuleb rakendada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.

3.4.2.1 Tööstusmüra

Üldplaneeringuga hõlmatud alal esineb piirkondi, kus külgnevad elamualad ja tootmisalad. Nende alade puhul tuleb tootmisaladele uute tootmisettevõtete täpsemal planeerimisel näha detailplaneeringuga ette tõhusad leevendavad meetmed (kõrghaljastusega puhveralad, tootmishoonete ja mürarikaste seadmete paigutus jms) müra jm häiringute hoidmiseks normikohastena.

Välisõhus leviva müra käsitlusel planeeringutes lähtutakse atmosfääriõhu kaitse seadusest ja sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“⁴⁶ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017. a. Lisanduv müratase tootmisala või ka näiteks elamu tehnosüsteemide poolt ei tohi põhjustada müra normtasemetega ületamist.

Potentsiaalselt müra tekitavate ettevõtete või seadmete projekteerimisel tuleb vajadusel teostada mürauring ja võtta tarvitusele asjakohased meetmed müra normtasemetega tagamiseks. Arvestada tuleb ka müraekraanide ja teiste müra peegeldavate pindade müra levikut mõjutava toimega, mis võib samuti halvendada lähedalasuvate tundlike alade müratingimusi.

Tööstusmüra puhul tuleb lähtuda eelkõige sellest, et uute tööstusettevõtete rajamisel või tööstustegevuse laiendamisel ei põhjustataks ülenormatiivset mürataset naaberaladel. **Samuti tuleb vältida uute müratundlike alade rajamist kõrge olemasoleva müratasemega tööstusalade lähedusse (või rakendada asjakohaseid mürakaitsemeetmeid), eriti tähelepanelik tuleb olla ööpäevaringselt töötavate ettevõtete puhul.**

⁴⁵ [Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid – Riigi Teataja](#)

⁴⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/127052020002>

3.4.2.2 Liiklusmüra

Häädemeeste vallas on olemasolevatest liiklusmüra allikatest olulisemad riigimaanteed. Suurtel riigimaanteedel müra hindamise ja leevendamisega tegeleb Transpordiamet müra vähendamise tegevuskava alusel. Häädemeeste vallas puuduvad riigimaanteed, mida kasutaks üle kolme miljoni sõiduki aastas ja millele seega esineks kohustus koostada strateegiline mürakaart ja müra vähendamise tegevuskava.

Maanteede äärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhvrvöönd või kavandada müratõke. Puhvrvööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.

Häädemeeste valda läbivana on kavandatud Rail Balticu raudteetrass. Raudtee puhul on tegu müraallikaga, mille müra hindamine ja vajalike leevendusmeetmete kavandamine teostatakse vastavas maakonnaplaneeringus ja projekti keskkonnamõju hindamises.

3.4.3 Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)

Häädemeeste valla üldplaneeringuga pole ette nähtud olulise ruumilise mõjuga ehitise planeerimist Häädemeeste valla territooriumile. Kuna ORME-i ei kavandata, siis ka nende kavandamisega kaasnevaid mõjusid ei ole oodata.

3.5 Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale

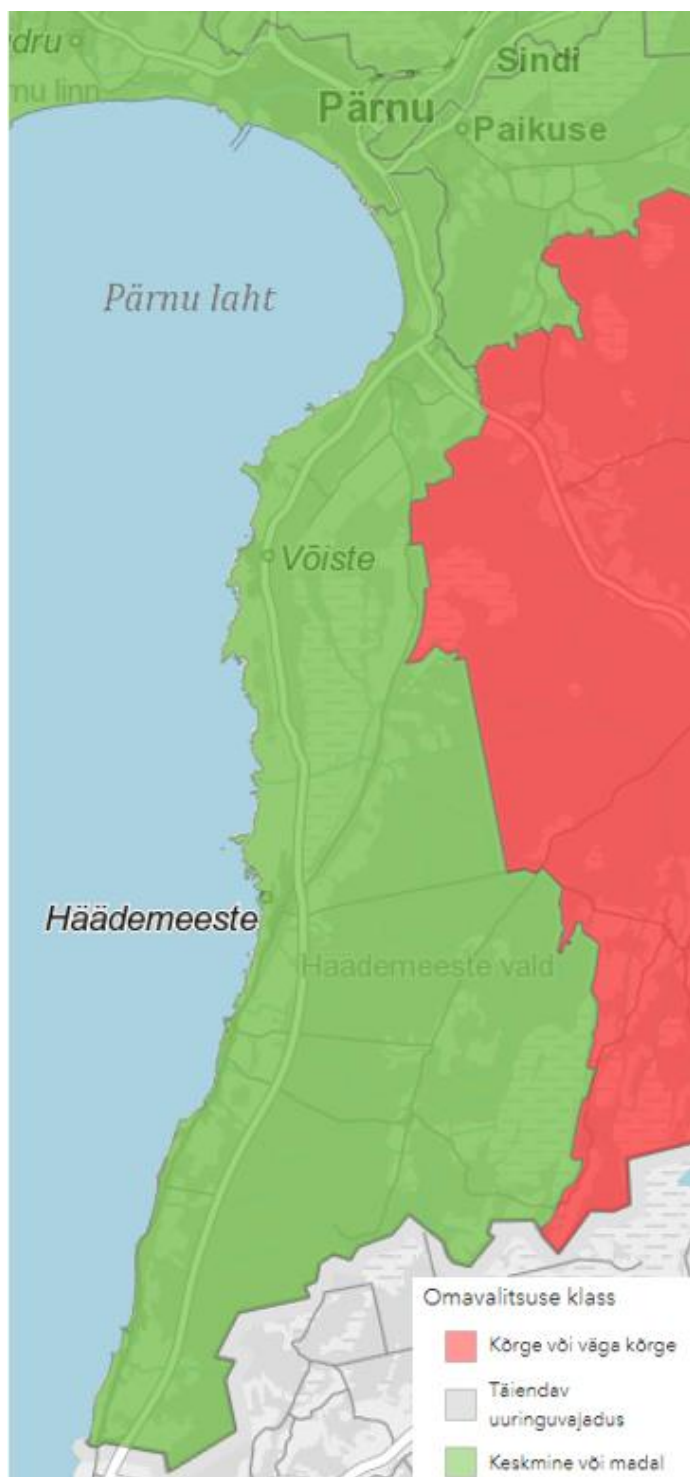
3.5.1 Radoonirisk

Peamine radooniallikas Eestis on pinnas. Radooni tekkimise aluseks on looduslik radioaktiivne lagunemine, mille käigus maapinna sees tekkiv gaasiline radoon võib levida kümnete meetrite kaugusele, jõudes maapinnale ja hoonete siseruumidesse. Põhjavesi ning kodumaised ehitismaterjalid ei ole üldjuhul kõrge radoonisisaldusega.

Eesti pinnas jaotatakse pinnaseõhu Rn-sisalduse alusel Rn-riski tasemelt madalaks (<10 kBq/m³), normaalseks (10–50 kBq/m³), kõrgeks (50–250 kBq/m³) ja eriti kõrgeks (>250 kBq/m³). Eesti radooniriski kaardi kohaselt esineb Häädemeeste vallas pinnaseid, mille radoonitase võib olla kohati kõrge. 2016. aastal OÜ Eesti Geoloogiakeskuse koostatud uurimustööle⁴⁷ tuginedes on Eesti territoorium jagatud tinglikult kolmeks: kõrgendatud radooniriskiga, madala või keskmise radooniriskiga ning täiendava uuringuvajadusega haldusüksused.

Seisuga 2020. a Eesti Geoloogiateenistuse koostatud Eesti pinnase radooniriski kaardi kohaselt (Joonis 7) paikneb Häädemeeste vald „keskmine või madal“ Rn-riski omavalitsuse klassi.

⁴⁷ <https://fond.egt.ee/fond/egf/8800>

Joonis 7. Radoonirisk Häädemeeste vallas (väljavõte Eesti Geoloogiateenistuse radooni veebirakendusest⁴⁸).

2017. a teostatud radooni monitooringu käigus tehti järeldused, et pinnaseõhus säiliva radooni kontsentratsioon sõltub pinnase ja aluspõhjakiivimite litoloogilisest läbilõikest ja nende uraanisisaldusest (edaspidi *U-sisaldusest*), mõõtmise aastaajast ja mingil määral sademetest. Samas punktis otsemõõtmistel saadud pinnaseõhu radoonitase erineb oluliselt kevad-suvistel ja

⁴⁸ <https://gis.egt.ee/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=f4363bc3bae34fe19e04458dc875375e>

sügis-talvistel perioodidel. Selle tõus algab sügisel kui pinnase kasvukiht hakkab enam märguma ja õhuniiskus kasvama. Radooni kontsentratsioon pinnaseõhus saavutab maksimumi hilistalvel (kui pinnas on külmunud) ja langeb kiiresti kevadel kui maapind sulab ja toimub kiire pinnase kuivamine. Heaks näiteks on atlase monitooringupunkt „Suurupi“, mil kevad-suvisel perioodil jäi RnM sügavusel 80 cm tasemele 70–110 kBq/m³ ning sügiv-talvisel perioodil jäi RnM sügavusel 80 cm tasemele 250–330 kBq/m³. Toodud erinevus on tüüpiliselt 2–3 korda, mida tuleb arvestada, kui üksikmõõtmise tulemust mingil maatükil plaanitakse kasutada lähteparameetрина projekteeritava hoone radoonikaitsemeetmete valikul.

Ehitistealuse pinnase radooni riski (edaspidi *Rn-riski*) taseme selgitamisel pole määrava tähtsusega mitte uuringute ajal mõõdetud pinnaseõhu Rn-sisaldus, vaid ehitistealuse pinnase Rn päritolu ja pärast ehitise rajamist kujuneva reaalse Rn-riski taseme selgitamine uuringutulemuste alusel. Just nendest andmetest sõltub projekteeritavate Rn-riski leevendusmeetmete otstarbekus ja efektiivsus. See tähendab, et kui ehitamisel tuuakse tagasitäite pinnas kusagilt mujalt, vähendab see eelnevalt teostatud pinnaseõhu radooniuuringu mõõtetulemuste kasutatavust, sest olulisemaks radooniallikaks võib osutuda hoopis kasutatud täitepinnas. Nimetatud asjaolu tulekski projekteerimisel arvestada. Pärast ehitise rajamist selgitatakse tegelik radoonitase välja siseõhu radoonisisalduse pikaajalise mõõtmisega, milleks õige aeg on 1–2 aastat pärast hoone valmimist ja mis peab toimuma hoone tavapärase kasutamise tingimustes. Ainult selle põhjal on võimalik tagantjärele hinnata, kas projekteeritud radoonikaitsemeetmed olid efektiivsed, kusjuures ainult juhul, kui ehitusjärelvalve info põhjal on teada, et teostus oli kvaliteetne.

Tuginedes Eesti radooni atlasele⁴⁷, siis pääseb radoon majade siseõhku peamiselt majade alusest ja ümbritsevast pinnasest, kuid vähesel määral ka majas tarbitavast põhjaveest. Looduslikes tingimustes toimub üldjuhul sooja õhu liikumine kõrgemale ja selle asendumine maapinna/põrandalähedase külmema, kuid samas ka Rn-rikkama õhuga. See on üks olulisimaid Rn pääsu viise ruumide siseõhku. Sellest lähtuvalt on oluline juba enne uue ehitise projekteerimist olla teadlik alal valitsevast radooni tasemest.

Aladel, kus Rn-sisaldus pinnaseõhus ületab 30 kBq/m³, peab otsustama pinnase radooniuuringu otstarbekuse üle vajalikku oskusteavet omav projekteerija, kes juhindub standardi EVS 840 ajakohasest versioonist. **Projekteerijad peavad arvestama võimaliku radooniriski olemasolu, hindama vajalikke radoonikaitse meetmeid ja neid rakendama, juhindudes Eesti standardi EVS 840 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“ ajakohasest versioonist.**

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28.02.2019 määrusega nr 19 on mistahes hoone ruumiõhu radoonisisalduse aasta keskväärtusele kehtestatud viitetase. Kui hoolimata asjakohasest hoolsusest nii projekteerimisel kui ehitamisel peaks hoone kasutamise käigus siseõhu radoonisisalduse aasta keskväärtuse hindamiseks sobiliku mõõtmise tulemusena ilmnenud, et viitetase on ületatud, on seda võimalik ka hiljem ehituslikult korrigeerida.

3.5.2 Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht

Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted on kemikaaliseadusest tulenevalt künniskogusest või alammäärast suuremas koguses ohtlikke kemikaale käitlevad ettevõtted. Alammäärad ja künniskogused on kehtestanud 02.02.2016. a majandus- ja taristuminister määrusega nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord¹“.

Vastavalt Maa-ameti Geoportaali andmetele asub Häädemeeste vallas ainult kaks ohtliku ettevõtet:

- Airok OÜ Aminolte viljakuivati vedelgaasipaigaldis (C-kategooria), ohuala raadius 382 m. Kemikaalid: Propan-butään ehk LPG – Papisilla küla.
- Leca Eesti AS vedelgaasipaigaldis (C-kategooria), ohuala raadius täpsustamisel.

Häädemeeste valla põhjaosa kattub väga väikeses osas C-kategooria ohtliku ettevõtte Pärnu linnas paikneva Vedelgaas OÜ Reiden Pärnu ohuala raadiusega.

Maakasutuse planeerimisel ja ehitiste projekteerimisel on asjakohane lähtuda Päästeameti koduleheküljel leitavast metoodikast „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“. Nimetatud metoodika kohaselt on ohtlik ala ohuala osa, milles võib õnnetuse ohtlik väljund tekitada inimesele tervisekahjustusi ning ehitisele kergeid kahjustusi. Ohtliku ala välispiir on üheaegselt ka ohuala välispiiriks.

ÜP on asjakohane seada tingimus, mille kohaselt ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete kavandamisel tuleb arvestada ettevõttest lähtuvaid riske ja ohte ning vajadusel vältida ettevõtete ohutsoonide kattumist tundlike aladega (nt elamud ja ühiskondlikud hooned, puhkealad). Ohualades asuvate maa-alade edasisel planeerimisel tuleb käsitleda ohtliku ettevõtte võimalikku mõju ja riske (st selgitada välja, milline oht kaasneb õnnetuse puhul) ning asjakohastel juhtudel ennetusmeetmeid.

3.5.3 Mõju sotsiaalsele taristule⁴⁹

Häädemeeste rahvaarv seisuga 01.01.2022. a on 4986, pindala 494,72 km².

Kogu Pärnumaa elanikkonnast elab Häädemeeste vallas u 5%. Pärnumaal elab 01.01.2022. a seisuga 86 402 elanikku. Pärnumaa pindala on 5418,73 km². Keskmise asustustihedus Häädemeeste vallas on 9 elanikku ruutkilomeetri kohta, olles tunduvalt väiksem nii Eesti keskmisest asustustihedusest, mis on 29,31 inimest km² kui ka Pärnumaa asustustihedusest, mis on 15,94 inimest km².

Häädemeeste vald on kasvava rahvastikuga vald. Kõige kiiremini on elanike arv kasvanud Pärnu linnale lähemal paiknevates Laadi, Uulu, Reiu, Leina, Lepaküla, Tahkuranna, Mereküla ja Piirumi külades ning samuti valla lõunaosas asuvates Rannametsa, Majaka, Soometsa, Sooküla, Massiaru, Papisilla, Jaagupi, Pulgoja ja Urissaare külades. Ülejäänud külade rahvastik on püsinud stabiilsena või mõõdukalt kahanenud.

Sarnaselt ülejäänud Eestiga on vallas enim 50–59 aastaseid (690 inimest), 45–49 aastaseid (322 inimest) ja 20–29 aastaseid noori (511 inimest). 20–29 aastaste noorte arv on vähenenud pea 100 inimese võrra. Häädemeeste valla rändesaldo on piirkonniti erinev. Saabujaid on 2021.a. enim Reiu, Laadi, Uulu, Tahkuranna ja Rannametsa küladesse.

Häädemeeste vallas on märkimisväärne suveelanike kogukond, keda lisandub rannaäärsetele aladele aasta-aastalt üha enam. Soovitakse kohapeal tarbida teenuseid ja külastada kultuuriüritusi. Enim hinnatakse valla mereäärset asukohta, ilusat loodust ja vaikset keskkonda, kuid muret tuntakse suvekodude turvalisuse pärast. Kõike seda saab pakkuda vald eelarves olevate vahendite eest, vahendid aga tulevad eelarvesse suuresti tulumaksust. Ehkki paljud suveelanikud veedavad mitu kuud aastas Häädemeestel, on enamikel suveelanikel töö ja kodu teistes omavalitsustes, mille pakutavad teenused on sissekirjutuse järgi olulisemad (nt haridus, transport). Valla küsitlustest selgus, et paljud suveelanikud on Häädemeestel suvitanud juba

⁴⁹ HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2022- 2026 HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2022- 2026

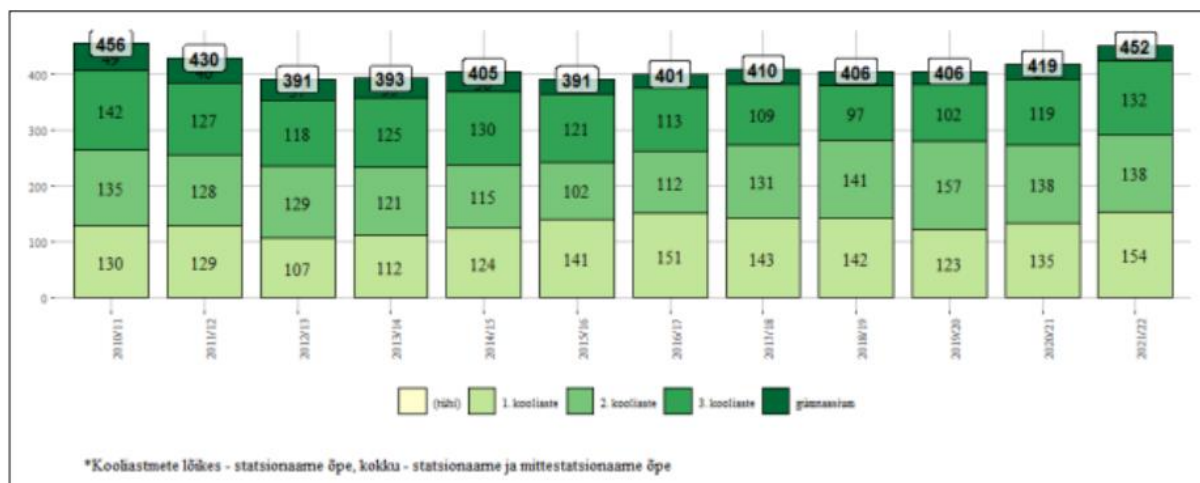
aastakümneid ning tekkinud on oma kogukonnad, kes osaliselt löövad ka sesoonselt kaasa valla tegevustes. Suveelanikud tunnevad end kogukonna liikmetena ning on sotsiaalselt aktiivsed.

Piirkonda nähakse suvituskohana. Aastaringse elamise probleemidena tuuakse välja töökohtade vähesust ja talvise perioodi tegevuste vähesust. Samuti pole paljude suveelanike hooned kohandatud aastaringseks tegutsemiseks.

Häädemeeste vallas tegutsevaid ettevõtteid iseloomustab üsna väike töötajate arv ning tegutsemine väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites. Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev (osalt nõukogude ajast pärit) tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu. Aktiivsemad ettevõtluspiirkonnad on Uulu tööstusala, Võiste endise Karusloomafarmi ala ja Võiste töökoja ala ning olulisemad tegevusalad on metsandus, teenindus, puidutöötlemine, põllumajandus, tööstuslik tootmine, ehitus, aiandus ja turism.

Seisuga 17.06.2022 oli Häädemeeste vallas registreeritud 663 osaühingut, 176 füüsilisest isikust ettevõtjat, 106 mittetulundusühingut, üks aktsiaselts ja üks sihtasutus, 65 korteriühistut, üks usaldusühing.

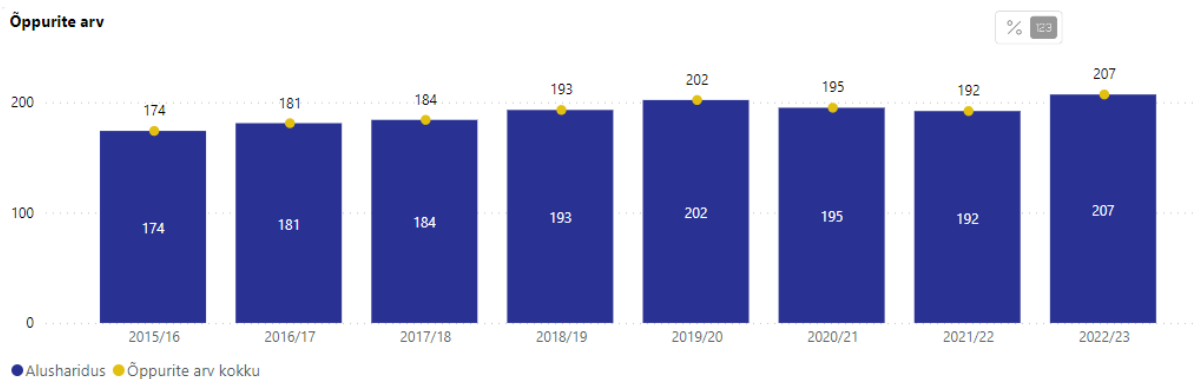
Häädemeeste vallas tegutseb 8 haridusasutust: Häädemeeste Keskool, Uulu Põhikool, Metsapoolse Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Uulu Lasteaed, Häädemeeste Lasteaed, Kabli Lasteaed, Häädemeeste Muusikakool.

Joonis 8. Õpilaste arv üldhariduses 2010/11-2021/22.

Häädemeeste vallas tegutsevad kultuurialal järgmised asutused: Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus (KSK), Uulu Raamatukogu, Tahku Tare külakeskus, Võiste Raamatukogu, Häädemeeste Raamatukogu, Häädemeeste Huvikeskus (Häädemeeste Seltsimaja), Häädemeeste Muuseum, Kabli Seltsimaja, Häädemeeste Raamatukogu laenutuspunkt, Massiaru Raamatukogu (alates 01.09.2016 haruraamatukoguna), Treimani Rahvamaja, Treimani Raamatukogu (alates 01.09.2016 haruraamatukoguna). Rahvusvaheliselt on tuntud: SA Jõulumäe Tervisespordikeskus, Lottemaa, Pärnu Bay Golf Links.

Õppurite arv

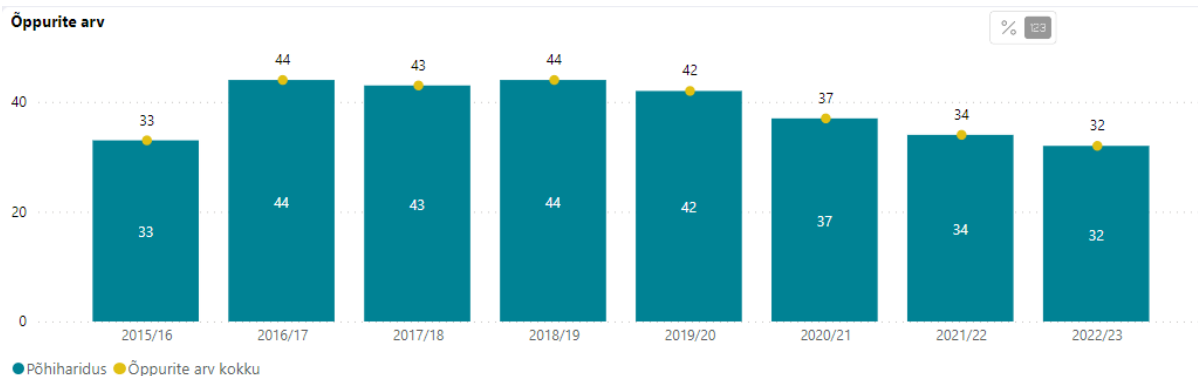

Joonis 9. Häädemeeste valla lasteaia laste arv. Allikas: www.haridussilm.ee

Tabel 18. Häädemeeste valla lasteaia laste arv lasteaegade lõikes. Allikas: www.haridussilm.ee

Õppeasutus	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Häädemeeste lasteaed	48	53	50	50	63	65	59	67
Kabli lasteaed	25	26	23	27	29	25	23	21
Tahkuranna Lastead-Algkool	32	29	31	31	33	31	28	22
Uulu lasteaed	69	73	80	85	77	74	82	97
Kokku	174	181	184	193	202	195	192	207

Õppurite arv

Joonis 10. Häädemeeste valla põhikooli (Tahkuranna Lastead-Algkool) laste arv. Allikas: www.haridussilm.ee

Häädemeeste vallas pakuvad huvitegevusi järgmised asutused: Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus (KSK), Tahku Tare külakeskus, Häädemeeste Huvikeskus, Kabli Seltsimaja ja Treimani Rahvamaja.

Rahvatervis Esmatasandi arstiabi osutatakse Uulu ja Võiste arstipunktides (OÜ Surju Tervisekeskus) ning Häädemeeste perearstikeskuses (OÜ Häädemeeste Perearstikeskus). Vallas on üks apteek – Häädemeeste apteek.

Vallal on tihe koostöö Pärnu Haiglaga, kes pakub muid raviteenuseid. Samuti on Häädemeestel Pärnu Haigla üks kiirabi õebrigadidest.

Valla sotsiaalset taristut võib pidada võrdlemisi hästi toimivaks. ÜP loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajaduste rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse (sh kergliiklusteed) tagamiseks.

3.5.4 Mõju ettevõtlusele

Häädemeeste valla üldplaneeringu üheks eesmärgiks on edendada piirkondlikku ettevõtlust ja luua positiivne keskkond kohaliku majanduse mitmekesistamiseks.

Häädemeeste vallas tegutsevaid ettevõtteid iseloomustab üsna väike töötajate arv ning tegutsemine väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites. Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev (osalt nõukogude ajast pärit) tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu. Aktiivsemad ettevõtluspiirkonnad on Uulu tööstusala, Võiste endise Karusloomafarmi ala ja Võiste töökoja ala ning olulisemad tegevusalad on metsandus, teenindus, puidutöötlemine, põllumajandus, tööstuslik tootmine, ehitus, aiandus ja turism.

Seisuga 03.07.2020 oli Häädemeeste vallas registreeritud 560 osaühingut, 183 füüsilisest isikust ettevõtjat, 95 mittetulundusühingut, üks aktsiaseltsi ja üks sihtasutus. Ettevõtluse ruumilise arengu kavandamise osas on Häädemeeste vallas ette näinud neli suuremat tootmispiirkonda Tahkuranna piirkonnas. Üks asub Uulu keskuses, kus on vabu krunte, millest osa vajab lõpuni arendamist. Teine paikneb Võiste endise karusloomafarmi piirkonnas, kolmas Võiste endise töökoja piirkonnas. Reiu külas piirdub tootmismaa AS Tarriks saeveskiga, küll on üldplaneeringuga ette nähtud sealse ala laienemine. Võimalik on veel välja arendada ca 7,27 ha suurune Lillepõllu elamumaa kinnistu Uulu külas, mis asub Uulu tööstusala vastas ning kuulub vallale. Häädemeeste piirkonnas on tootmisalad eelkõige Häädemeeste alevikus ja Arumetsa külas, samuti Treimani külas, sh sadama piirkonnas.

Uute töökohtade loomine on seotud täiendavate investeeringutega infrastruktuuri, mis meelitaksid valda uusi ettevõtteid, kes looksid uusi töökohti. Tööstusalade väljaarendamise peamiseks takistuseks on eelkõige puuduv ühisveevärk, -kanalisatsioon, ühendusteed, küte, sidekaablid. Maakonna tasakaalustatud arenguks peavad tööstusalad olema ühtlaselt välja ehitatud nii Pärnu linnas kui ka ümber Pärnu linna ning kaugemal piirkondades, seda nii põhja kui ka lõuna suunas, kuna valla käekäigu ja kohaliku tööhõive soodustamise seisukohalt on tervikliku infrastruktuuriga tehnokülade olemasolu väga vajalik.

ÜP-s soositakse äri- ja tootmistegevust eelkõige juba toimivates ettevõtluspiirkondades, samuti olemasoleva hoonestuse baasil. Üldplaneeringu mõju ettevõtlusele on eeldatavalt positiivne.

3.6 Mõju kultuurilisele keskkonnale

Kultuuriväärtuste kaitset reguleerib muinsuskaitseeadus. KSH aruandes eeldatakse, et kõigi tegevuste kavandamisel järgitakse õigusakte ning seega KSH aruandes muinsuskaitseeadusest ja selle alamaktidest tulenevaid kitsendusi ja tingimusi välja ei tooda.

3.6.1 Väärtuslikud maastikud ja teelõigud

Häädemeeste valla väärtuslike maastike on algselt määratud Pärnu maakonnaplaneeringu lisa 3 „Pärnumaa väärtuslikud maastikud⁵⁰“. Väärtuslike maastike valikul lähtuti eelkõige Pärnumaa eripärase ning maastike kultuur-ajaloolisest, esteetilisest, loodus-, identiteedi- ja puhkeväärtusest. Väärtuslike maastike lõplik valik tehti järgmiste kriteeriumide alusel: erinevate väärtuste suur kokkulangevus alal, alade tüüpilisus või esindatus Pärnumaal, kättesaadavus ja ligipääsetavus ning alade populaarsus kohalike elanike seas.

⁵⁰ https://maakonnaplaneering.ee/wp-content/uploads/2021/09/Lisa-3_-Parnumaa-vaartuslikud-maastikud.pdf

Häädemeeste valda jäävad Pärnu maakonnaplaneeringuga määratud järgmised väärtuslikud maastikud: Reiu jõe suudmeala (A1), Pärnu rannaniit (A29), Uulu-Tahkuranna-Jõulumäe (A10), Rannametsa (A11), Häädemeeste (A12), Ikla-Kabli-Jaagupi (A13) ja Põhja-Liivimaa (A14).

Häädemeeste valla üldplaneeringuga täpsustatakse väärtuslike maastike piire ja kasutustingimusi. Piiride selgitamisel võeti aluseks looduslikud piirid ning juba kujunenud asustuse struktuur. Näiteks jäeti väärtusliku maastiku piiridest välja olemasolevad ettevõtlusalad, samas korrigeeriti väärtuslike piiride paiknemist, võttes arvesse väärtuslike maastikuelementide kaasamist.

Häädemeeste valla ÜP-ga uusi väärtuslike maastike ei määrata, ÜP-ga maastike piiride täpsustamine on asjakohane ning ei ole oodata ÜP elluviimisega kaasnevana olulist ebasoodsat mõju väärtuslikele maastikele.

3.6.2 Mõju kultuurimälestistele

Kultuurimälestiste riiklikus registris on Häädemeeste vallas registreeritud 222 objekti, nendest 11 ajaloomälestist, kuus arheoloogiamälestist (sh üks ajalooline looduslik pühapaik), 10 ehitismälestist ja 195 kunstimälestist. Riikliku kultuuripärandi objektide kaitse on reguleeritud muinsuskaitseadusega.

ÜP koostamisel on asjakohases täpsusastmes arvestatud riiklikus registris olevate kinnismälestistega. ÜP ei tee ettepanekut täiendavate objektide määramiseks kultuurimälestiste hulka. Kultuurimälestiste kaitset, sh tööde tegemist kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis reguleerib muinsuskaitseadus. Kuna üldplaneering on kooskõlas õigusaktidega, sh muinsuskaitseadusega, siis ei ole oodata, et üldplaneeringuga põhjustataks olulist ebasoodsat mõju kultuurimälestistele.

3.6.3 Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele

XX sajandi arhitektuuripärandi omapära seisneb selles, et tehnoloogilised ja ühiskondlikud protsessid on 20. sajandi keskonda radikaalselt muutnud – tulnud on uued hoonetüübid, ehitusmaterjalid ja tehnoloogiad. Kogu sajandi vältel ei ole pärand olnud üksluine. Sajandi alguses domineerisid maal traditsioonilised eluviisid, hoonetüübid ja ehitusmaterjalid. Mõnikümmend aastat hiljem toimus aga radikaalne muutus, mille käigus tuli nõukogude ideoloogia kohaselt likvideerida erinevused linna ja maa vahel ning ehituse täieliku industrialiseerimisega hakati seda ka usinalt teostama.

Häädemeeste vallas on 17 XX sajandi arhitektuuripärandi objekti. Üldplaneering XX sajandi arhitektuuripärandiks olevaid hooneid ei käsitle. Üldplaneeringu mõju XX sajandi arhitektuuripärandi säilimisele võib pidada seega neutraalseks.

3.6.4 Mõju maaehituspärandi objektidele

Maaehituspärandi hulka kuuluvad väärtuslikumad ja ajastuse iseloomulikud rehemajad (eestlaste vanad traditsioonilised elamud ja nende juurde kuuluvad talukompleksid), vallamajad ning koolimajad. Tuginedes Maaehituspärandi andmekogus⁵¹ esitatud toodule, siis on Häädemeeste vallas kolm vallamaja ja 11 kooli.

⁵¹

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=rehemaja&action=list>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-parishouse>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-school>

Häädemeeste vallas oleva kolme vallamaja seisund on hea kuni rahuldav, mis varieerub olenevalt hoone konstruktsiooni osast.

Häädemeeste vallas oleva 11 kooli seisund on väga hea kuni rahuldav, mis varieerub olenevalt hoone konstruktsiooni osast.

Üldplaneering maaehituspärandid ei käsitle. Üldplaneeringu mõju maaehituspärandi säilimisele võib pidada seega neutraalseks.

3.6.5 Mõju militaarpärandi objektidele

Tuginedes andmekogule⁵², siis ei ole Häädemeeste vallas militaarpärandi objekte.

3.6.6 Mõju pärandkultuuriobjektidele

Pärandkultuuri objektideks on valdavalt põlised talukohad ja talude juurde kuuluvad objektid, põlispuud, kiviaiad, lubjaahjud, raudteerajatised jpm. Pärandkultuuri objekte on Häädemeeste vallas registreeritud 354.

Pärandkultuuriobjekte väärtustatakse üldplaneeringus tuues välja hooldussoovitused. Üldplaneeringul pärandkultuuriobjektidele otsene mõju puudub või on vähesel määral positiivne.

3.6.7 Mõju miljööväärtuslikele aladele

Üldplaneering ei määra eraldi miljööväärtuslike alasid. Üldplaneeringus on leitud, et Häädemeeste Vallavalitsusel puuduvad vajalikud meetmed ja ressursid pärandi hoidmiseks ning võimalike üldplaneeringuga kehtestatavate piirangute järelevalveks. Pole otstarbekas kehtestada kohustusi vana ehituspärandi säilitamiseks, kui puudub tõhus kontrollimehhanism ja võimalus nõuete täitmise üle järelevalvet teostada.

Olulist erinevust lähenemises võrreldes kehtivate üldplaneeringutega ei ole. Kehtivad üldplaneeringud sisaldavad leebid miljööväärtuslike alade käsitlusi tuues välja asustusstruktuuri säilitamise nõude. Uues üldplaneeringus on seatud võrdlemisi ulatuslik detailplaneeringu koostamise kohustus ning elamute ehitamisel on kehtestatud tingimus, et elamute asukoht tuleb valida lähtudes olemasoleva asumi struktuurist (mis seisneb hoonete paiknemises üksteise suhtes või krundil, kaugusest tänavast jne), arvestades seadustest tulenevaid kitsendusi. Samuti seatakse tingimus, et olemasolevas väljakujunenud elamupiirkonnas tuleb lähtuda konkreetse asumi hoonestuslaadist. Seega ei erine tingimused põhimõtelt kehtivatest ja ei ole oodata olulist ebasoodsat mõju kultuuripärandile.

3.6.8 Mõju kalmistutele ja matmispaikadele

Vastavalt andmekogule⁵³ asub vallas 11 kultuurimälestisena kaitse all olevat kalmistut (Tabel 19).

Kultuurimälestisena kaitse all olevatele kalmistutele ja teistele matmispaikadele kehtivad muinsuskaitseadusest tulenevad kitsendused. Lisaks tuleb arvestada, et kalmistute tegevust reguleerib kalmistuseadus.

⁵² <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage>

⁵³ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument>

Tabel 19. Häädemeeste vallas kultuurimälestisena kaitse all olevad kalmistud.

Reg nr	Kalmistu	Asukoht	Kirjeldus
28744	Võiste kalmistu	Võistre alevik, Kaare tn 8	<p>Kalmistu on 2,6 ha suurune männimetsaga ümbritsetud peaaegu riskülikukujuline ebatasase pinnaprofiiliga ala, mille NW tipp on põhja suunas välja "venitatud". Kalmistuala koosneb kolmest hästieristuvast erinevatel aegadel kasutusele võetud osast. Vanimate matustega on kalmistu keskosa.</p> <p>Kogu kalmistu on piiratud 0,6–0,8 m kõrguse maakivikuhjatisega. Kalmistu lääneküljel on kaks kolmepostilist sarnase ehitusega väravat: põhjapoolsem on moodustatud kahest silikaatpostist (0,55×0,55×1,6 m), jalgvärvapost on madalam (1,4 m). Postide vahelised avad on vastavalt 2,2 ja 0,8 m. Avad on suletavad keevisvõredega. Lõunapoolsema värava postid on rõhutatud vuugiga tahatud maakividest. Postide mõõddud on samad, ainult transpordi läbipääsuks jäetud ava on suurem – 2,6 m. Ka selle värava sulgemiseks kasutatakse keevisvõresid.</p> <p>Kalmistu vanimas osas on palju enalasehekke ja sireleid. esineb kõrgeid betoonpiirdeid, tellistest laotud piirdeid.</p> <p>Tähistest on ristiga sambad, paar hauasammast, betoonristid, puuristid. Sepishauatähiseid on 11. Kalmistu esisel alal on kaev ja prügi ladustamise koht.</p>
28739	Häädemeeste vana kalmistu	Häädemeeste alevik, Pärnu mnt 46//Lepiku	<p>Kalmistu pindala on 2,62 ha. Kalmistu välispiirdeks on kivikuhjatis, kõrgusega kuni 1,2 m. Kalmistul paikneb palkkabel, mõõtudega 6,5×4,3 m ja kõrgusega 5,0 m. Kabel on läbikäidav, olnud ilmselt kasutuses kalmistu vanema osa jaoks värvakabelina. Kalmistu lääneküljel on kolm väravat: 2 värvat on kujundatud metallpostidele avaga 2,0 m paigaldatud sepihvõredest ning üks jalgvärava kabeli kõrval, ühepoolne - metallpost sepihvõrega. Põhjasuunal on kaks väravat, samuti metallpostidel avaga 2,0 m paigaldatud sepihvõred.</p> <p>Kalmistul on kaev ja betoonist kuuekandiline välikantsel, läbimõõduga 1,5 m.</p>
27814	Kalmistu	Tahkuranna küla, Võtsiranna	<p>Kalmistu paikneb üksikute vanade puude ja võsaga kaetud kolmel kuni 2 m kõrgusel künkal. Kalmistu alale on kaevatud erineva suuruse ja sügavusega kaevikuid ning auke. Kungaste idaküljel vana maakividest karjaaed.</p> <p>Lõunapoolseimal künkal, maja vundamendi augu kaevamise käigus, paljastusid ca 60–70 cm</p>

Reg nr	Kalmistu	Asukoht	Kirjeldus
			sügavuses hästisäilinud inimskeletid.
11749	Kalmistu	Uuemaa küla, Niilo	Inimluude, arheoloogilise kultuurikihi olemasolu.
11747	Kalmistu "Veskimägi", "Keldrimägi"	Rannametsa küla, Muhu	Inimluude, arheoloogilise kultuurikihi olemasolu.
11746	Kalmistu	Rannametsa küla, Surju metskond 17	Kalmistu asub tuiskliivast põhja-lõuna suunalisel rannavallil. Seljandiku mõõtmed N-S suunas on 100 m, W-E suunas 400 m. Mäe eripäraks on aeglane laugjas tõus. Seljandik on kaetud männimetsaga. 1941. aastal toimus antud piirkonnas lahingutegevus, sellest ajast on seljandiku lõunanõlval on rida kaevikuauke. Seljandikul on säilinud ka teisi varasemaid sissekaeveid.
11745	Kalmistu „Tauste kalme“	Massiaru küla, Selja	Inimluude, arheoloogilise kultuurikihi olemasolu.
8340	Metsaküla kalmistu	Metsaküla, Metsaküla kalmistu	Üldpindala 1,19 ha. Kalmistu välispiirdeks on madal kivikuhjatis, kõrgusega kuni 0,4 m. Kalmistu läänvärav (peavärav) on kolmepostiline, laotud silikaadist, mõõtudega 0,55×0,55×1,55(h) m, avad 2,2 ja 0,8 m, keevisvõredegale suletavad. Kalmistu idavärav on kahepostiline, samuti silikaatkividest laotud (0,55×0,55×1,5 m), avaga 0,8 m, vahel keevisvõre. Kalmistul on puidust lihtne välikantsel. Kalmistul on monteeritud punastest graniitplokkidest hauatähis II maailmasõjas langenud nõukogude sõduritele. Kalmistul on kaev. Vanemad kui II maailmasõja lõpp hauatähised ja piirded: metallhauatähised – 131, sh sepised – 18; sepisaiaid – 18; kivist hauatähised – 12.
8312	Treimani kalmistu	Treimai küla, Treimani kirik	Kalmistu välispiirdeks on maakivimüüritis, mis ulatub 1–2 kivikõrgusest (u 30 cm) idaküljel kuni 1 meetrini põhjaotsal. Düün, millel kalmistu asub, lõpeb idaküljel järsu langusega, mis kohati ulatub kuni 10 m. Kohati on müüritis mattunud prahi alla, kohati lagunenu olematuks. Kalmistu lääneküljel on 2 keevisväravat, suurem kahepoolne, kivipostidel, avaga 2,1 m; väiksem, tööriistakuuri(kabeli?) kõrval, torupostidel, 1 m. Nii kiriku kui kuuri (kabeli) lähedal on kõrgeid pühitsus(mälestus?)ristid. Tööriistakuurina kasutatakse ilmselt kabelina teeninud hoonet, see on laudadest, 6,0×5,0×7,5 m telkkatusega hoone, millel asub ladina rist. Kalmistul on kaev ja kemmerg. Vanemaid hauatähiseid: metallhauatähised – 43; sh sepised – 22; sepisaedu – 1; kivist hauatähiseid – 5, sh

Reg nr	Kalmistu	Asukoht	Kirjeldus
			graniidist monument August Einastele, talupidaja ja ühiskonnategelasele. Monumendil on pronksist reljeef majaka kujutise ja aastaarvuga: 1925.
8311	Urissaare kalmistu	Urissaare küla, Urissaare kalmistu	Üldpindala 0,79 ha. Kalmistu välispiirdeks on kivikuhjatis, kõrgusega 0,6–0,8 m. Kalmistu peavärv on lääneküljel – maakivist postid ristlõikega 0,6×0,6 m ja kõrgusega 2,0 m; ava 2,1 m, suletav sepisvõredega. Kalmistu põhjaküljel on müüritises läbikäik. Kalmistul on tseremoniaaltoimingute pidamiseks lihtne välikantsel mullast kõrgendikul. Kalmistul on kaev. Vanemad kui II maailmasõja lõpp hauatähised ja piirded: metallhauatähised – 30, sh sepised – 4; sepisaiaid – 6; kivist hauatähised – 6.
8308	Häädemeeste kalmistu	Häädemeeste alevik, Õigeusu kalmistu	Üldpindala on 2,7 ha. Kalmistu välispiirdeks on kivikuhjatis, kõrgusega 1,2 m. Kalmistu põhjaküljel on kaks värvavat (lubibetoonist, pealt tsementkrohviga kaetud postid h – 1,6 m, ristlõikes 0,8×0,8, avaga 2,0 m). Postidel on aasad, võred puuduvad. Kalmistu läänevärava moodustavad analoogsed postid, ees on puitvõred. Kalmistu lõunatipus on müüritises läbikäik. Kalmistul on tseremoniaalsete toimingute teostamiseks välikantsel. Kalmistul on kaev. Vanemad kui II maailmasõja lõpp hauatähised ja piirded: metallhauatähised – 248, sh sepised – 123; sepisaedu – 27; kivist hauatähiseid – 40; hauakomplekse -ümargraniitpostid+sepiskett – 6.

ÜP kaardil on esitatud üheksa kalmistu juhtotstarbega maa-ala. Üldplaneeringu mõju kalmistutele on neutraalne. Tegutsevatele kalmistutele võib mõju pidada mõõdukalt positiivseks.

3.6.9 Mõju arheoloogiapärandile

Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogia-tundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiaturundlike alasid. Seetõttu tuleb Muinsuskaitseameti hinnangul⁵⁴:

⁵⁴ 11.02.2022 nr 1.1-7/2672-6.

- 1) KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus;
- 2) Prognoositud arheoloogiatundlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui:
 - algatatakse detailplaneeringut;
 - ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m².

Eelnevalt nimetatud tingimustest esimese puhul tuleb arvestada, et selle kandmisel üldplaneeringusse rakendub vastav kooskõlastamise nõue ka teistele otsustajatele KeHJS mõistes ehk tingimus rakendub ka näiteks KMH või KMH eelhinnangu nõudega keskkonnalubade taotlustele Häädemeeste valla territooriumil.

Nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiatundlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tuleb tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse Muinsuskaitseameti poolt arheoloogiatundlikud alad 2021. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.

Üldplaneeringu mõju arheoloogiapärandile on neutraalne. Juhul kui arheoloogiatundlikud alad esitatakse informatiivsena üldplaneeringus ning seatakse neile tingimused, siis võib mõju arheoloogiapärandile pidada selle parema teadvustamisega seonduvalt vähesel määral positiivseks.

3.6.10 Mõju pühapaikadele

Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuta rahvapärimuslikud ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud paigad või asjad. Need on olulised rahvapärimuskultuuri ning kohaliku identiteedi kandjad. Osaliselt on looduslikud pühapaigad kas muinsus- või looduskaitse all.

Kultuurimälestisena kaitstavat ajaloolist pühapaika on vallas ainult üks – Ohvrikoht Tootusemägi (reg nr 11748). Kaitse all olevatele pühapaikadele rakenduvad muinsuskaitseadusest tulenevad kitsendused, mille järgimine tagab nende säilimise. Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud õigusaktidest.

3.7 Mõju kliimale ja kliimamuutustegakliimamuutustega kaasnevad mõjud

Kliimamuutuste peamiseks põhjustajaks on kasvuhoonegaaside heide. Kasvuhoonegaaside emissiooni peamiseks allikaks on fossiilsete kütuste tootmine, töötlemine ja põletamine ning energia tootmine. Häädemeeste valla territooriumil paikneb tööstusettevõtteid võrdlemisi vähe ning ka omavalituse energiatarbimine on nii elaniku kui pindala kohta tugevalt alla Eesti keskmise⁵⁵. Üldplaneeringus ei kavandata tuuleparkide rajamist seoses vallas esinevate loodusväärtuste kõrge osakaaluga. Samuti põhjendab omavalitsus tuuleparkide rajamise

⁵⁵ Kohalike omavalituste võrdlusanalüüsis kasutatud andmed ja tulemused (elektri andmed 2019. aasta kohta, ülejäänud andmed 2018. aasta kohta). Kättesaadav: https://www.mkm.ee/energeetika-ja-maavarad/analusid-ja-uuringud?view_instance=0¤t_page=1.

välitamist oma territooriumile võimalike ulatuslike meretuuleparkidega omavalitsusega piirneval merealal. Samas seatakse üldplaneeringus tingimused päikeseparkide rajamiseks. Päikeseelektrijaamade rajamine elektrienergia tootmiseks tähendab taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise osakaalu suurendamist, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks omades seeläbi potentsiaalset positiivset mõju kliimamuutuste pidurdamisele. Päikeseelektrijaamade potentsiaalsel rajamisel on seega positiivne mõju Eesti kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamisele ning Eesti kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Häädemeeste valla üldplaneeringu koostamisel tuleb seoses omavalituse paiknemisega arvestada kliimamuutustega kaasnevaid mõjusid. Kliimamuutuste tõttu suureneb nii maismaa kui ka merealade temperatuur ning muutub sademete hulk ja jaotus, mis toob omakorda kaasa keskmise meretaseme tõusu kogu maailmas, rannikuerosiooni ohu ning raskemad ilmastikuga seotud loodusõnnetused. Kliimamuutustega kohanemiseks on riiklikul tasemel koostatud Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030⁵⁶. Kliimamuutustega kohanemise arengukava strateegiliseks eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

Arengukava kohaselt pole Eestis kliimamuutused nii äärmuslikud kui paljudes teistes maailma ja Euroopa Liidu riikides, kuid ka meil võib prognooside alusel 21. sajandi jooksul oodata järgmisi muutusi:

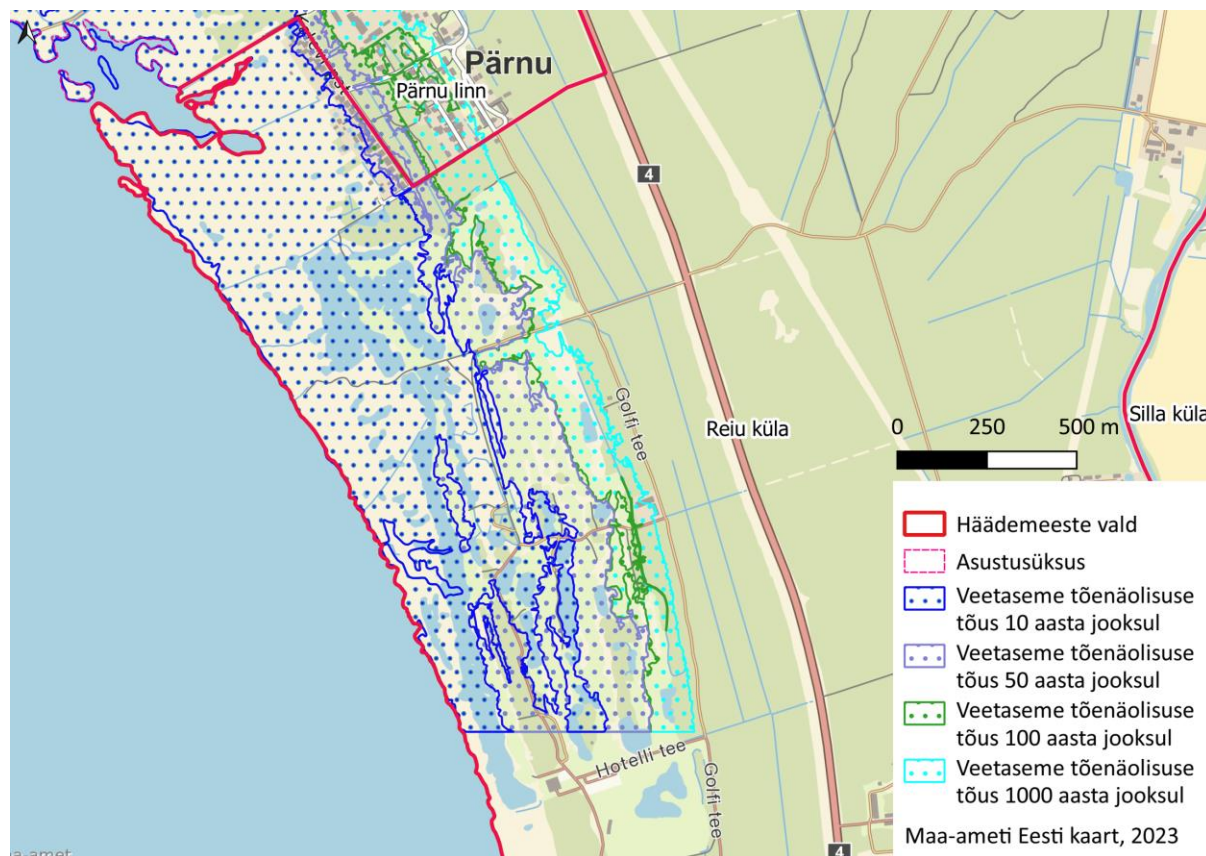
- temperatuuritõus, mis on Eestis 20. sajandi teises pooles olnud kiirem kui maailmas keskmiselt, sellest tulenevad jää- ja lumikatte vähenemine; kuuma- ja põuaperioodid; muutused taimekasvus; võõrliikide, sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate levik, külmumata ja liigniiske metsamaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energia tarbimistippude muutused; elanike terviseprobleemide sagenemine jms;
- sademete hulga suurenemine eriti talveperioodil ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosiooni ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve elamute/rajatiste ümberpaigutamiseks, kaevandusvete pumpamismahu suurenemine jms;
- tormide sagenemine ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimise võimele.

Kuumalainete sagenemine on üks peamisi tulevikukliima riske nii Eestis kui ka mujal maailmas. Kuumalained võimenduvad eeskätt linnades, aga ka tiheasustusaladel soojussaare efektina, kus suured tumedad pinnad (nt: asfaltteed, asfaltkattega parklad, bituumenkatused) neelavad suurema osa päikesekiirgusest, mis omakorda kütavad õhku. Soojussaare efekti saab leevendada piirates planeeringu- ja ehituslahendustega soojuse akumulierimist ning rakendades linnakeskkonnas mikroklimaatilisi meetmeid, säilitades ja laiendades rohealasisid, haljastust ja veekogusid.

Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide ning üleujutusohuüleujutusohu vähendamise osas. Üldplaneering väärtustab rohealasisid ja nende säilimist. Elukeskkonna ning tootmisalade kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rohealade ja haljastuse tagamisele, mis leevendavad mikrokliima mõjusid, sealjuures aitavad vähendada soojussaarte teket.

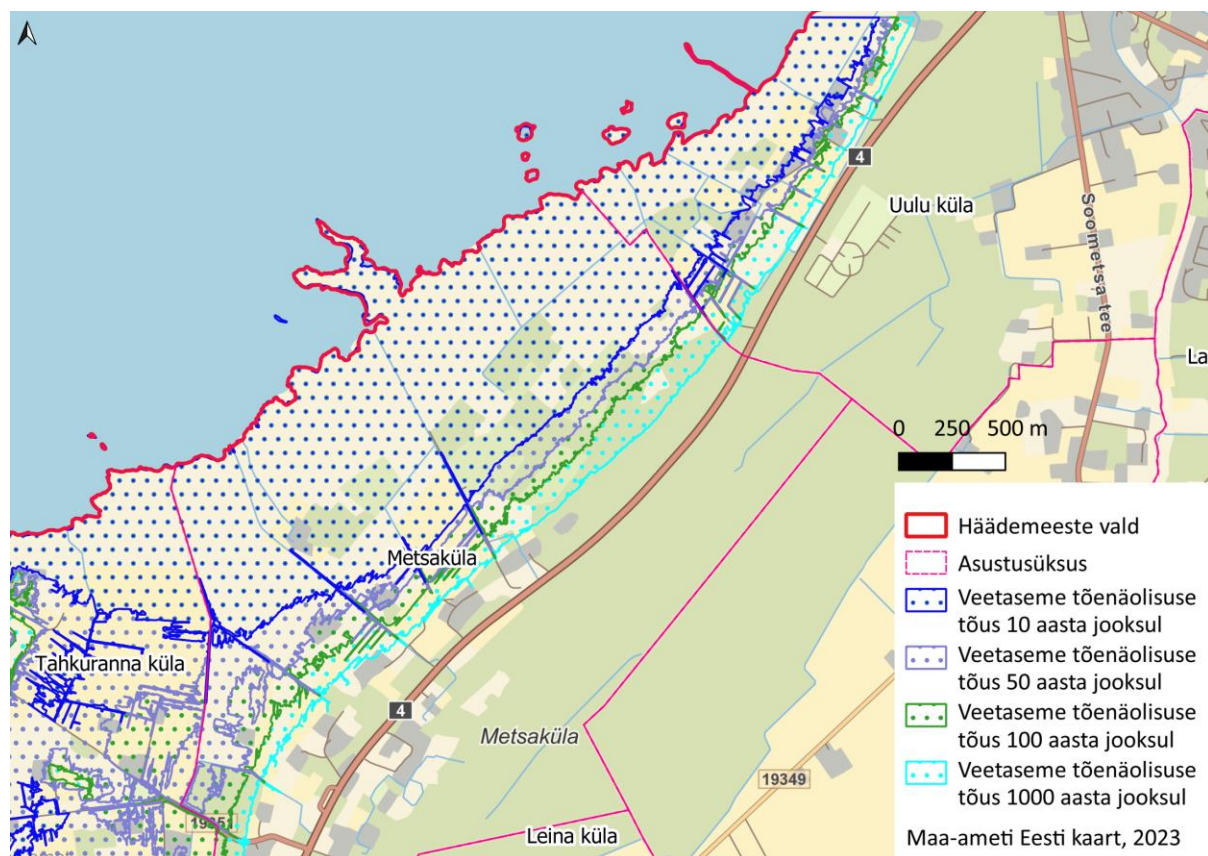
⁵⁶ [Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 \(envir.ee\)](https://www.envir.ee)

Häänemeeste vald jääb olulises osas üleujutusriskiga alale. Eestis on üleujutusriske hinnatud „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta“ alusel. 2011. a valmis esimene üleujutusega seotud riskide hinnang, millega kaardistati Eestis aset leidnud üleujutused, eristati olulised üleujutused ja määrati üleujutusega seotud riskipiirkonnad. 2019. a toimus üleujutusohupiirkonna ja üleujutusega seotud riskipiirkondade kaartide ajakohastamine.⁵⁷ Keskkonnaministeeriumi poolt koostatud ajakohastatud üleujutusega seotud riskide hinnangule tuginedes esineb üleujutusalasid Reiu külas (Joonis 11), Uulu külas (Joonis 12), Metsakülas (Joonis 12), Tahkuranna külas (Joonis 13), Võiste alevikus (Joonis 14), Rannametsa külas (Joonis 15), Pulgoja külas (Joonis 16), Häädemeeste alevikus (Joonis 17) ja Jaagupi külas (Joonis 18)..

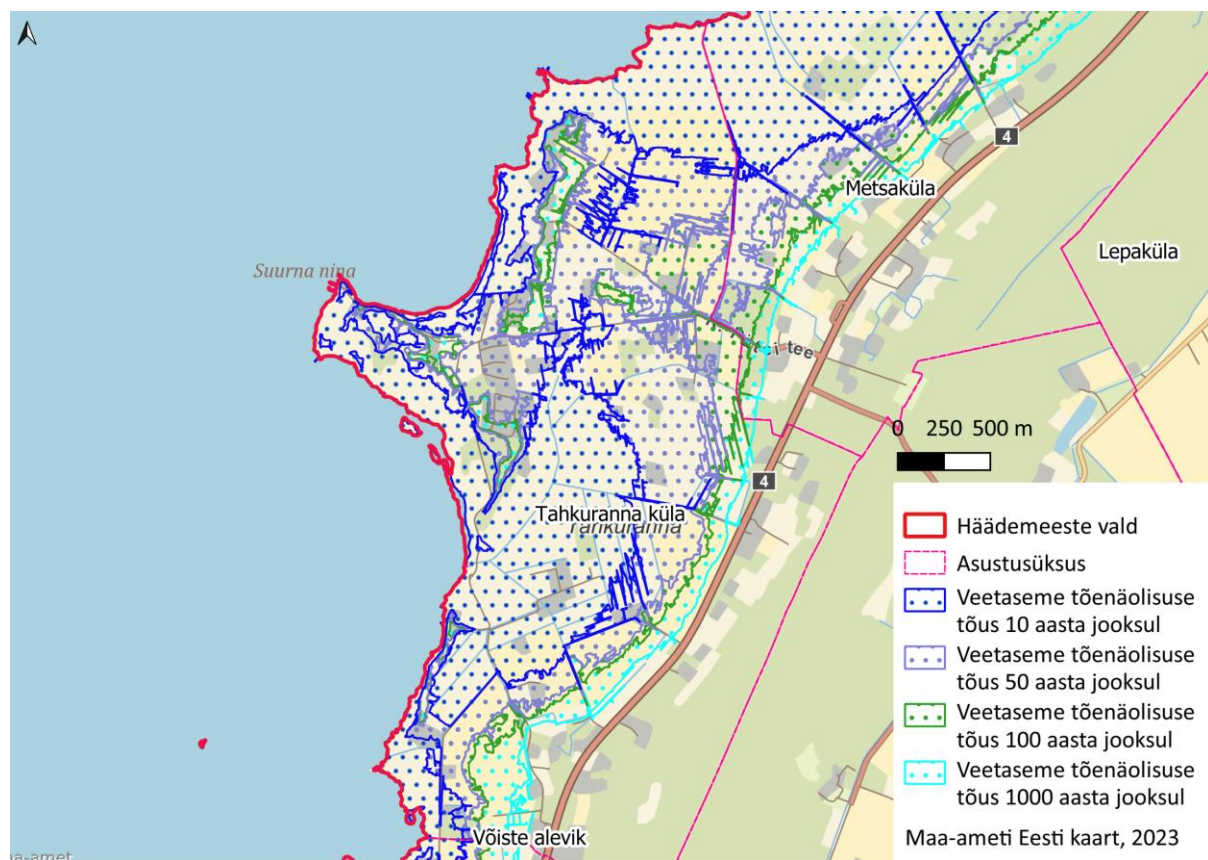

Joonis 11. Üleujutusala „Pärnu linn“ Reiu külas.

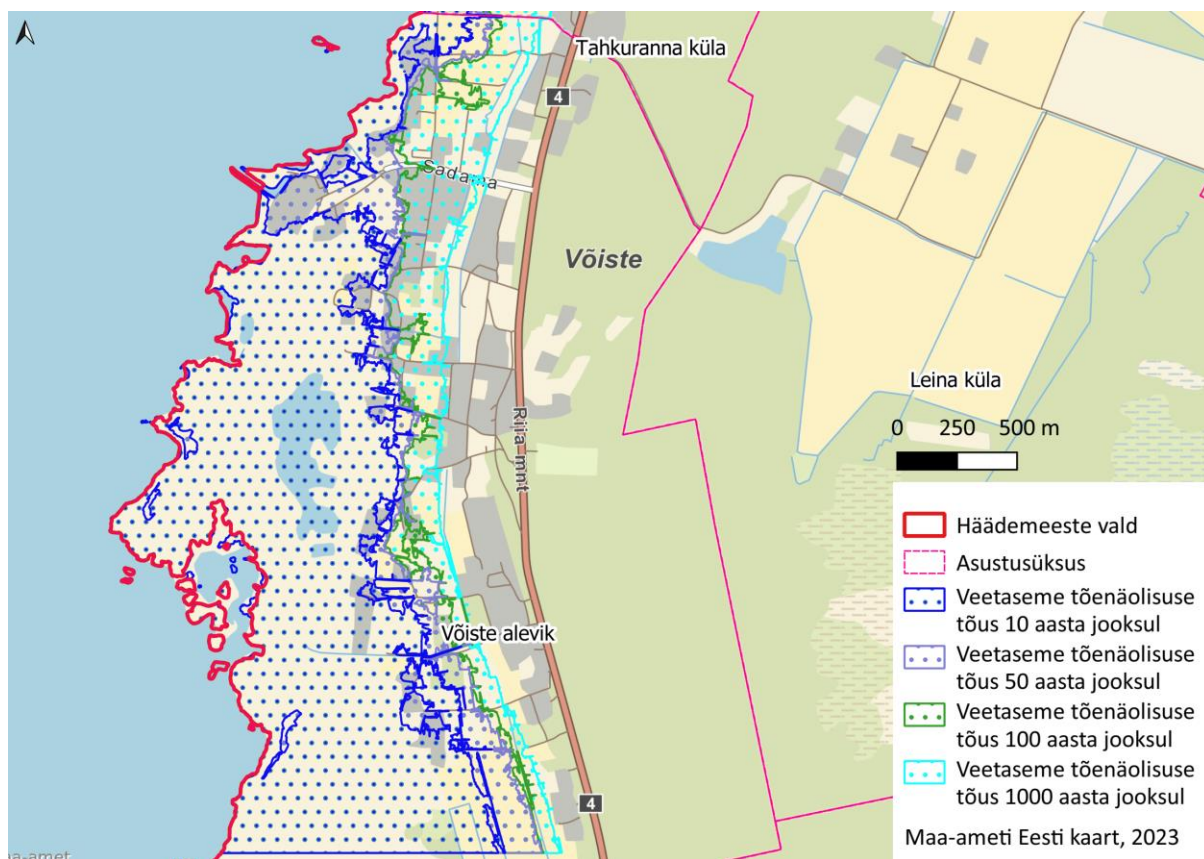
⁵⁷ <https://envir.ee/uleujutusohupiirkonna-ja-uleujutusohuga-seotud-riskipiirkonna-kaardid>

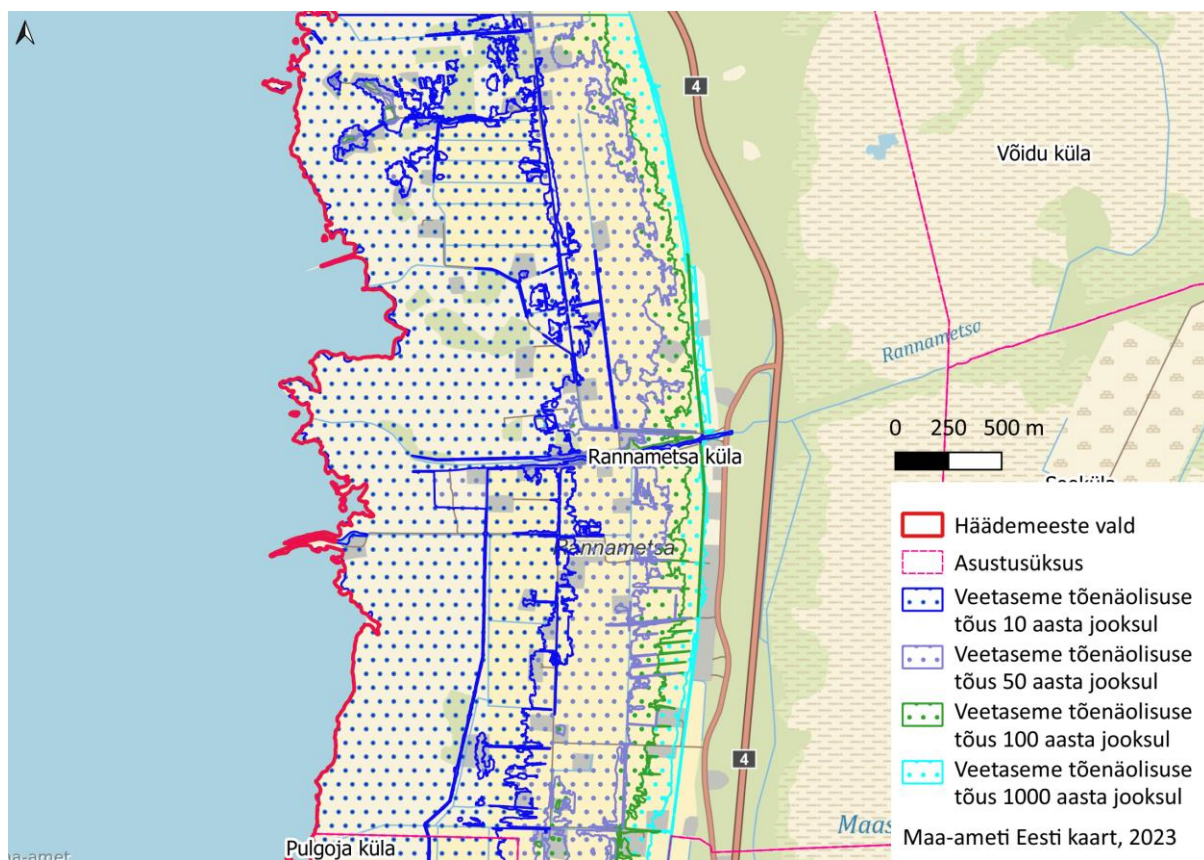
Joonis 12. Üleujutusala „Võistre alevik“ Uulu külas ja Metsakülas.

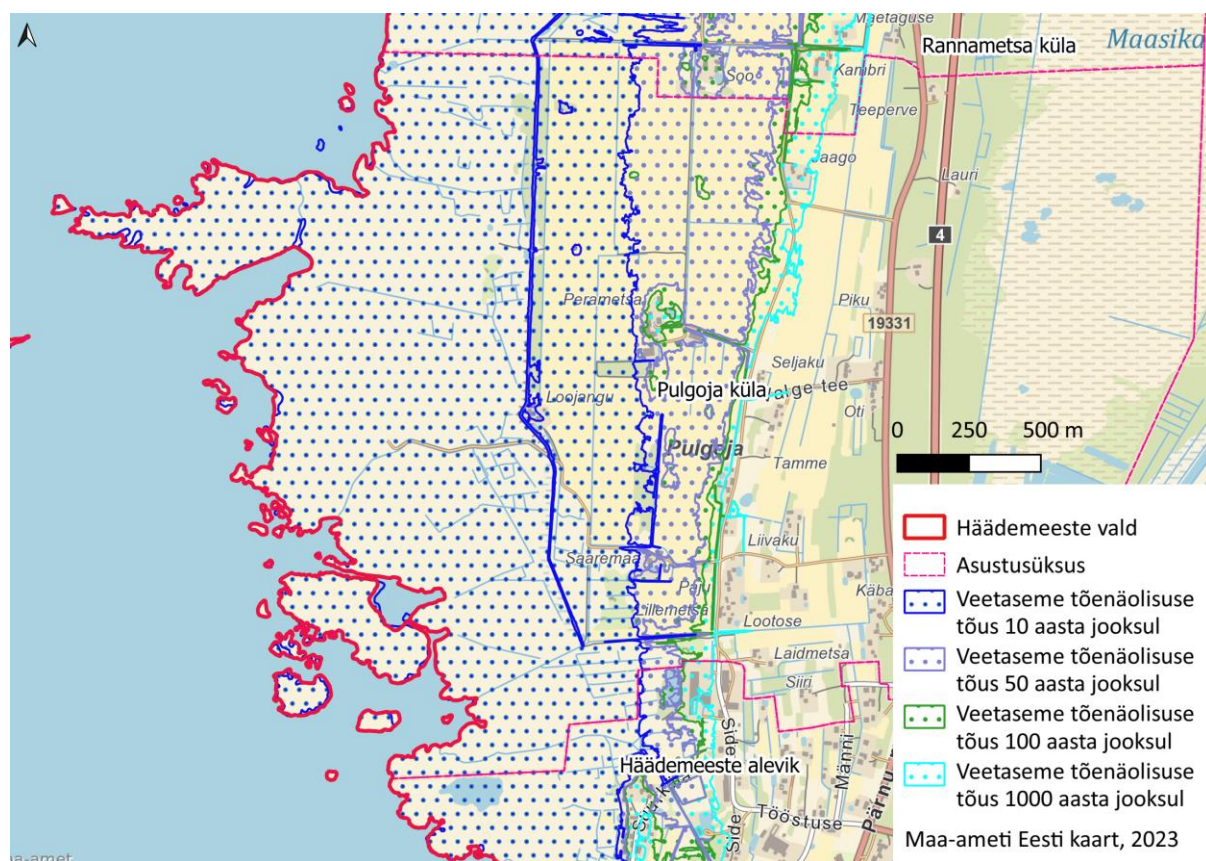
Joonis 13. Üleujutusala „Võistre alevik“ Tahkuranna külas.

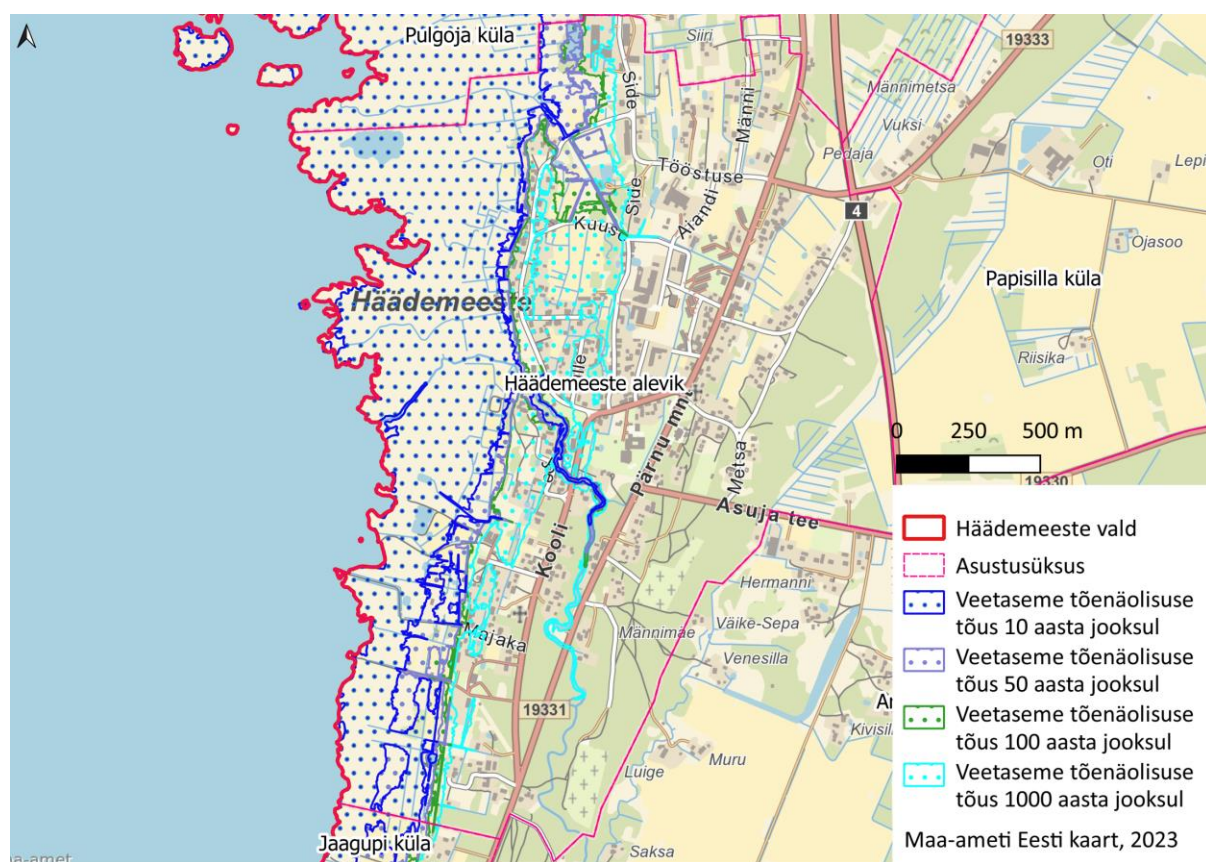
Joonis 14. Üleujutusala „Võistre alevik“ Võiste alevikus.

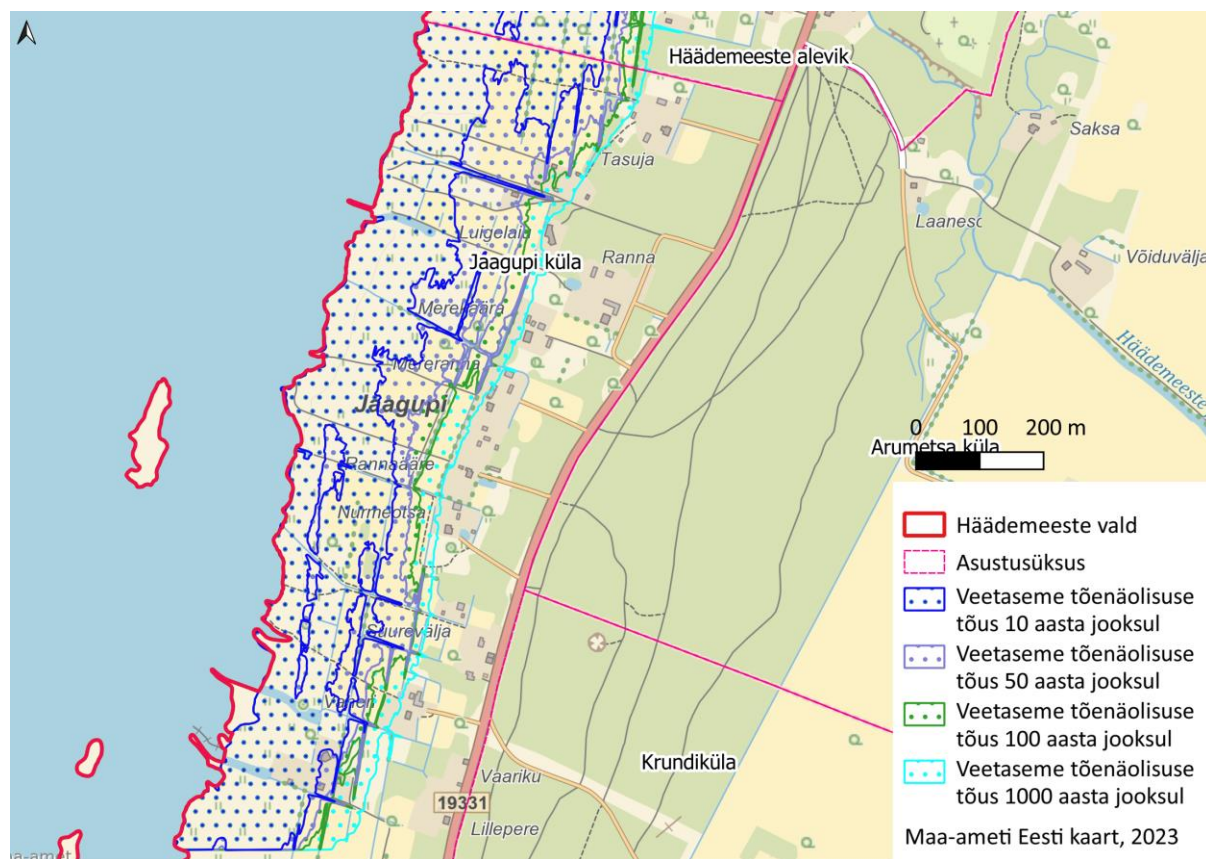
Joonis 15. Üleujutusala „Häädemeeste alevik“ Rannametsa külas.

Joonis 16. Üleujutusala „Häädemeeste alevik“ Pulgoja külas.

Joonis 17. Üleujutusala „Häädemeeste alevik“ Häädemeeste alevikus.

Joonis 18. Üleujutusala „Häädemeeste alevik“ Jaagupi külas.

Alljärgnevalt (Tabel 20) on esitatud vastavalt üleujutuse esinemise tõenäosusele üleujutuse piirkonna andmed.

Tabel 20. Üleujutusala andmed Häädemeeste vallas.

	Üleujutusala	Esinemise tõenäosus				
		1×10 aasta jooksul	1×50 aasta jooksul	1×100 aasta jooksul	1×1000 aasta jooksul	
Üleujutuse kõrgus, m	abs	Pärnu linn	2,28	2,81	3,07	3,90
Elanike üleujutusosal	arv		770	2950	4480	9670
Üleujutuse kõrgus, m	abs	Võiste alevik	2,05	2,56	2,82	3,77
Elanike üleujutusosal	arv		40	200	250	450
Üleujutuse kõrgus, m	abs	Häädemeeste alevik	1,82	2,30	2,56	3,63
Elanike üleujutusosal	arv		20	70	90	160

Aastal 2020 on ÜP raames koostatud korduva üleujutusega ala piiri määramise ja EKV täpsustamise uuring⁵⁸.

Keskkonnaministeeriumi tellimisel valmis 2021. a lõpus uuring "Alused ja meetodika suurte üleujutustega siseveekogude nimistu muutmiseks"⁵⁹. Tegemist on uuringuga, mille käigus hinnati siseveekogude üleujutusalasid ja määrati üleujutusosalade piirid. Uuringu alusel täiendavaid üleujutusalasid vallas tuvastatud ei oleole.

Häädemeeste valla rannikul võivad kõrgete veetasemete ajal aset leida tormid, millele põhjustatud lained ründavad rannikut. Oma kruntide kaitseks on mitmes kohas elanikud juba rajanud rannakaitse rajatisi. Levinumaid neist on graniitkividest nõlvad. Et sobivaid graniitkive on piiratud koguses, tuleks rannikuehitiste planeerimisel käituda võimalikult ökonoomselt. Selleks tuleb adekvaatselt hinnata ja analüüsida lainetuse ja veetasemete ühismõju konkreetse asukohas (topograafia, sügavused jne) ning valida säästlikud konstruktsioonid. On soovitatav koostada iga eelprojekti raames lühike analüüs lainetuse ja veetasemete kohta, mis määraks konkreetse kohas ära erinevatele korduvusperioodidele vastavad lainetuse parameetrid (oluline lainekõrgus, periood, suund) ning veetasemed. Sel viisil on võimalik optimeerida konstruktsiooni ja käituda säästlikult loodusvarade ja teiste kodanike suhtes. Et rikkuse suurenedes on valdav suund merelähedaste kruntide suunas, siis tuleks tulevikku silmas pidades seda arvestada. Rannikuehitiste (sh. rannakaitse rajatiste) planeerimisel tuleb arvestada ka rannaprotsesside vastasmõjuga. Rannakaitse rajatis, mis võib päästa ühel kinnistul olevad varad, võib põhjustada intensiivsema erosiooni nii kõrvalkinnistutel kui ka kruntidel, mis asuvad lausa kilomeetrite kaugusel. Seepärast tuleks rannikuehitiste planeerimisse kaasata vastava ala eksperdid.

Üldplaneeringus on seatud asjakohased meetmed üleujutusriskiga aladel ehitustegevuseks, mis aitavad vältida ja vähendada võimalikku kahju varale ning keskkonnareostuse ohtu.

3.8 Kaudsed mõjud ja koosmõjud

Valla üldplaneering on piirkonna pikaajalist arengut suunav dokument. Üldplaneeringu mõjud on eelnevast lähtuvalt valdavalt kaudsed. Samas kuna arengut suunatakse väga mitmetes valdkondades, siis on ka kaasnevad mõjud omavahel seotud. Mõjude omavahelisi seoseid on käesolevas KSH aruandes läbivalt arvestatud erinevate teemavaldkondade mõjude analüüsil, võttes samas ka arvesse üldplaneeringu täpsusastet, mis ei võimalda hinnata iga tegevuse mõjusid detailselt.

Üldplaneeringu positiivseks mõjuks on maakasutuse läbimõeldud suunamine, mis võimaldab tasakaalustatud arengut soosides arendusi pigem juba väljakujunenud tugeva inimõjuga aladele. Selline tegevus võimaldab kasutada juba olemasolevat infrastruktuuri ning vähendab uute inimtegevusest tugevalt mõjutatud alade teket.

Üldplaneeringu potentsiaalseks negatiivseks mõjuks on eeskätt tööstus ja ettevõtlusalade perspektiivsed laiendamised. Arvestama peab, et juba olemasolevad tööstusettevõtted põhjustavad kohati olulisi heitmeid (müra, saasteainete heide, heitvesi) ning ressursitarvet (nt põhjavee tarve). Täiendavate ettevõtete lisandumine ning omakorda koostoime muu inimtegevusega (nt taristuobjektid) võivad kaasa tuua keskkonnataluvuse ületamise. ÜPs

⁵⁸ Männikus R., Eelsalu M., Vilumaa K. 2020. Häädemeeste valla korduva üleujutusega ala piiri määramise ja ehituskeeluvööndi täpsustamise uuring. OÜ Lainemudel töö nr 2020.

⁵⁹ <https://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjzKJGpKbP-AhWEIYsKHejdA9YQFnoECACQAQ&url=https%3A%2F%2Fenvir.ee%2Fmedia%2F5474%2Fdownload&usg=AOVaw3HsB1RAJcYMQAoeNlybmbu>

kavandatava maakasutuse alusel edasiste tegevuste kavandamisel (detailplaneeringute koostamisel, projekteerimistingimuste ja ehituslubade väljastamisel) tuleb omavalitsusel edaspidi kaalutusotsuste tegemisel arvestada seega ka erinevate mõjude omavahelise seosega. Vajadusel tuleb uute tegevuste jaoks tegevuslubade andmisel veenduda, et koostoimes teiste olevate või kavandatavate tegevustega ei toimu keskkonnataluvuse ületamist.

4 Keskkonnameetmed

Keskkonnameetmete eesmärk on vältida või vähendada üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat võimalikku ebasoodsat mõju ning võimendada kaasnevaid positiivseid mõjusid. Samuti on eesmärgiks määrata seiretingimused.

KSH läbiviimise tulemusel leiti, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne otseselt olulist ebasoodsat mõju. KSH ja ÜP eskiisi koostamine on toimunud koostöös ning üldplaneeringu koostamisel arvestatakse keskkonnakaalutlusi jooksvalt.

Natura asjakohase hindamise käigus määratud leevendavad meetmed ebasoodsate mõjude vältimiseks Natura aladele on esitatud Tabel 7 ja siinkohal neid ei korrata.

5 Keskkonnaseire

Mitmetest riiklikest elektroonilistest registritest on kohalikul omavalitsusel võimalik saada infot riigi poolt korraldatavate seirete kohta. Näiteks on looduskeskkonnale avaldavate mõjude osas võimalik saada teavet valla territooriumile väljastatud keskkonnalubades sätestatud seirete osas, mille läbiviimise eest vastutavad lubade omanikud. Samuti on kättesaadav info jäätmete käitlemise, maavaravarude ja paljude muude riiklikult juba seiratavate andmete kohta.

Mõjusid sotsiaalsele keskkonnale iseloomustab eelkõige valla rahvaarvu muutus ja elanike rahulolu. Omavalitsuse poolt on soovitatav hinnata valla elanike rahulolu elukeskkonnaga. Selleks on kas võimalik kasutada riigi poolt läbiviidud uuringuid või kui omavalitsus soovib saada rohkem infot, kui seda kogutakse riigi poolt juba korraldatavate küsitluste käigus, siis tuleb vajaliku teabe saamiseks viia läbi vastavad küsitlused. Küsitluste osas oleks võrreldavuse huvides oluline kindel intervall ning samalaadse meetodika kasutamine.

Vallas toimuvate maakasutuslike arengute ja üldplaneeringu muutmise vajaduse hindamiseks on asjakohane järgnevas tabelis (Tabel 21) esitatud indikaatorite jälgimine.

Tabel 21. Üldplaneeringu oodatavate mõjude seireindikaatorid.

Indikaator	Baastase (01.2024 seisuga)	Oodatav muutus ÜPs kavandatava maakasutuse ja ehitustingimuste elluviimisega
Valla elanike arv/asustustihedus	5021/10 in/km ²	Elanike arv püsib või väheneb mõõdukal tasemel
Maakasutuse muutus (maakatastrisse kantud kõlvikute pindala alusel)	8 173,5 haritav maa ha, looduslik rohumaa 3 467,6 ha, metsamaa 28 791,3 ha	Haritava maa, loodusliku rohumaa ja metsamaa pindalade olulist muutust ei ole oodata (pindala muutus alla 10%).
Rohevõrgustikus paikneva maakatte muutus		Muutus - ÜP kehtivusperioodil jääb alla 1% rohevõrgustiku alast
Kergliiklusteedega varustatuse muutus (teeregistri kohase kergliiklusteede pikkuse alusel)	6,059 km	Kergliiklusteede pikkuse suurenemine
ÜP-d muutvate kehtestatud DP-de arv aastas		ÜPd muutvate DPde arvu tõus on indikaatoriks kehtiva üldplaneeringu vananemise osas

Indikaatorite alusel muutuste hindamine on asjakohane läbi viia üldplaneeringu ülevaatamisel.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid

AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

Eesti 21. Kättesaadav: <https://www.keskkonnaagentuur.ee/failid/viited/saastevaareng30.pdf>.

Eesti Geoloogiateenistus. Eesti pinnase radooniriski kaart. Kättesaadav: <https://gis.egt.ee/portal/apps/MapJournal/index.html?appid=638ac8a1e69940eea7a26138ca8f6dcd>

Eesti Keskkonnastrategia aastani 2030. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/aktiiv/0000/1279/3848/12793882.pdf>.

Eesti säästva arengu riiklik strateegia

Keskkonnaministeerium. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimamuutustega_kohanemise_arengukava_aastani_2030_1.pdf

Keskkonnaministeerium. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/laane-esteevesikonna_veemajanduskava_2.pdf

Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

Mittetulundusühing Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/KKO/KMH/natura_hindamise_juhend_taiendatud_2020.pdf

Petersell, V., Karimov, M., Täht-Kok, K., Shtokalenko, M., Nirgi, S., Saarik, K., Milvek, H. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2017. Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/estee_rn_atlas_2017_kyljendatud.pdf

Päästeamet (ohtlikud ja suurõnnetuse ohuga ettevõtted). Kättesaadav: <https://www.rescue.ee/et/>

Rahandusministeerium. 2018. Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks. **Andmebaasid**

EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur veeveeb: <https://veeveeb.envir.ee/vesi/>

Jäätmearuandluse infosüsteem (JATS): <https://jats.keskkonnainfo.ee/>

Keskkonnaregistri avalik teenus: <http://register.keskkonnainfo.ee/>

Kotkas Keskkonnalubade Infosüsteem: <https://kotkas.envir.ee/>

Kultuurimälestiste register: <https://register.muinas.ee/>

Maa-ameti geoportaal: <https://geoportaal.maaamet.ee/est/>

Maakataster: <https://www.eesti.ee/et/eluase-ja-keskkond/maa-ja-mets/maakataster/>

Maaparandussüsteemide register: <https://portaal.agri.ee/avalik/#/maaparandus/msr/systeemi-otsing>

Natura 2000 võrgustiku andmebaas süsteemis EUNIS: <https://natura2000.eea.europa.eu/>

Statistikaamet: <https://andmed.stat.ee/et/stat>

Seadused ja määrused

Atmosfääriõhu kaitse seadus. RT I, 05.07.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130102020003?leiaKehtiv>

Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid. Vastu võetud 24.09.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/126092019002>

Kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskiri. RT I 2006, 12, 89.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1001100?leiaKehtiv>

Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord. RT I, 11.02.2016, 22.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016022>

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. RT I 2005, 15, 87.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020046?leiaKehtiv>

Looduskaitse seadus. RT I 2004, 38, 258.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020007?leiaKehtiv>

Maapõueseadus. RT I, 10.11.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020059?leiaKehtiv>

Metsaseadus. RT I 2006, 30, 232.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020008?leiaKehtiv>

Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid. RTL 2002, 38, 511.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129122020047?leiaKehtiv>

Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused. Vastu võetud 08.11.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006>

Nõuded suplusveele ja supelrannale. Vastu võetud 03.10.2019 nr 63.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

Pae maastikukaitseala kaitse-eeskiri. RT I 2006, 9, 54.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13294102?leiaKehtiv>

Planeerimisseadus. RT I, 26.02.2015, 3.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019104?leiaKehtiv>

Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba. RT I, 22.12.2016, 5.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010?leiaKehtiv>

Veeseadus. RT I, 22.02.2019.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020036?leiaKehtiv>

Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks. Vastu võetud 03.10.2019 nr 45. <https://www.riigiteataja.ee/akt/104102019004>

Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid. RT I, 21.12.2016, 27.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/127052020002?leiaKehtiv>

Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid. RT I, 29.12.2016, 44.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/106032019012?leiaKehtiv>